

PÄIJÄT-HÄMEEN HYVINVOINTIALUE

Tilinpäätös ja toimintakertomus 2025

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Sisällysluettelo

1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.1 Hyvinvointialuejohtajan katsaus	5
1.2 Hyvinvointialueen hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	6
1.3 Olennaiset muutokset hyvinvointialueen taloudessa ja toiminnassa	8
1.4 Hyvinvointialueen henkilöstö	9
1.5 Ympäristöasiat ja vastuullisuus hyvinvointialueella	11
1.6 Muut ei-taloudelliset asiat	14
1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	15
1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	16
1.9 Selonteko hyvinvointialueen sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestämisestä	21
2. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	25
2.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	26
2.1.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	26
2.1.2 Toiminnan rahoitus	27
2.1.3 Tase ja sen tunnusluvut	28
2.2 Kokonaistulot ja -menot	30
2.3 Hyvinvointialuekonsernin toiminta ja talous	31
2.3.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	31
2.3.2 Konsernin toiminnan ohjaus	31
2.3.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	32
2.3.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	33
2.3.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	33
2.3.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	35
2.4 Tilikauden tuloksen käsittely	38
2.5 Talouden tasapainottamistoimenpiteet	39

3. Talousarvion toteutuminen	42
3.1 Toiminnalliset tavoitteet	43
3.1.1 Aluehallituksen toimiala	46
3.1.2 Terveys- ja sairaanhoitopalvelut	49
3.1.3 Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus	54
3.1.4 Perhe- ja sosiaalipalvelut	61
3.1.5 Pelastustoimen toimiala	66
3.1.6 Tukipalvelut	68
3.1.7 Ilmiöpohjainen budjetointi	71
3.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	74
3.2.1 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	74
3.2.2 Investointiosan toteutuminen	75
3.2.3 Lainanottovaltuuksien käyttö investointien rahoittamiseen	76
3.2.4 Rahoitusosan toteutuminen	76
3.3 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	77
4. Tilinpäätöslaskelmat	78
4.1 Tuloslaskelma	79
4.2 Rahoituslaskelma	80
4.3 Tase	81
4.4 Konsernituloslaskelma	82
4.5 Konsernin rahoituslaskelma	83
4.6 Konsernitase	84
5. Tilinpäätöksen liitetiedot	85
6. Eriytetyt laskelmat	101
7. Allekirjoitukset ja merkinnät	103
8. Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat	105

1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1 Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen toiminta ja talous ovat kehittyneet suunnitellusti. Hyvinvointialue on käynyt vuoden aikana tiivistä vuoropuhelua ministeriöiden ja THL:n kanssa. Keskustelujen perusteella voidaan todeta, että palvelut täyttävät niille asetetut vaatimukset vuoden 2025 aikana. Joidenkin palvelujen osalta on kuitenkin olemassa riski, ettei vaadittua tasoa pystytä kaikilta osin pitämään jatkossa yllä. Erityisesti lisäsäästöt vaikeuttavat tilannetta. Hoitotakuu ei toteutunut aivan kaikilta osin lakisääteisesti, mutta tilanteesta tapahtui selkeää parannusta ja tilanne saadaan lain mukaiseksi. Uhka mahdollisista sanktioista näyttäisi olevan vältettävissä.

Hyvinvointialueiden rahoitusmalli on osoittautunut useilla tavoilla haasteelliseksi. Rahoituksen taustalla olevassa tietopohjassa on havaittu merkittäviä virheitä, joita ei ole saatu korjattua. Rahoitusmallin uudistaminen on kansallisesti kriittistä, jotta luottamus järjestelmän oikeudenmukaisuuteen voidaan säilyttää. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen on tämän tavoitteen edistämiseksi tuotava esiin havaitsemiaan epäkohtia ja vaikutettava aktiivisesti ministeriöihin ja poliittisiin päätöksentekijöihin. Alueen rahoitus on edelleen selvästi tarveperustaisuutta alhaisempi, mikä vaarantaa lakisääteisten palvelujen järjestämisen talouden tasapainotustoimien keskellä.

Henkilöstötilanne on ollut ennakoitua parempi, vaikka tilanne on todennäköisesti väliaikainen. Kustannustaso nousi vuoden 2025 aikana selvästi liikaa, eikä vastaavansuuntaiseen kasvuun ole mahdollisuuksia vuonna 2026. Merkittävä osa kustannusten noususta selittyy palkkakustannuksilla. Ne ovat osin seurausta henkilöstömäärän kasvusta, joka on ollut välttämätöntä palveluvajauksen korjaamiseksi. Ennakoidun henkilöstösaannin heikkenemisen ja jatkuvan talouden tasapainottamistarpeen vuoksi hyvinvointialue varautuu vähentämään henkilöstömäärää ja henkilöstöpalvelujen ostoja noin 100 henkilötyövuodella vuosittain. Tämä edellyttää toiminnan vaikuttavuuden vahvistamista ja teknologian hyödyntämisen lisäämistä.

Hyvinvointialueen uusi strategia ja demokratiamalli valmisteltiin vuoden 2025 aikana ja hyväksyttiin loppuvuodesta. Alueella on tehty määrätietoista työtä vaikuttavuuden ja tuottavuuden parantamiseksi sekä teknologian hyödyntämiseksi. Työn tulokset alkavat näkyä jo lähiaikoina, mutta merkittävimmät hyödyt realisoituvat tulevaisuudessa.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue on kokonaisuutena hyvässä kehitysvaiheessa ja kykenee turvaamaan alueen väestön palvelut myös tulevaisuudessa.

Petri Virolainen
Hyvinvointialuejohtaja

1.2 Hyvinvointialueen hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Luottamuselinorganisaatio

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen toimintavuosi 2025 toteutui hyvinvointialueen hallintopalvelujen osalta tavoitteiden mukaisesti sekä hyvinvointialueen palvelutoimintaa tukevien hallintopalvelujen että päätöksentekoa tukevien palvelujen osalta.

Hallintopalvelujen näkökulmasta toimintavuosi 2025 oli erityinen vuosi siksi, että kyseessä oli aluevaalivuosi. Keväällä 2025 valtakunnassa järjestettiin toiset aluevaalit, joiden tuloksen mukaisesti järjestäytyi myös Päijät-Hämeessä hyvinvointialueen järjestyksessään toinen aluevaltuusto.

Hyvinvointialueen toimintavuotta 2025 leimasi vaalivuoden takia tavanomaista vuotta selvemmin kauden jakautuminen kahteen jaksoon, kevätkauteen ja syyskauteen. Ensimmäisen aluevaltuustokauden toimielinrakenne ja tehtäviinsä valitut valtuutetut jatkoivat tehtävässään 9.6.2025 saakka, jolloin uusi aluevaltuusto järjestäytyi ja aloitti toimintansa. Myös hyvinvointialueen uudistunut toimielinrakenne tuli silloin voimaan.

Hyvinvointialueen toinen aluevaltuustokausi käynnistyi 9.6.2025 aluevaltuuston kokouksessa. Aluevaltuusto valitsi toiselle toimikaudelle aluevaltuuston puheenjohtajiston. Aluevaltuuston puheenjohtajaksi kokouksessa valittiin Sari Niinistö (kok.), ensimmäiseksi (I) varapuheenjohtajaksi Kirsi Lehtimäki (sd.), toiseksi (II) varapuheenjohtajaksi Kaarina Suhonen (kesk.) ja kolmanneksi (III) varapuheenjohtajaksi Johanna Ekman (ps).

Hyvinvointialueelle valittiin toiselle aluevaltuustokaudelle uusi aluehallitus. Aluehallituksen puheenjohtajaksi valittiin Minna Lampinen (sd.), ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi Hannu Rahkonen (kok.) ja toiseksi varapuheenjohtajaksi Hanna Nohynek (kesk.).

Toiselle aluevaltuustokaudelle valittiin jäsenet ja puheenjohtajat hyvinvointialueen lautakuntiin seuraavasti: Tarkastuslautakunta puheenjohtaja Marketta Kitkiöjoki ja varapuheenjohtaja Pasi Karjalainen. Kokonaisturval-

lisuuden lautakunta puheenjohtaja Juha Halme ja varapuheenjohtaja Mika Järvinen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunta puheenjohtaja Janne Virrankorpi ja varapuheenjohtaja Milla Bruneau. Tulevaisuuslautakunta puheenjohtaja Sami Rive ja varapuheenjohtaja Sinikka Ruuska.

Hyvinvointialueen toimielimet ovat toimineet päätettyjen kokousaikataulujen mukaisesti koko toimintavuoden. Kevätkaudella 2025 aluevaltuusto kokoontui kaksi kertaa puheenjohtaja Mika Karin johdolla. Näissä kokouksissa aluevaltuusto käsitteli yhteensä 23 päätösasiaa. Syyskaudella aluevaltuusto kokoontui Sari Niinistön johdolla yhteensä kolme kertaa ja käsitteli yhteensä 40 päätösasiaa.

Kevätkaudella 2025 aluehallitus kokoontui puheenjohtajansa Sari Niinistön johdolla yhdeksän kertaa, käsitellen kevätkaudella kokouksissa yhteensä 142 päätösasiaa. Syyskaudella 2025 aluehallitus kokoontui puheenjohtaja Minna Lampisen johdolla yhteensä yhdeksän kertaa ja käsitteli näissä kokouksissa yhteensä 129 päätösasiaa.

Hyvinvointialueen toimielimet osoittivat vuoden 2025 aikana vahvaa päätöksentekokykyä. Toimielimet kykenivät hyvään ja rakentavaan yhteistyöhön myös vaikeiden päätössioiden äärellä ja siten osaltaan mahdollistivat hyvinvointialueen edelleen kehittymistä ja edun toteutumista.

Edellä mainittujen toimielinten lisäksi hyvinvointialueella ovat toimineet vuoden 2025 aikana lakisääteiset vaikuttamistoimielimet vanhusneuvosto, vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto sekä lisäksi maakunnallista ja toiminnallista yhteistyötä hyvinvointialueen organisaatiossa tukevat järjestöneuvottelukunta sekä yhdyspinta-neuvottelukunta. Vaikuttamistoimielimillä on vakiintunut asema organisaatiossa ja merkittävä rooli muun muassa alueen väestön ja eri asukasryhmien sekä yhteistyötahojen äänen kuulumisessa hyvinvointialueen kehittämisessä ja päätöksenteossa.

Hyvinvointialueen luottamuselinorganisaation päätöksentekoa on jo aiemmin vakiintuneeseen tapaan tukenut yhdessä määritelty monipuolinen tapahtuma- ja toimintarakenne, joista esimerkkinä ovat aluevaltuuteuille järjestettävät aluevaltuustoinfot, eri toimielinten iltakoulut ja seminaarit sekä monenlaiset muut yhteistyötä tukevat tapahtumat.

Toimialat

Hyvinvointialueen organisaatorakenteessa ei toimialuerakenteen osalta ole tapahtunut muutoksia vuoden 2025 aikana. Toiminta jakautuu kuuteen toimialaan.

Hyvinvointialuejohtaja Petri Virolainen johtaa aluehallituksen toimialaa, terveys- ja sairaanhoitopalvelujen toimialaa johtaa toimialajohtaja Tuomo Nieminen, ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus -toimialaa johtaa toimialajohtaja Anu Olkkonen-Nikula, perhe- ja sosiaalipalvelujen toimialaa johtaa toimialajohtaja Mika Forsberg, pelastustoimen toimialaa johtaa pelastusjohtaja Mira Leinonen ja tukipalvelujen toimialaa johtaa toimialajohtaja Ismo Rautiainen.

Hyvinvointialueen johtoryhmään kuuluvat edellä mainittujen toimialajohtajien lisäksi henkilöstöjohtaja Erja Saari, talousjohtaja Antti Niemi, hallintojohtaja Sari Lahti ja viestintäjohtaja Katja Patronen sekä sihteeri Maarit Viljakainen.

Tilivelvolliset

Hyvinvointialuelain 130 §:n mukaan tilintarkastajan on annettava aluevaltuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, voidaanko tilinpäätös hyväksyä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen tilivelvollisille myöntää vastuu- vapaus.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella koko henkilöstö on aluehallituksen alainen. Aluehallituksen alaiset tilivelvolliset viranhaltijat ovat hyvinvointialuejohtaja, toimialajohtajat, tulosaluejohtajat, hallintojohtaja, talousjohtaja sekä toimitilajohtaja investointiohjelman mukaisen rakentamisen osalta.

1.3 Olennaiset muutokset hyvinvointialueen taloudessa ja toiminnassa

Hyvinvointialueen ulkoiset toimintatuotot olivat 154,8 miljoonaa euroa (145,9 miljoonaa euroa vuonna 2024). Toimintatuotot kasvoivat 6,1 prosenttia eli noin 8,9 miljoonaa euroa.

Ulkoiset toimintakulut olivat 1 100,9 miljoonaa euroa (1 061,2 miljoonaa euroa vuonna 2024). Toimintakulujen kasvuprosentti oli 3,7 prosenttia eli noin 39,7 miljoonaa euroa. Hyvinvointialueiden keskimääräinen toimintakulujen kasvuvauhti vuonna 2025 oli 2,0 prosenttia. Päijät-Hämeen hyvinvointialueen henkilökulujen kasvuprosentti oli peräti 6,9. Hyvinvointialueen saama valtion rahoitus on yleiskatteellista, ja hyvinvointialue päättää itsehallintonsa nojalla sen käytöstä. Vuonna 2025 valtion rahoitus oli 955,0 miljoonaa euroa (893,2 miljoonaa euroa vuonna 2024), mikä merkitsee 61,8 miljoonan euron eli 6,9 prosentin kasvua. Rahoitusjärjestelmään sisältyvä siirtymätasaus pienensi alueen saamaa rahoitusta 44,8 miljoonaa euroa alle tarveperusteisen tason.

Hyvinvointialueen vuosikate oli 12,1 miljoonaa euroa positiivinen (-19,2 miljoonaa euroa vuonna 2024). Vuosikate parani näin ollen noin 31,4 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta. Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset olivat 21,0 miljoonaa euroa (24,6 miljoonaa euroa vuonna 2024).

Tilikauden tulos oli -8,9 miljoonaa euroa alijäämäinen (-43,8 miljoonaa euroa vuonna 2024). Tulos parani merkittävästi, vaikka toimintakulujen kehitys oli edelleen voimakasta.

Hyvinvointialueen taseen loppusumma oli 359,2 miljoonaa euroa (381,1 miljoonaa euroa vuonna 2024). Oma pääoma oli -30,3 miljoonaa euroa (-28,7 miljoonaa euroa vuonna 2024).

Vuonna 2025 hyvinvointialueella ei ollut normaalia laskennallista lainanottovaltuutta, mutta loppuvuodesta haettiin 3,09 miljoonan euron valtuus Niemen pelastusaseaman hankkimiseksi. Pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä oli vuoden lopussa 217,9 miljoonaa euroa (229,8 miljoonaa euroa vuonna 2024). Hyvinvointialue ei nostanut uutta pitkäaikaista lainaa vuoden aikana.

Investointimenot toteutuivat 36,3 miljoonaan euroon, josta keskussairaalan rakennusvaihe 8 -rakennushankkeen osuus oli 30,5 miljoonaa euroa (19,7 miljoonaa euroa vuonna 2024). Investointitaso oli selvästi alempi kuin vuonna 2023, jolloin investoinnit olivat 58,8 miljoonaa euroa.

Vuoden 2025 aikana tehtiin kaksi muutostalousarviota, jotka hyväksyttiin aluevaltuustossa 19.5.2025 ja 8.12.2025.

1.4 Hyvinvointialueen henkilöstö

Vuoden 2025 viimeisenä päivänä henkilöstömäärä oli 8 279. Henkilöstömäärä kasvoi 17 henkilöllä vuoden 2024 vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Henkilötyövuosien määrä oli 7 577. Vuotta aikaisemmin vastaava luku oli 7 391 henkilötyövuotta. Henkilötyövuosi kertoo täyttä työaikaa tekevän henkilön koko vuoden työpanoksesta. Henkilöstöstä vakinaisia oli 6 916 ja määräaikaisia 1 363.

Naisten osuus henkilöstöstä oli 84,3 prosenttia ja miesten 15,7 prosenttia. Vuosi sitten vastaavat osuudet olivat naiset 84,4 prosenttia ja miehet 15,6 prosenttia. Henkilöstön keski-ikä oli 44,5 vuotta. Vanhuuseläkkeelle lähtevien keski-ikä oli 64,6 vuotta, ja koulutuspäivien lukumäärä henkilöä kohden oli 1,5. Vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus laski edelleen. Henkilöstömenot olivat 489,4 miljoonaa euroa, ja henkilöstövuokrauksen menot laskivat edelleen 2,7 miljoonaa euroa vuoden aikana.

Henkilöstöohjelman toimeenpanon toteutuminen

Hyvinvointialueen tavoitteena on olla alan paras julkinen työpaikka Suomessa. Henkilöstöohjelman toimeenpano jatkui suunnitelman mukaisesti.

Henkilöstöohjelman mukaisesti henkilöstö-, työyhteisö- ja työnantajaviestintää kehitettiin edelleen. Viestinnän avulla luodaan yhteistä organisaatiokulttuuria, edistetään avointa vuorovaikutusta, pidetään henkilöstö ajan tasalla työhön liittyvistä muutoksista ja rakennetaan työnantajakuva yhdessä henkilöstön kanssa. Sisäisten viestintäkanavien lisäksi panostettiin viestintään sosiaalisissa medioissa.

Henkilöstön saatavuus lähes kaikissa ammattiryhmissä oli hyvää. Hyvinvointialueella oli myös harjoittelussa noin 1 500 sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijaa ammattikorkeakouluista ja toiselta asteelta eri puolilta Suomea. Kesänuoria palkattiin noin 200 tutustumaan hoiva- ja hoitotyöhön. Henkilöstölle on tarjottu mahdollisuuksia urakehitykseen ja ammatilliseen kasvuun. Kou-

lutusyhteistyö jatkui muun muassa LAB-ammattikorkeakoulun kanssa, minkä myötä 40 lähihoitajaa aloitti sairaanhoitajaopinnot vuonna 2024. Koulutus on räätälöity siten, että opiskelu on mahdollista työn ohessa. Opiskelijat valmistuvat toukokuussa 2026. Koulutuskeskus Salpauksen kanssa jatkettiin suomen kielen opintoja, jotka tukevat kansainvälisiä hoitajia heidän työssään. Noin 80 työntekijää on osallistunut kielikoulutuksiin.

Rekrytoinnissa on valmistauduttu tulevaan mahdolliseen in-house-hankintalain muutokseen ja etsitty uutta ratkaisua muun muassa sijaisten hankintaan.

Loppuvuodesta ryhdyttiin valmistelemaan kansallisesti mittavaa uutta Tasopalkkajärjestelmää, jonka käyttöönotto on vuoden 2026 loppupuolella. Tavoitteena on luoda selkeämpi ja näkyvämpi uusi järjestelmä, joka tukee urapolkuja ja kannustaa osaamisen kehittämiseen. Uratarinat ja urapolkukuvaukset auttavat hahmottamaan kehittymismahdollisuuksia ja tarvittavaa osaamista ja tukevat henkilöstömme ammatillista kasvuja. Muutamat ovatkin tarttuneet näihin mahdollisuuksiin. Osaamisen kehittämisen uuden toimintamallia tukemaan kilpailutettiin uusi osaamisen hallintajärjestelmä, jonka tavoitteena on tukea organisaatiota tulevaisuuden osaamistarpeiden hallinnassa ja henkilöstösuunnittelussa.

Pihlajalinna Oy aloitti työterveyspalvelujen palvelutuottajana 1.4.2024. Vuonna 2025 yhteistyössä työterveyspalvelujen kanssa päivitettiin terveyttä ja työkykyä ylläpitäviä ja työhön paluuta tukevia prosesseja sekä työterveysyhteistyöhön liittyviä seurannan ja arvioinnin toimintakäytänteitä. Pihlajalinnan kaksi ohjelmaa otettiin asteittain käyttöön työkykyjohtamisen ja työkykyprosessien hallinnan tueksi. Esihenkilöitä valmennettiin erityisesti työkykyjohtamiseen. Työkykyjohtamisen erilaisiin valmennuksiin osallistui noin 300 esihenkilöä. Työyhteisöjen toimivuutta ja vuorovaikutusta tuettiin myös valmennuksilla ja esimerkiksi työhyvinvointikorttikoulutuksilla.

Työntekijäkokemuksesta on mitattu kahden vuoden välein Työterveyslaitoksen Mitä kuuluu -kyselyllä. Kyselyn tulokset purettiin ja sovittiin kehittämiskohteista

työyksiköissä. Seuraavan kerran kysely tehdään vuonna 2026. Vuonna 2025 otettiin käyttöön Työfiliskysely, jolla mitataan kuukausittain sitä, miten henkilöstö voi. Moni henkilöstömittari näyttääkin positiiviseen suuntaan: muun muassa työyhteisöjen toimivuus 3,8 (tavoite yli 3) ja esihenkilötyö 3,9 (tavoite yli 3). Myös vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus on jatkanut laskuaan ja oli 5,1 prosenttia. Terveysperusteisten poissaolojen määrä kääntyi hienoiseen laskuun ja oli 19,8 päivää/henkilötyövuosi. Vuoden 2024 vastaava luku oli 20,5.

Työsuojelu- ja yhteistyötoimikunnat kokoontuivat säännöllisesti vuoden aikana.

Julkaisemme erillisen henkilöstökertomuksen, jossa on tarkempaa tietoa henkilöstövoimavaroista.

	2024	2025
Vakinaisen ja määräaikaisen henkilöstön lukumäärä	8 262	8 279
Henkilötyövuosien lukumäärä	7 391	7 577
Vakinaisia %	82,0 %	83,5 %
Määräaikaisia %	18,0 %	16,5 %
Henkilöstön määrä henkilöstöryhmittäin		
Hoitohenkilöstö	3 127	3 098
Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö	3 207	3 228
Lääkärit	600	642
Erityisammattiryhmät	197	205
Pelastustoimen henkilöt ja palotarkastajat	215	214
Muu henkilöstö	916	892
Muut henkilöstötunnusluvut		
Naisten osuus vakinaisesta henkilöstöstä %	84,4 %	84,3 %
Miesten osuus vakinaisesta henkilöstöstä %	15,6 %	15,7 %
Keski-ikä (koko henkilöstö)	44,2	44,5
Lähtövaihtuvuus %	6,0 %	5,1 %
Eläkeikä (vanhuuseläke)	64,4	64,6
Eläkeikä (kaikki eläkkeet)	63,7	63,6
Koulutuspäivien lukumäärä/henkilö	2,3	1,5
Sairauspoissaolovuorokausia / toteutunut henkilötyövuosi	20,5	19,8

1.5 Ympäristöasiat ja vastuullisuus hyvinvointialueella

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen strategisena tavoitteena on, että hyvinvointialue toimii vastuullisesti ja huomioi toimintansa sosiaaliset, taloudelliset ja ympäristövaikutukset. Ympäristöohjelman tehtävänä oli Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kestävä ja ympäristöystävällisen palvelutuotannon kehittäminen ja hiilineutraalisuuden tavoittaminen vuoteen 2035 mennessä. Päämääränä oli vakiinnuttaa toimintakulttuuri kestävässä, ympäristö- ja ilmastoystävällisessä palvelutuotannossa kaikissa yksiköissä. Kestävä ja ympäristöystävällinen palvelutuotanto integroitui muihin hyvinvointialueen ohjelmiin, kuten palvelustrategiaan ja monituottajuusohjelmaan.

Yhteiset tavoitteet ja tehtävät edistivät vihreää siirtymää ja kestävää kehitystä maakunnan isoimmassa organisaatiossa. Vuoden 2025 aikana ympäristöohjelmaa päivitettiin toimipisteiden kanssa hyvinvointialueella Vastuullisuus ja kestävyys -ohjelmaksi, henkilöstön kestävä kehityksen koulutuskokonaisuus päivitettiin ja tuettiin ympäristökumppanien työtä eri yksiköissä. Hankkeiden kautta kehitettiin ja parannettiin ympäristöohjelman eri alueita eri toimialueilla.

Poimintoja ympäristöohjelman toteutumisesta hyvinvointialueella vuonna 2025

Toimitilojen rakentamisessa erityisesti sairaalan rakennusten purkujäte on voitu hyödyntää 99,2-prosenttisesti. Uudisrakentamisessa 47 prosenttia jätteestä käytetään uudelleen keskussairaalan rakennusvaihe 8 -uudisrakennushankkeessa. Ilmanvaihdossa lämpötilojen tarkkailu ja oikeat säädöt patteriverkostossa, lämmönjakokeskuksissa ja lämmönsiirtimissä tukevat energian käytön hallintaa. Toimitiloja on vähennetty ja yhdistetty eri toimintoille käyttöasteen kasvattamiseksi.

Energiatohokkuus on ollut mukana yhtenä kriteerinä eri tarvike- ja laitehankinnoissa. Kestävät hankintakriteerit ovat käytössä, ja hyvinvointialue on sitoutunut tukemaan ja toteuttamaan omassa vaikutuspiirissään ihmisoikeuksiin, työelämän periaatteisiin, ym-

päristöön ja korruption vastaiseen toimintaan liittyviä periaatteita.

Jätelajittelun koulutusta ja tehostamista on tuettu useissa yksiköissä lisäämällä ohjeistusta, lajitteluastioita ja viestintää lajittelun merkityksestä. Myös sairaalan jätekuhjetusten palveluntuottaja vaihtui vuoden aikana.

Kemikaalien käyttöön ja käyttöturvatieotteiden päivittämiseen on hankittu uusi sähköinen järjestelmä, johon on koottu tiedot käytössä olevista kemikaaleista. Yksiköiden kemikaaliluettelot on pyritty päivittämään kemikaalien hallinnan sekä työturvallisuuden, -suojelun ja -terveyden varmistamiseksi.

Lääkkeiden ympäristövaikutuksia vähennetään pienentämällä lääkehävikkiä varastonkierrolla muun muassa älylääkekaapeilla keskussairaalassa. Ympäristönäkökulmia huomioidaan yhteistoiminta-alueen lääkehankinnoissa.

Keskussairaalan ruokapalvelujen hävikinseurantaa on tehty kahdesti vuodessa ja huomioitu erityisesti hukkatarjottimet eli koskematta jääneet tilatut ateriat. Hukkaa voidaan vähentää tilaustaidon kehittämisellä sekä lisäämällä ateriavaihtoehtoja ruokalistaan. Kuljetusten ja logistiikan päästöjen vähentämiseksi on lisätty hybridiautojen määrää sopimuskausien vaihtuessa, mutta latausasemien rakentamisen hitaus ja puutteet vähentävät edelleen täyssähköautojen mahdollisuuksia Päijät-Hämeessä. Vähäpäästöisiä autoja on 29 prosenttia kaikista autoista.

Etäasiointi vähentää kulkemista, ja kaikista palvelukäynneistä 8 prosenttia on etäasiointia. Lääkeautomaattipalvelujen käyttäjiä oli 601.

Ympäristöohjelman toteuttaminen ulkopuolisella rahoituksella

Kestävä vihreä siirtymä sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluissa tarvitsee toimintaa kehittäviä työkaluja, soveltamista ja kokeiluja ennen pysyvään toimintatapaan siirtymistä. Kestävä kehityksen yksikkö vie yhteistyös-

sä toimialueiden kanssa kehittämishankkeilla kestävää ja ympäristöystävällistä palvelutuotantoa eteenpäin. Kestäviä työmatkoja on edistetty pyöränkorjaus- ja hyvinvointitapahtumilla eri toimipisteissä, viestinnällä sekä pyöräilyn ja kävelyn joukkuekisoilla. Kestävän terveydenhuollon edistämiseksi tähdätään hiilipäästöjen vähentämiseen erilaisten toimintatapojen ja työkalujen kokeiluilla. Kokeilut kohdistuivat rakentamisen muunneltavuuden kehittämiseen, tekoälypohjaiseen energianhallintaan, digipalvelujen ympäristöystävällisyyden arviointiin ja osallistavien menetelmien käyttöön henkilöstön keskuudessa ympäristöasioiden parantamiseksi yksiköissä. Vastuullisuusraportointia kehitettiin Euroopan unionin yritysraportoinnin direktiivin mukaisesti. Ympäristöohjelman sähköistä seuranta mittarein ja raportointia on kehitetty vastuullisuusraportoinnin suuntaan. Myös nuorisovaltuuston kanssa järjestettiin ilmastotunteita käsittelevä nuorten MoodFest Lahdessa sekä nuorten ilmastokahviloita Hollolassa, Lahdessa ja Orimattilassa.

Kestävän kehityksen yksikkö on vastuussa Luontoaskel terveyteen -ohjelmasta, joka tukee väestöä kasvispainotteisen ruoan lisäämisessä, vähäpäästöiseen liikkumiseen siirtymisessä, luontokontaktien vahvistamisessa ja hyvinvointia edistävän asuinympäristön parantamisessa yhteistyössä Lahden kaupungin ja Lahden yliopistokeskuksen kanssa. Terveysmetsäoppaiden koulutuksella, verkostojen yhteistyöllä, terveyteen ja luontoon liittyvien hankkeiden koordinaatiolla sekä konferenssien, tapahtumien ja viestinnän keinoilla on edistetty planetaarista terveyttä Päijät-Hämeessä eri tavoin.

Viestintä, koulutus ja osaamisen kehittäminen

Henkilöstön koulutuskokonaisuus kestävästä ja ympäristöystävällisestä palvelutuotannosta uudistettiin vuonna 2025. Sitä pitää kuitenkin hyödyntää vielä enemmän tietoisuuden ja osaamisen nostamiseksi. Eri yksiköissä on 40 koulutettua ympäristökumppania, jotka auttavat jalkauttamaan ympäristöohjelmaa. Lisäksi monikana-

vaista viestintää on tehty niin sisäisesti kuin ulkoisesti sidosryhmä- ja henkilöstökirjeissä, sosiaalisessa mediasa, blogeissa ja internetsivuilla. Hyvinvointialueiden välisen ja Päijät-Hämeen alueellisen yhteistyön kehittämisessä on muodostettu verkostoja sekä tapahtumia, joissa osaamista, tietoa ja muutoksia hallinnonaloilla pohditaan ja kehitetään yhdessä.

Tunnusluvut Päijät-Hämeen keskussairaala

Vuoden 2025 lämmitystarve oli hieman normaalitasoa alhaisempi. Keskussairaalan rakennusvaihe RV8 -uudisrakennushankkeeseen liittyviä väistötiloja saneerattiin käyttöön huomioiden energiatehokkuus, joka osaltaan on vaikuttanut lämmitystarpeen alenemiseen rakennuskuutiometriä kohti. Veden sekä sähkön kulutus on myös laskenut järjestelmien ja toimilaitteiden uusimisen myötä.

Sekajätteen määrä on vakiintunut edellisvuoden tasolle tehostetun lajittelun myötä. Energijätteen keräyksestä luovuttiin jätelain muutoksen myötä vuonna 2024. Osa entisestä energijätteestä menee muutoksen jälkeen sekajätteeseen ja osa muovipakkausten jätteeseen.

Lasijätteen määrän pienenemiseen on huomattavasti vaikuttanut rokotusten väheneminen aiemmista vuosista. Vuonna 2024 ei tehty enää suuria pandemiarokotuksia.

Ruokajätteen keräystä on laajennettu edelleen vuoden 2025 aikana, mikä näkyy raportissa ruokajätteen määrän kasvuna. Osastoille on järjestetty paremmat lajittelumahdollisuudet, jotta saadaan jätelain määräykset paremmin täytettyä.

Vaarallisen jätteen laskentatapaan on tullut muutos jätelain myötä. Tämän takia vaarallinen jätemäärä on kasvanut. Nykyään vaaralliseksi jätteeksi luetaan terveydenhuollon erityisjäte, joka sisältää biologisen jätteen, biologis-eettisen jätteen, särmäisjätteen ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromun (SER).

Muut määrät kerätyissä jätelajeissa ovat pysyneet melko ennallaan.

	2020*	2021*	2022*	2023	2024	2025
Jätelaji / kg						
Sekajäte	275 580	221 730	226 250	371 950	427 800	426 500
Energiajäte	243 850	291 710	274 500	104 450	11 400	0
Lasi	10 530	35 820	31 680	25 420	10 200	18 600
Ruokajäte	31 500	47 352	20 640	8 708	20 048	30 210
Paperi	11 140	10 740	6 780	12 914	13 000	12 900
Pahvi	70 910	83 020	86 290	80 820	76 720	82 560
Vaarallinen jäte	18 133	19 511	16 821	13 696	15 500	55 185
Muovipakkaukset					11 900	10 650
Energijat / vuosi						
Vesi m ³	58 275	50 125	56 297	62 904	51 824	49 106
Lämpö MWh It-korjattu	19 065	21 577	20 978	19 987	18 990	16 741
Sähkö MWh	15 462	15 918	18 414	17 710	16 960	16 324

*Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä

1.6 Muut ei-taloudelliset asiat

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella on käytössä väärinkäytösten sisäinen ilmoituskanava (whistleblower). Kanava otettiin käyttöön vuonna 2023, ja siitä on informoitu hyvinvointialueella työskenteleviä sisäisiä viestintäkanavia hyödyntäen. Organisaation sisäisesti Ilmoituskanavan tunnettavuutta on pyritty lisäämään informoinnilla. Tämän ilmoituskanavan kautta henkilöstö voi luotamuksellisesti ilmoittaa vakavista väärinkäytöksistä tai niiden epäilyistä esimerkiksi julkisissa hankinnoissa, rahoituspalveluissa, elintarvikkeiden turvallisuudessa tai kuluttajansuojassa. Kanavan käyttöönotto perustuu EU:n niin sanottuun whistleblower-direktiiviin ja kansalliseen ilmoittajansuojelulakiin. Vuonna 2025 kanavan kautta ei tullut yhtään ilmoitusta.

Korruption ja lahjonnan torjumiseksi on hyvinvointialueella käytössä esteellisyyttä koskeva ohjeistus eturistiriitojen välttämiseksi. Hyvinvointialueen johtavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet hyvinvointialuelain 89 §:n mukaisesti sidonnaisuusilmoitukset. Toiminnassa ei ole tunnistettu korruptioon tai lahjontaan liittyviä riskejä.

Hyvinvointialue huolehtii kaikessa toiminnassaan siitä, että palvelut ja toiminta toteutuvat tarkasti lakeja ja määräyksiä noudattaen. Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen suurena tuottajana hyvinvointialueen on erityisen tärkeää varmistaa, että toiminnassa huomioidaan tarkasti perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuoden 2026 talousarvion tavoitteena on rakentaa realistinen ja tasapainoinen talouden kokonaisuus, jossa tulot ja menot ovat pitkällä aikavälillä tasapainossa siten, että tulot ja valtionrahoitus kattavat toiminnan kulut sekä poistot. Talousarvioon ja taloussuunnitelmaan sisältyy kuitenkin edelleen merkittäviä riskejä. Palvelutarpeen kasvua ei ole ollut mahdollista arvioida täysimääräisesti, ja hyvinvointialueindeksi huomioi vain osittain toimialan kustannuskehityksen.

Kustannusten nousupaineet ja siirtymätasausvähenyksen (reilut 40 miljoonaa euroa) negatiivinen vaikutus käytettävissä olevaan valtionrahoitukseen tekevät vuoden 2026 talousarvioraamista erittäin vaativan. Se edellyttää tiukkaa toimintakulujen hallintaa sekä tasapainottamistoimien onnistumista. Vuoden 2026 talousarvioon sisältyvät merkittävät tasapainottamistoimenpiteet – muun muassa henkilöstökulujen laskennallinen vähennys (noin 100 henkilötyövuotta), lomapalkkavelan pienentäminen (–2,0 miljoonaa euroa), hyvinvointialueindeksin osittainen huomiointi sekä toimintakulujen maltillinen kasvu – alentavat taloudellista riskitasoa. Valtionrahoitus nousee vuoteen 2025 verrattuna 39,2 miljoonalla eurolla, mikä vahvistaa rahoitus pohjaa.

Lisäksi vuoden 2025 talousarviosta poiketen vuoteen 2026 lähdetään selkeästi ylijäämäisellä talousarviolla. Tilikauden 2026 tuloksen odotetaan olevan ylijäämäinen 8,1 miljoonaa euroa ja vuosikatteen vastaavasti 27,1 miljoonaa euroa, mikä kattaa tilikaudelle kuuluvat poistot. Näistä positiivisista muutoksista huolimatta talousarvio ja -suunnitelma eivät täytä hyvinvointialuelain (611/2021) 115 §:n vaatimusta alijäämien kattamisesta määrääjassa, kuten ei vuoden 2025 talousarviokaan. Vuoden 2025 tuloksen huomioimisen jälkeen taseeseen kertynyttä alijäämää on noin 90 miljoonaa euroa. Päijät-Hämeen hyvinvointialue hakee alijäämän kattamiselle lisää aikaa,

jos eduskunta hyväksyy muutoksen lakiin hyvinvointialueesta. Lakisesityksen mukaan hyvinvointialue voi saada lisää aikaa alijäämän kattamiselle vuoteen 2027 tai 2028 asti.

Vuoden 2026 lainanottovaltuus uusille investoinneille on 66,2 miljoonaa euroa. Keskeneräisistä investoinneista keskussairaalan rakennusvaihe 8 etenee. Nastolan sekä Padasjoen sote-pela-keskusten valmistelu jatkuu. Investoinnit on ajoitettu siten, että niiden rahoitus on järjestetty osin etupainotteisesti. Palveluverkkoselvitys luo pohjan toimitilaohjelman toteutukselle ja tukee kiinteistöihin liittyvien kustannusten hallintaa.

Palvelujen järjestämistoiminto vahvistuu edelleen, ja oman tuotannon sekä ostopalvelujen yhteensovittaminen etenee monituottajuusohjelman mukaisesti. Tavoitteena on toteuttaa palvelut kustannusvaikuttavasti ja asiakashyötyjä lisäten. Hyvinvointialueen kannalta kriittisten in-house-yhtiöiden rooli säilyy vahvana hankintalain mahdollisesta uudistuksesta huolimatta.

Kansainvälinen turvallisuustilanne – erityisesti Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ja globaali poliittinen epävakaus – lisää varautumisen merkitystä ja korostaa toimitilojen, ICT-ratkaisujen ja palvelutuotannon jatkuvuussuunnittelua.

Henkilöstöohjelman toteuttaminen on keskeinen osa toiminnan turvaamista. Tavoitteena on varmistaa osaa- van ja riittävän henkilöstön saatavuus sekä vähentää vuokratyövoiman käyttöä. Vuoden 2026 talousarvio sisältää henkilöstömäärän kasvua hillitseviä toimenpiteitä, jotka kuitenkin toteutetaan ensisijaisesti eläköitymisten ja määräaikaisuuksien hallinnan kautta.

Hyvinvointialue jatkaa toimintojensa määrätietoista kehittämistä epävarmassa toimintaympäristössä ja tiukan taloustilanteen aiheuttamat rajoitteet huomioiden.

1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella on arvioitu johtoryhmän työskentelyn tuloksena yhteisesti Päijät-Hämeen hyvinvointialueen merkittävimmät riskit (Taulukko 1). Sen lisäksi riskienarviointia tekevät toimialat sekä sisäisen valvonnan linjajaottelun mukaisesti toisen varmenuslinjan toimijat omalla asiantuntija-alallaan koko organisaatiota poikkileikaten. Johtoryhmällä on seurannassa kahdeksan strategista tai taloudellista riskiä. Riskit on arvioitu niiden todennäköisyyden ja seurauksen perusteella. Merkittävimpien riskien hallintatoimenpiteet on sovittu, ja niiden vastuutus on määritelty osaksi nor-

maalia johtamista. Hyvinvointialueen merkittävimmät riskit on tarkasteltu vuoden 2025 aikana kolme kertaa. Riskejä on kuvattu tarkemmin alla.

Taloudellisia riskejä sisältyy odotettavissa oleviin tai keskeneräisiin oikeusprosesseihin, joilla voi olla merkittäviä taloudellisia vaikutuksia hyvinvointialueelle.

Merkittävimpänä tällaisena riskinä on hyvinvointialuetta edeltävän hyvinvointikuntayhtymän palkkaharmonisointikulujen maksuvelvollisuutta koskeva riita hyvinvointikuntayhtymän omistajakuntien kanssa. Riita on edennyt käräjäoikeuden käsittelyyn.

TAULUKKO 1: Hyvinvointialueen merkittävimmät riskit

Riskilaji	Riski	Toden- näköisyys	Seuraus	Riskitaso	Hallintatoimenpiteet
S	Henkilöstön riittävyys ja osaaminen	5	4	● 20	Henkilöstöohjelman toimenpiteet; toimialakohtaiset kärjet osana henkilöstöohjelman toimeenpanoa; työhyvinvoinnin kehittäminen ja kuormittavuuden aktiivinen seuranta; strateginen rekrytointi; pitovoimaan panostaminen ja urapolkujen kehittäminen
S	Riittämätön rahoitus	5	4	● 20	Poliittinen vaikuttaminen ja edunvalvonta; talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano; ymmärryksen ja priorisoinnin parantaminen hyvinvointialueen tasolla; ennakoinnin parantaminen
S	Palvelutarpeen kasvu ja muutos	5	4	● 20	Tehokkuuden, tuottavuuden ja vaikuttavuuden lisääminen palvelutuotannossa; riittävä ja oikea-aikainen tieto toimintaympäristön muutoksista, ennakointi ja yhteinen priorisointi; digitaalisten palvelujen hyödyntäminen; palvelurakenteen keventäminen; yhteinen priorisointi
S	Kyberuhka	5	4	● 20	ICT-infran korjausvelan vähentäminen ja ICT-infran uudistaminen; kokonaisarkkitehtuurikuvaus (järjestelmäarkkitehtuuri); tiedonhallintamallin päivitys toimintaa ohjaavana dokumenttina ja tiedonhallintamallin jalkauttaminen; tietoturvan hallintamallin rakentaminen
S	Johtaminen ja päätöksenteko	4	4	● 16	Strategian systemaattinen toimeenpano (OKR-malli) ja seuranta sekä epävarmuuksien tunnistaminen toimeenpanossa; riskienhallinnan ja ennakoinnin kehittäminen osana johtamista; oma- valvonnan kehittäminen; johtoryhmän aktiivisuus yhteisessä toiminnan suunnittelussa ja tilannekuvan muodostamisessa
S	Turvallisuusympäristön muutos	3	4	● 12	Harjoittelu poikkeusolojen ja normaaliolojen häiriötilanteiden varalle; toiminnan jatkuvuussuunnittelu normaaliolojen häiriötilanteita varten; kriittisen infran sekä toiminnan suojaaminen
S	Laajat ulkoistus-sopimukset	3	4	● 12	Laajoissa hankinnoissa toteutettava tuotantotapojen analysointi, joka uusitaan tarvittaessa sopimuskauden aikana; sopimuksen seurannan toteutuksesta huolehtiminen; säännölliset seuranta-kokoukset; valmistautuminen sopimuksen päättymiseen ja uuteen hankintaan riittävän ajoissa
T	Talouden tasapainottamisen epäonnistuminen	3	4	● 12	Proaktiivinen talouden (TA25) seuranta ja kuukausittaisen talousennusteen tarkkuuden parantaminen; talouden lisätasapainottamistoimenpiteiden määrittely yhdessä toimialojen kesken; tasapainottamisohjelman seuranta ja korjaaminen

S = strateginen

T = taloudellinen

Strategiset riskit

Henkilöstön riittävyys ja osaaminen

Riskitaso	Todennäköisyys	Seuraus
● 20	5	4

Henkilöstön riittävyys vaihtelee, ja osalla aloista saatavuus on vaikeaa. Vaikka henkilöstön saatavuus on osittain helpottanut osalla aloista, pidemmällä aikavälillä riski on tunnustettu merkittäväksi. Tämä vaarantaa järjestämistehtävän hoitamista ja hoitotakuussa pysymistä. Henkilöstön riittävyys on tunnustettu merkittäväksi riskiksi kaikilla toimialoilla. Työmäärä kasvaa myös lisääntyneiden vaateiden, kuten uusien lainsäädäntövaatimusten, myötä ja kuormittaa työntekijöitä merkittävästi. Työnantajakuvan epäkohdat saattavat vaikuttaa henkilöstön saatavuuteen. Organisaatiossa priorisointia ei tehdä riittävästi ja vaadittuihin toimiin ryhtyminen on ollut hidasta. Henkilöstöohjelman toimeenpano voi epäonnistua taloudellisten rajoitteiden vuoksi.

Hallintokeinoina ovat riittävä resursointi, henkilöstöohjelman toimenpiteet, toimialakohtaiset kärjet osana henkilöstöohjelman toimeenpanoa, työhyvinvoinnin kehittäminen ja kuormittavuuden aktiivinen seuranta, strateginen rekrytointi osana henkilöstöohjelman toimeenpanoa sekä pitovoimaan panostaminen ja urapolkujen kehittäminen.

Näiden hallintokeinojen lisäksi toimialoilla on myös muita omia hallintakeinoja. Terveys- ja sairaanhoitopalvelut keskittyvät omilla toimenpiteissään opiskelijoiden koulutuksen ja perehdytyksen resurssointiin, oppilaitosyhteistyöhön sekä täydennyskoulutukseen. Perhe- ja sosiaalipalvelujen henkilöstöön liittyvät toimenpiteet ovat sitoutumislisän käyttöönotto ja tehtävärakenteiden tarkastelu sosiaalityössä. Pelastustoimen toimialalla on keskitytty koulutusmäärien lisäämiseen ja yhdenmukaiseen palkkausjärjestelmään. Ikääntyneiden palveluissa ja kuntoutuksessa hallintakeinoina ovat tehtävärakenteiden tarkastelu, henkilöstön uudelleen kohdentaminen sekä järjestämissuunnitelman mukaiset toimenpiteet. Tukipalvelujen hallintakeinoina kuuluvat palvelujen ja

kehityshankkeiden priorisointi sekä teknologian hyödyntäminen rutiinitehtävien automatisoinnissa.

Riittämätön rahoitus

Riskitaso	Todennäköisyys	Seuraus
● 20	5	4

Hyvinvointialueelle tuleva rahoitus on riittämätön, kun huomioidaan kustannuskehitys ja palvelutarpeen kasvu. Rahoitus ei riitä palvelujen tuottamiseen. Aktiivista hyvinvointialuetasosta priorisointia ei kyetä tekemään riittävän nopeasti. Mahdollinen arviointimenettelyyn joutuminen nähdään riskinä.

Riskin hallintakeinoina ovat poliittinen vaikuttaminen ja edunvalvonta, talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano, ymmärryksen ja priorisoinnin lisääminen hyvinvointialuetasolla ja ennakoinnin parantaminen.

Palvelutarpeen kasvu ja muutos

Riskitaso	Todennäköisyys	Seuraus
● 20	5	4

Palvelutarve jatkaa kasvuaan kaikilla toimialoilla osassa toiminnoista. Tukipalvelujen kasvu on osittain seurausta palvelutuotannon tarpeiden kasvusta. Palvelurakennemuutos ei toteudu riittävällä tasolla. Hoitotakuu ei toteudu kaikissa palveluissa. Väestön ikääntyminen muuttaa palvelutuotannon tarpeita. Myös päihde- ja mielen-terveysasiakkaiden sekä lasten ja nuorten pahoinvoinnin lisääntyminen aiheuttaa muutosta. Näiden osuus on kasvanut merkittävästi viimeisen vuoden aikana. Tarpeeseen vastaaminen edellyttää riittävää ennakointia ja hyvinvointialuetasosta yhteistä priorisointia.

Riskin hallintakeinoja ovat tehokkuuden, tuottavuuden ja vaikuttavuuden lisääminen palvelutuotannossa, riittävä ja oikea-aikainen tieto toimintaympäristön muutoksista, ennakointi ja yhteinen priorisointi, digitaalisten palvelujen hyödyntäminen, palvelurakenteen keventäminen sekä yhteinen priorisointi.

Näiden hallintakeinojen lisäksi ikääntyneiden palveluissa ja kuntoutuksessa hallintakeinoina ovat digi- ja

teknologiapalvelujen kehittäminen, palveluprosessien kehittäminen, järjestämissuunnitelman kärjet sekä yhteistyö terveysterveys- ja sairaanhoitopalvelujen toimialan kanssa.

Kyberuhka

Riskitaso	Todennäköisyys	Seuraus
● 20	5	4

Kyberhyökkäyksen todennäköisyys on edelleen kasvanut ja tietojen kalastelu lisääntynyt. Turvallisuusviranomaiset ovat kehottaneet tehostamaan kriittisen infrastruktuurin suojaamista. Tietojärjestelmien alustoissa on havaittu runsaasti vakavia haavoittuvuuksia, mutta korjaustoimia ei ole saatu tehtyä. Tietoturvallinen kokonaisarkkitehtuuri on puutteellinen. Korjausvelkaa on yhä, ja tietoturvan taso on alhaisempi kuin hyvinvointialueilla keskimäärin. Tietojärjestelmäudistusten monimutkaisuus voi osaltaan lisätä todennäköisyyttä kyberuhkiin. Digitalisaation ja tekoälyn käyttöönoton myötä on syntynyt uutta uhkapinta-alaa. Henkilöstön tietoturvatietoisuuden taso tulee kasvattaa koulutuksella nykyisestä digitalisaation lisääntyessä. Massiivisen tietovuodon riski on korkealla. Taloudellinen tilanne ei mahdollista toimenpiteitä ICT-infran korjausvelan vähentämiseksi ja infran uudistamiseksi.

Hallintatoimenpiteitä riskille ovat ICT-infran uudistaminen ja korjausvelan vähentäminen, kokonaisarkkitehtuurikuvaus, tiedonhallintamallin päivitys toimintaa ohjaavana dokumenttina ja tiedonhallintamallin jalkauttaminen sekä tietoturvamallin rakentaminen.

Vuoden 2025 aikana on luotu ICT-riskienhallintamalli sekä tietoturvan hallintamalli ja otettu se käyttöön. Tiedonhallintamallin luominen on määritelty kokonaisuutta tukeväksi toimenpiteeksi, ja sitä on työstetty vuoden 2025 aikana. Korjausvelkaa on vähennetty, mutta työ jatkuu edelleen vuonna 2026. Vuoden 2026 aikana suunnitelmissa on myös tietoturvasuojauksen kehitys, IT-palvelunhallintajärjestelmän käyttöönotto, tiedon luokittelun käyttöönotto ja tietojen menetyksen estämisen käyttöönotto sekä tietoturvatietoisuuden lisääminen ja henkilöstön tietoturvakoulutusten kehittäminen ja seuraaminen.

Johtaminen ja päätöksenteko

Riskitaso	Todennäköisyys	Seuraus
● 12	3	4

Aiemmat päätöksentekokykyyn ja toiminnan reaaliaikaiseen kokonaiskuvan vajavaisuuteen liittyvät riskit yhdistettiin yhdeksi riskiksi. Päätösten vaikutuksia ei arvioida kaikilta osin riittävästi. Isoja valintoja ei tehdä riittävän aktiivisesti. Aktiivisia muutostoimia tehdään liian varovaisesti. Toimintaa ei suunnitella hyvinvointialueella yhdenmukaisesti eikä toimialojen keskinäisriippuvuuksia huomioiden. Toimintaa suunnitellaan talous edellä. Reaaliaikainen kokonaiskuvan vajavaisuus vaikeuttaa resurssien kohdentamista ja päätöksentekoa. Ennakointikyvykykyys johtamisessa ei ole riittävän vahvaa, eikä tunnusteta epävarmuuksia tai huomioida sitä toiminnan suunnittelussa. Tehdään näivettäviä ja nopeita säästötoimia, eikä katsota tulevaisuuteen. Päätöksentekoon liittyvän riskin syntymiseen voivat vaikuttaa valmistelijan tai päätöksentekijän intressiristiriidat ja kyvyttömyys tunnistaa välttämättömiä toimia. Vaikutuksena ovat epätarkoituksenmukaiset päätökset tai tarvittavien päätösten tekemättä jääminen. Päätöksestä riippuen syntyy eri suuruisia riskejä hyvinvointialueen toiminnan onnistumisessa ja selviytymisessä. Hyvinvointialueen ja kuntien väliset intressiristiriidat vaikeuttavat päätöksentekoa ja voivat vaikuttaa kuntien ja hyvinvointialueen väliseen luottamukseen. Tällä on negatiivinen vaikutus suoriin ja epäsuoriin kustannuksiin pitkällä aikavälillä.

Hallintatoimenpiteitä ovat strategian systemaattinen toimeenpano (OKR-malli) ja seuranta sekä epävarmuuksien tunnistaminen toimeenpanossa, riskienhallinnan ja ennakoinnin kehittäminen osana johtamista, omavalvonnan kehittäminen ja johtoryhmän aktiivisuus yhteisessä toiminnan suunnittelussa ja tilannekuvan muodostamisessa.

Turvallisuusympäristö

Riskitaso	Todennäköisyys	Seuraus
● 12	3	4

Geopoliittinen tilanne vaikuttaa suoraan tai välillisesti Päijät-Hämeen hyvinvointialueeseen ja sen toimintaympäristöön. Venäjän vihamielinen toiminta Suomea kohtaan jatkuu muun muassa hybridivaikuttamisena. Arviolta toiminta kiihtyy. Kriittiseen infraan on kohdistunut yhä enemmän sabotaasia ja sabotaasiyrityksiä Suomessa. Sosiaali- ja terveydenhuolto sekä pelastustoimi luokitellaan yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden näkökulmasta kriittisiksi toimijoiksi. Toimijoita on kansallisesti kehoitettu parantamaan suojaustoimenpiteitä. Myös muiden yhteiskunnallisten syiden takia häiriöt, levottomuudet ja tahallinen vahingonteko ovat yhä todennäköisempiä. Lainsäädäntömuutokset tuovat uusia velvoitteita hyvinvointialueille kansallisen turvallisuuden parantamiseksi. Riskitason on arvioitu nousevan lähitulevaisuudessa. Äärisäälimiöt lisäävät toiminnan häiriöherkkyyttä tulevaisuudessa.

Hallintakeinoina ovat harjoittelu poikkeusolojen ja normaaliolojen häiriötilanteiden varalle, toiminnan jatkuvuussuunnittelu normaaliolojen häiriötilanteita varten sekä kriittisen infran sekä toiminnan suojaaminen.

Laajat ulkoistussopimukset

Riskitaso	Todennäköisyys	Seuraus
● 12	3	4

Laajoihin ulkoistussopimukseen liittyvä ohjaus ja kokonaishallinta ovat riittämättömiä hankinnan laajuuteen nähden. Riskeinä ovat tuotantotapa-analyysien ja markkinatuntemuksen puute tai riittämättömyys, ostopalvelujen hallitsemattomuus ja keskittämisen epäonnistuminen.

Hallintakeinona on analysoida tuotantotapoja laajoissa hankinnoissa ja uusia analyysi tarvittaessa sopimuskauden aikana. Hallintakeinoja ovat myös sopimuksen seurannan toteutuksesta huolehtiminen ja säännölliset seurantokokoukset sekä sopimuksen päättymiseen valmistautuminen ja valmistautuminen uuteen hankintaan riittävän ajoissa.

Taloudelliset riskit

Talouden tasapainottamisen epäonnistuminen

Riskitaso	Todennäköisyys	Seuraus
● 12	3	4

Suunnitellut tasapainottamistoimenpiteet eivät toteudu tai toimenpiteet eivät ole riittäviä. Rahoitus ei riitä pakollisten palvelujen tuottamiseen. Tällä hetkellä riskinä on se, että suunnitellut toimenpiteet eivät ole riittäviä.

Hallintakeinoina ovat proaktiivinen talouden (TA25) seuranta ja kuukausittaisen talousennusteen tarkkuuden parantaminen, talouden lisätasapainottamistoimenpiteiden määrittely yhdessä toimialojen kesken ja tasapainottamisohjelman seuranta ja korjaaminen.

1.9 Selonteko hyvinvointialueen sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa määrittelevät aluevaltuuston vuonna 2022 hyväksymä Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet sekä vuonna 2024 aluehallituksen hyväksymä Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskeva ohje, joka on vuoden 2025 aikana ollut päivitetävänä uuden tavoitejohtamisen mallin määrittelyn yhteydessä.

Sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa, että hyvinvointialueelle asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on taloudellista ja tuloksellista. Riskienhallinnan tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa hyvinvointialuekonsernin hyvää hallintoa ja johtamista asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Riskienhallinta on toimintatapa, jolla tunnistetaan, analysoidaan, arvioidaan sekä hallitaan ja käsitellään toimintaan sekä toimintaympäristöön liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallinnan edellytyksenä on tavoitteiden selkeä määrittely sekä riskienhallinnan sitominen tavoitteiden määrittelyyn ja seurantaan. Riskienhallinnan toteuttamista seurataan muun muassa valvontatoimenpiteillä omavalvonnan ja sisäisen tarkastuksen avulla.

Hyvinvointialueen valvontakokonaisuus muodostuu ulkoisesta valvonnasta, sisäisestä valvonnasta sekä valtionohjauksesta ja viranomaisvalvonnasta. Ulkoinen valvonta jakaantuu tarkastuslautakunnan tekemään arviointiin ja lakisääteiseen tilintarkastukseen. Sisäinen valvonta on osa päivittäistä johtamista, jonka apuna johdanto voi käyttää sisäistä tarkastusta. Ulkoinen valvonta on hyvinvointialueen toimivasta johdosta riippumatonta valvontaa, kun taas sisäinen valvonta on kiinteä osa jatkuvaa toiminnan ja talouden ohjausta ja seuranta. Riskienhallinta ja omavalvonta ovat osa sisäisen valvonnan kokonaisuutta. Sisäistä tarkastusta määrittelee hyvinvointialueella aluehallituksen hyväksymä sisäisen tarkastuksen toimintaohje.

Sisäisen valvonnan periaatteita ovat sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevan ohjeen mukaan:

- Sisäinen valvonta on osa johtamista ja toteutetaan johtamisjärjestelmän mukaisesti.
- Sisäinen valvonta kuuluu jokaisen työntekijän, toimintayksikön ja luottamushenkilötoimielimen tehtäviin.
- Esihenkilö vastaa sisäisestä valvonnasta johtamansa yksikön osalta.
- Linjaorganisaation yksiköt vastaavat oman toimintansa sisäisestä valvonnasta.
- Esikuntakuntayksiköt valvovat koko hyvinvointialuetta edustamansa toiminnon osalta.
- Konsernijohto vastaa konsernivalvonnasta ja muusta omistajaohjaukseen kuuluvasta valvonnasta.
- Hyvinvointialuejohtaja vastaa sisäisen tarkastuksen järjestämisestä yhdessä ulkoisen palveluntuottajan kanssa. Sisäinen tarkastus arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyttä.
- Aluehallitus vastaa hyvinvointialueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä varautumisen asianmukaisesta järjestämisestä ja niiden toimeenpanon ja tuloksellisuuden valvonnasta.

Sisäisen valvonnan kokonaisuutta on kuvattu vuonna 2024 hyväksytyssä ohjeessa kolmen varmennuslinjan kautta. Ensimmäisen varmennuslinjan toimijat ovat linjatoimintoja ja palvelutuotannon toimialoja, jotka huolehtivat vastuualueen palvelutuotannosta. Ensimmäinen varmennuslinja huolehtii päivittäisestä sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta sekä omavalvonnasta. Ensimmäisen varmennuslinjan rooliin kuuluu järjestämisvastuuseen liittyvä riskien tunnistaminen ja hallinta. Sisäisen valvonnan periaatteiden mukaan esikuntayksiköt valvovat koko hyvinvointialuetta edustamansa toiminnon osalta ja niillä on keskeinen palvelutuotantoa tukeva sekä hyvinvointialuetasoisien riskien tunnistamisen rooli.

Sisäinen valvonta toteutuu Päijät-Hämeen hyvinvointialueella selkeänä johtamisjärjestelmänä ja vastuunjakona, jotka on kuvattu hallintosäännössä, toimintaohjeissa ja erillisissä ohjeissa. Sisäinen valvonta toteutetaan jatkuvina sisäisinä menettely- ja toimintatapoina, joiden avulla varmistetaan, että toiminta on lakien, sääntöjen, ohjeiden, sopimusten ja päätösten mukaisia. Oma-valvonnan prosessi tukee sisäisen valvonnan toteutumista. Sisäisen valvonnan kautta varmistetaan myös, että voimavaroja käytetään tuloksellisesti ja tavoitteiden mukaisesti, omaisuus ja muut voimavarat ovat turvatut ja että toiminnasta saatava tieto on oikeaa, riittävää, tarkoituksenmukaista ja oikea-aikaista. Yksi sisäisen valvonnan tavoitteista on vähentää tahallisia ja tahattomia virheitä tai poikkeamia, tehdä toiminnasta johdonmukaista sekä minimoida menetykset. Hyvinvointialue raportoi vuonna 2025 säännöllisesti omavalvonnasta, toiminnasta ja taloudesta vuosikellon mukaisesti. Sisäisen valvonnan kokonaisuutta edistetään jatkossa päivittämällä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet sekä selkiyttämällä kokonaisuutta.

Riskienhallinta on olennainen osa strategiatyötä ja tukee strategisten tavoitteiden seurantaan sekä epävarmuuksien tunnistamista ja hallintaa. Vuoden 2025 aikana hyvinvointialueen strategia määriteltiin uudelleen, ja riskienhallintaa vahvistettiin kolmella tavalla:

1. arvioimalla toimintaympäristön keskeisten riskien vaikutusta strategiaan painopisteisiin,
2. määrittelemällä organisaation riskinottohalu osana strategiatyötä ja
3. liittämällä riskienhallinta osaksi päivittäistä johtamista sekä tavoitejohtamisen mallia, joka otettiin käyttöön vuoden 2026 alussa.

Hyvinvointialuejohtaja ja johtoryhmä vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteuttamisesta, riskien tunnistamisesta sekä ajantasaisen tilannekuvan ylläpitämisestä. Merkittävimmät riskit päivitettiin vuonna 2025 kolme kertaa strategiaprosessin yhteydessä. Myös toimialat käsittelivät omat keskeiset riskinsä riskiriihissä. Jatkossa riskien määrittely integroidaan osaksi tavoitejohtamista ja riskiriihien toteuttamista kehitetään erityisesti toisen varmennuslinjan painotuksella.

Vuonna 2025 käyttöön otettu uusi riskienhallintajärjestelmä yhdistää kaiken riskienhallintaan liittyvän tiedon yhteen paikkaan, jolloin myös työ- sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden riskit arvioidaan samalla alustalla. Tavoitteena on nykyistä systemaattisempi ja ajantasaisempi arvio sisäisen toimintaympäristön turvallisuuteen liittyvistä epävarmuuksista osana normaalia johtamista. Käyttöönotto paljasti tarpeen kehittää riskienhallinnan kokonaisprosessia sekä päivittää riskiluokituksia. Vuonna 2025 kehittämistyö keskittyi uuden järjestelmän käyttöönottoon, minkä vuoksi riskiriihien määrä väheni. Tilanteen arvioidaan paranevan vuonna 2026, kun määritellyt ja perehdytys uuteen järjestelmään valmistuvat.

Riskienhallinnan ja turvallisuuden työryhmä koontui vuonna 2025 kahdeksan kertaa. Työryhmässä keskityttiin vuoden 2025 aikana uuden omavalvonnan seurannan järjestelmän käyttöönottoon. Vuonna 2026 työryhmän tavoitteita ja tarkoitusta tarkastellaan uudelleen.

Tietojärjestelmien ja tiedon suojaaminen toteutuu kehittämällä riskiperusteisesti toimintoja sekä pakollisin, koko henkilöstöä koskevin tietoturva- ja tietosuojakoulutuksin. Henkilöturvallisuus selvityksillä varmenneetaan niiden henkilöiden luotettavuus, jotka käsittelevät korkean turvaluokan tai salassa pidettävää tietoa. Henkilöturvallisuus selvitysten kattavuus on parantunut edelleen vuonna 2025 hyvinvointialueella ja toteutuu pääosin myös ulkoisten palveluntuottajien osalta. Voimassa olevia henkilöturvallisuus selvityksiä on hyvinvointialueella useita satoja.

Tiedonhallintamallin systemaattinen rakentaminen ja kuvaaminen on lakisääteinen velvoite ja osa sisäisen valvonnan kokonaisuutta. Mallin edistäminen, audit trail ja katselmointikäytännöt ovat konkreettisia valvontatoimia. Tiedonhallintamallia kehitettiin vuoden 2025 osana tiedonhallinnan kehittämishanketta. Hankkeessa tehdyt toimenpiteet parantavat tiedonhallinnan laatua, valvontaa, tietoturva ja yhteentoimivuutta. Osana hanketta tiedonhallinnan vastuita määriteltiin ja dokumentointiin. Määritellyt viedään hallintosääntöön ja aluevaltuuston päätettäväksi.

Hyvinvointialueen toimintaa ohjaavat dokumentit ja toiminnan prosessikuvaukset ylläpidetään keskitetyssä

toimintajärjestelmässä. Vuonna 2025 jatkettiin kehitystyötä järjestelmässä ylläpidettävien dokumenttien saatavuuden ja käytettävyyden parantamiseksi, päivitettiin dokumenttien ja prosessien hallinnan käytäntöjä, tunnistettiin hyvinvointialueen avainprosesseja sekä otettiin käyttöön uudistettu prosessikartta ja prosessiriskien tunnistamisen toimintamalli osana prosessien kuvaamista ja kehittämistä. Henkilöstölle järjestettiin säännöllisesti järjestelmäkoulutuksia. Järjestelmässä oli 31.12.2025 jo 9 950 hyväksyttyä dokumenttia sekä 810 hyväksyttyä prosessikuvausta. Vuonna 2026 jatketaan muun muassa järjestelmän hakutoimintojen kehittämistä sekä lisätään edelleen henkilöstön osaamista dokumenttien ja prosessin ylläpidosta.

Hyvinvointialueen sopimushallinta toteutuu Clouディアjärjestelmässä. Vuonna 2025 luotiin periaatteet toimittajien jaotteluun, jolla tunnistetaan hyvinvointialueen keskeiset ja kriittiset kumppanit. Vuoden 2025 aikana vahvistettiin sopimushallintaa tukevien asiakirjojen saatuvuutta sekä lisättiin palvelusetelisäntökirjojen asiakirjat osaksi ostopalvelujen hallintaa. Vuoden 2026 aikana pilotoidaan ja otetaan käyttöön vuonna 2025 valmistunut sopimusagentti, jolla kaikki sopimusvalmistelijat pystyvät luomaan yhdenvertaisia ja riittävän kattavia sopimuksia. Vuonna 2026 vahvistetaan tilaajatyöskentelyä luomalla uusi sopimusvastuuhenkilöiden koulutuspaketti.

Omavalvonta on yksi keinoista toteuttaa hyvinvointialueen järjestämisvastuun ja palvelutuotannon toiminnan riskienhallintaa sekä sisäistä valvontaa.

Hyvinvointialueen valvonnan kokonaisuutta selkiytettiin nimeämällä järjestämisvastuuseen liittyvän valvonnan viranhaltijat sekä täsmentämällä heidän toimivaltaansa. Sosiaali- ja terveystieteiden toimialat ovat nimenneet järjestämisvastuuseen kuuluvan ohjauksen ja valvonnan vastuuhenkilöt ja antaneet heille toimivallan ohjauksen ja valvonnan suorittamiseen.

Sisäisen tarkastuksen toteutuksesta vastasi vuonna 2025 hyvinvointialuejohtaja ja tarkastuskohteiden määrittelyssä ja tarkastusten toteutuksessa häntä avustivat talousjohtaja ja järjestämisen tuen johtaja. Tarkastukset toteutettiin yhteistyössä tarkastuksen kohteena olevien toimialojen ja tulosalueiden johdon kanssa. Sisäisen tarkastuksen palvelut on kilpailutettu vuonna 2023, ja pal-

veluntuottaja on BDO Oy. Tarkastusten perusteella laaditaan aina kehittämissuunnitelma, jonka toimeenpanoa seurataan. Sisäiset tarkastukset ovat olleet onnistuneita, ja niistä on saatu merkittävää hyöty toiminnan kehittämiseksi.

Vuonna 2025 toteutettiin seuraavat sisäiset tarkastukset:

1. Lääkinnällisten laitteiden laiteturvallisuus
2. Henkilöstöhallinnon prosessit

Lääkinnällisten laitteiden laiteturvallisuutta koskevassa tarkastuksessa havaittiin, että hyvinvointialueella on laadittu ohjeistuksia lääkintälaiteturvallisuuden varmistamiseksi, ja laitteiden hankinta, käyttöönotto sekä poistaminen ovat pääosin hallittuja. Hyvinvointialueella toimii asiantuntijatyöryhmä, joka tukee yhteistyötä ja tiedon jakamista eri yksiköiden välillä. Tarkastuksessa nousi kuitenkin esiin useita kehittämiskohteita:

1. Vastuut ja organisointi

Laiteturvallisuuden kokonaisvastuu on epäselvä, eikä keskitettyä yksikköä ole nimetty koordinoimaan toimintaa. Vastuita tulee selkeyttää ja koordinaatiotehtävä määrittää organisaatiossa.

2. Resurssit

Laiteturvallisuustyölle ei ole riittävästi työaikaa, mikä vaikeuttaa kehittämistä ja osaamisen vahvistamista. Suosituksena on varata henkilöstösuunnittelussa omaa aikaa näille tehtäville.

3. Osaamisen varmistaminen

- Näytönvastaanottajien osaamisvaatimukset ovat epäselvät. Kriteerit tulee määrittellä tarkasti.
- Osaamisen hyväksymisen laajuus (esimerkiksi muissa yksiköissä tai organisaatioissa hankittu osaaminen) ei ole selkeästi ohjeistettu.
- Lääkäreiden laiteosaamisen varmistaminen on epäselvää ja vaatii täsmentämistä.

4. Käyttölupalomakkeet ja laiteosaamisrekisterit

Laiteturvallisuuden dokumentointi on hajanaista ja perustuu Word- tai Excel-pohjiin. Keskitetty sähköinen

järjestelmä puuttuu, mikä vaikeuttaa kokonaiskuvan saamista ja osaamisen seuranta. Suositellaan hankkimaan yhtenäinen sähköinen järjestelmä.

5. Laitevastuuhenkilöt

Laitevastuuhenkilöiden roolit, tehtävät ja valintakriteerit ovat epäselviä. Ne tulee määritellä ja ohjeistaa selkeästi. Tarkastuksen havaintojen perusteella tehtyä kehittämissuunnitelmaa on toteutettu järjestelmällisesti.

Henkilöstöhallinnon prosessien tarkastuksessa tunnistettiin sekä vahvuuksia että merkittäviä kehittämiskohteita hyvinvointialueen henkilöstöhallinnossa.

Positiiviset havainnot:

- Henkilöstökertomus on laadittu KT:n suositusten mukaisesti.
- Joitakin keskeisiä henkilöstöjohtamisen prosesseja toteutetaan jo systemaattisesti.

Keskeisimmät kehittämiskohteet:

1. HR-viestinnän ajantasaisuus

Viestintä palkkaukseen liittyvistä muutoksista tavoittaa esihenkilöt ja talousyksikön liian myöhään, mikä haittaa talousraportoinnin ennustettavuutta ja talouden johtamista.

2. Henkilöstötarpeiden ennakointi

Koko hyvinvointialueella ei ole selkeitä henkilöstötarvelaskelmia, eikä HR:n rooli strategisessa henkilöstösuunnittelussa ole määritelty.

3. Viestintäkanavien toimivuus

Intran viestintä on runsasta ja hajanaista, mikä vaikeuttaa olennaisen tiedon erottumista. Viestintää tulisi kohdentaa ja selkeyttää.

4. HR:n palvelu- ja neuvontakyky

HR-partnereiden osaaminen ja tuen taso vaihtelevat toimialoittain.

Taloudellinen ja juridinen osaaminen koetaan osin riittämättömäksi.

5. HR:n roolin epäselvyys

HR:n toiminta näyttäytyy paikoitellen siiloutuneena, ja roolit vaihtelevat toimialoittain. Myöskään tehtävänjako HR:n ja toimialojen välillä ei ole selkeä.

6. HR:n oman toiminnan kehittäminen

Kehittämistyölle ei ole laadittu yhtenäisiä tavoitteita tai suunnitelmia, eivätkä palautteet johda systemaattisiin toimenpiteisiin.

7. Asiantuntijapalveluostojen hankintamenettelyt

Otostarkastuksessa havaittiin joitakin puutteita dokumentoinnissa ja hankintaohjeiden noudattamisessa erityisesti yli 30 000 euron hankinnoissa.

Henkilöstöhallinnon tarkastuksen perusteella laaditun kehittämissuunnitelman toteutus on aloitettu, ja sen etenemistä seurataan.

2. Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

2.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja.

2.1.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen eli valtion rahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Hyvinvointialueen toimintakate on negatiivinen. Toimintakate oli 946,1 miljoonaa euroa negatiivinen vuonna 2025.

Vuosikate osoittaa tulo- ja rahoituksen, joka tulo- ja rahoituksesta jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että jos vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelma-poistojen suuruinen, tulo- ja rahoitus on riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat hyvinvointialueen keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Vuosikate ei riitä suunnitelman mukaisten poistojen kattamiseen. Vuosikate oli 12,1 miljoonaa euroa vuonna 2025, kun suunnitelman mukaiset poistot olivat 21,0 miljoonaa euroa.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään mahdollisen poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset. Vuosikate hyvinvointialueen asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo- ja rahoituksen riittävyyden arvioinnissa.

Hyvinvointialueen tilikauden tulos muodostui 8,9 miljoonaa euroa alijäämäiseksi.

(1 000 €)	1.1.-31.12. 2025	1.1.-31.12. 2024
Toimintatuotot	154 828	145 933
Toimintakulut	-1 100 905	-1 061 178
Toimintakate	-946 076	-915 245
Valtion rahoitus	955 002	893 152
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	3 287	7 162
Muut rahoitustuotot	3 806	1 024
Korkokulut	-3 846	-5 244
Muut rahoituskulut	-24	-84
Vuosikate	12 149	-19 235
Poistot ja arvonalentumiset	-21 023	-24 550
TILIKAUDEN TULOS	-8 874	-43 785
Tilikauden yli-/alijäämä	-8 874	-43 785

Tuloslaskelman tunnusluvut	2025	2024
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	14,1	13,8
Vuosikate/Poistot, %	57,8	-78,3
Vuosikate, euroa/asukas	59	-94
Hyvinvointialueen asukasmäärä	204 586	204 635

Toimintatuotot/Toimintakulut, %

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate/Poistot, %

= 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate, euroa/asukas

= vuosikate / asukasmäärä

2.1.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo-rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa hyvinvointialueen kassavarojen muutoksen.

Vuosikate ja sen korjaukset. Rahoituslaskelma lähete liikkeelle tuloslaskelmasta siirtyvällä vuosikatteella, jota korjataan tulo-rahoituksen korjauksilla ja satunnaisilla erillä. Tulo-rahoitus muodostui korjauksien jälkeen 9,0 miljoonaa euroa positiiviseksi.

Investointien tulo-rahoitus % -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettyinä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, joka on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate kertoo hyvinvointialueen tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Jos tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan uutta lainaa, realisoimaan hyvinvointialueen omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Hyvinvointialueen laskennallinen lainanhoitokate oli 0,6.

Maksuvalmius. Hyvinvointialueen kassavarat vähenivät 25,3 miljoonalla eurolla ja kassan riittävyys oli 14 päivää. Vuoden 2025 aikana ei nostettu uutta pitkäaikais-ta lainaa.

(1 000 €)	1.1.-31.12. 2025		1.1.-31.12. 2024	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	12 149		-19 235	
Tulorah.. korjaukset +/-	-3 128	9 020	-1 924	-21 159
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-36 277		-23 263	
Rahoitusos. investointeihin	48		67	
Pys. vast. hyöd.luov.tulot	117	-36 112	0	-23 196
Toim. ja inv. rahavirta		-27 092		-44 356
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lis.	-2 640	-2 640	0	0
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen väh.	-11 843	-11 843	-12 143	-12 143
Oman pääoman muutokset		7 315		-150
Muut maksuvalm. muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset +/-	-210		1 157	
Vaihto-om. muutos +/-	748		659	
Saamisten muutos +/-	13 679		17 198	
Korottomien velk. muut. +/-	-5 238	8 979	-32 212	-13 197
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		1 811		-25 489
RAHAVAROJEN MUUTOS		-25 281		-69 845
Rahavarat 31.12.	43 972		69 253	
Rahavarat 1.1.	69 253	-25 281	139 098	-69 845

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2025	2024
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-175 345	-148 254
Investointien tulo-rahoitus, %	33,5 %	-82,9 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,6	-0,5
Kassan riittävyys, pv	14	23
Hyvinvointialueen asukasmäärä	204 586	204 635

Investointien tulo-rahoitus, %

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

2.1.3 Tase ja sen tunnusluvut

Hyvinvointialueen rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitus-

asemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset, kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset, käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

Vastaavaa, 1000 €	2025	2024
PYSYVÄT VASTAAVAT	251 316	233 486
Aineettomat hyödykkeet	1 445	2 369
Aineettomat oikeudet	248	400
Muut pitkävaikutteiset menot	1 198	1 620
Ennakkomaksut	0	350
Aineelliset hyödykkeet	232 988	216 865
Maa- ja vesialueet	5 680	1 870
Rakennukset	158 555	166 902
Kiinteät rakenteet ja laitteet	305	281
Koneet ja kalusto	16 301	21 508
Muut aineelliset hyödykkeet	94	94
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	52 054	26 211
Sijoitukset	16 883	14 251
Osakkeet ja osuudet	14 001	14 009
Muut lainasaamiset	2 830	190
Muut saamiset	52	52
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	80	86
Muut toimeksiantojen varat	80	86
VAIHTUVAT VASTAAVAT	107 799	147 507
Vaihto-omaisuus	5 756	6 504
Aineet ja tarvikkeet	5 756	6 504
Saamiset	58 071	71 750
Pitkäaikaiset saamiset	175	200
Lainasaamiset	175	200
Lyhytaikaiset saamiset	57 896	71 550
Myyntisaamiset	39 830	40 418
Lainasaamiset	205	140
Muut saamiset	9 718	14 304
Siirtosaamiset	8 143	16 688
Rahoitusarvopaperit	15 000	0
Sijoitukset rahamarkkina-instrumentteihin	15 000	0
Rahat ja pankkisaamiset	28 972	69 253
VASTAAVAA YHTEENSÄ	359 196	381 079

Vastattavaa, 1000 €	2025	2024
OMA PÄÄOMA	-30 264	-28 705
Peruspääoma	59 886	59 834
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-81 277	-44 754
Tilikauden yli-/alijäämä	-8 874	-43 785
PAKOLLISET VARAUKSET	8 071	11 098
Muut pakolliset varaukset	8 071	11 098
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 497	3 713
Valtion toimeksiantot	2 436	2 831
Muut toimeksiantojen pääomat	1 061	883
VIERAS PÄÄOMA	377 892	394 973
Pitkäaikainen	217 918	229 761
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	217 918	229 761
Lyhytaikainen	159 974	165 212
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	11 843	11 843
Ostovelat	60 088	58 524
Muut velat	9 832	9 282
Siirtovelat	78 211	85 563
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	359 196	381 079

Taseen tunnusluvut	2025	2024
Omavaraisuusaste %	-8,4	-7,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	34,0	38,0
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	-90 151	-88 539
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-441	-433
Lainakanta 31.12., 1000 €	229 761	241 604
Lainakanta 31.12., €/asukas	1 123	1 181
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	547 970	581 533
Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/asukas	2 678	2 842
Lainasaamiset, 1000 €	2 830	190
Hyvinvointialueen asukasmäärä	204 586	204 635

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat hyvinvointialueen omavaraisuutta, rahoitusomaisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, % mittaa yhtymän vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Hyvinvointialueen omavaraisuusaste oli -8,4 prosenttia.

Suhteellinen velkaantuneisuus, % tunnusluku kertoo, kuinka paljon hyvinvointialueen käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Se on omavaraisuutta käyttökelpoisempi tunnusluku hyvin-

vointialueiden välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet hyvinvointialueella on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Hyvinvointialueen suhteellinen velkaantuneisuus oli 34,0 prosenttia. Lainakanta oli 229,8 miljoonaa euroa vuoden 2025 lopusta, josta 217,9 miljoonaa euroa oli pitkäaikaista velkaa.

2.2 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma on laadittu tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Kokonais-

tulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitus-toiminnan rahan lähteet ja käytön.

Tulot	1 000 €
Toiminta	
Toimintatuotot	154 828
Valtion rahoitus	955 002
Korkotuotot	3 287
Muut rahoitustuotot	3 806
Tulorahoituksen korjaukset	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-102
Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	48
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	117
Rahoitustoiminta	
Oman pääoman lisäys	7 315
KOKONAISTULOT YHTEENSÄ	
	1 124 301

Täsmäytys:

Kokonaistulot - Kokonaismenot = 1 124 301 - 1 158 561 = -34 260

Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset
= -25 281 - 8 979 = -34 260

Menot	1 000 €
Toiminta	
Toimintakulut	1 100 905
Korkokulut	3 846
Muut rahoituskulut	24
Tulorahoituksen korjaukset	
+/- Pakollisten varausten muutos	3 027
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus-tappiot	-1
Investoinnit	
Investointimenot	36 277
Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten lisäys	2 640
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	11 843
KOKONAISMENOT YHTEENSÄ	
	1 158 561

2.3 Hyvinvointialuekonsernin toiminta ja talous

2.3.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Hyvinvointialuekonserniin kuuluu emoyhteisönä hyvinvointialue ja tytäryhteisönä Hämeen Tekstiilihuolto Oy (omistus 78,5 prosenttia). Konsernitilinpäätökseen yhdisteltäviä osakkuusyhteisöjä (omistus 20–50 prosenttia) ovat Harjun terveys Oy, Lahden Sairaalaparkki Oy, Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy ja Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy. Hyvinvointialue omistaa osakkeita myös 33 muusta yhtiöstä. Näihin sisältyy myös joukko pieniä omistuksia henkilökunnan lomaetuja tuottavista kiinteistöyhtiöistä.

Yhtiöiden tehtävänä on tukea hyvinvointialueen ydintoimintaa ja henkilöstöohjelman tavoitteita. Osa yhtiöistä on sidosyksikköasemassa suhteessa hankintayksikkönä toimivaan julkisyhteisöomistajaan.

	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Muut yhtiöt	1	
Osakkuusyhteisöt	4	
YHTEENSÄ	5	0

2.3.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Hyvinvointialuekonsernin keskeiset tavoitteet saavutettiin. Tilikauden tulos oli alijäämäinen rahoituksen siirtymäsäännöksiä takia. Hyvinvointialueen vuoden 2025 talousarviossa tytäryhtiölle asetettiin kaksi tavoitetta: tilikauden tulos on vähintään nolla (0) euroa ja hinnaston painotettu keskihinta saa nousta korkeintaan 1,0 prosenttia vuodesta 2024. Molemmat tavoitteet saavutettiin. Tilikauden tulos oli 0,1 miljoonaa euroa ja hinnasto muuttui nolla (0) prosenttia.

Hyvinvointialueen osittain omistamilta yhtiöiltä odotetaan jatkuvaa toiminnan tehostamista, jotta hintakilpailukyky ja kannattavuus säilyvät. Yhtiöiltä edellytetään

myös laajenevaa strategista kumppanuutta hyvinvointialueen toimintojen kehittämisessä sekä varautumista kaikkiin turvallisuustilanteisiin ja häiriöihin kansainvälisessä kaupassa. Kaikkeen hyvinvointialueen järjestämisvastuuseen ja omaan tuotantoon liittyy korostettu huoltovarmuusvaatimus.

Tällä hetkellä merkittävin yhtiöiden toimintaan tai talouteen vaikuttava riski on hankintalain muutos. Hankintalain valmistelussa on esitetty vähimmäisomistusosuusvaatimus sidosyksikköasemassa oleville yhtiöille. Vähintään kymmenen prosentin vähimmäisomistus tarkoittaisi osassa omistettuja yhtiöitä muutoksia sekä omistususuuksissa että yhtiön rakenteissa. Tämän hetken tietojen mukaan uusi hankintalaki tulisi voimaan vuoden 2026 aikana ja siirtymäaika päättyisi useimpien yhtiöiden osalta 30.6.2027.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue harjoittaa aktiivista omistajaohjausta ja määräysvallan käyttöä sidosyksikköyhtiöihinsä. Hyvinvointialue määrittää yhtiökohtaiset edustajat. Määräysvaltaa käytetään eri linjoina tilaajaohjauksena, omistajaohjauksena yhtiökokouksissa ja muissa omistajien edustajien kokouksissa sekä yhtiöiden hallitustyössä. Hyvinvointialue nimeää joko yksin tai yhdessä muiden osakkeenomistajien kanssa yhden tai useamman jäsenen yhtiöiden hallitukseen ja asiakasneuvottelukuntiin. Hyvinvointialueella on nimetyt edustajansa myös muissa neuvottelukunnissa, nimitystoimikunnissa, osakaskokouksissa ja yhtiökokouksissa.

Omistajaohjaus viestii yhtiökohtaisesti hyvinvointialueen hankintoja tekeväälle yksikölle hankintalain tarkoittaman määräysvallan käytöstä yhtiöissä ja mahdollisuudesta tehdä suorahankintoja. Hankintalain 15 §:ssä kuvatus poikkeuksen mukaisia uusia suorahankintoja on tehty ainoastaan, jos hankintalain tarkoittama määräysvalta toteutuu omistetussa yhtiössä hankintalain ja sen tulkintojen mukaisesti.

Hyvinvointialue on seurannut hankintalain tulkintojen kehitystä ja on omalta osaltaan vaikuttanut sidosyksikköyhtiöiden omistuspohjan, rakenteiden, toiminta-

mallien ja dokumentoinnin muutoksiin, jotta yhtiöt voivat toimia sidosyksikköinä.

2.3.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Hyvinvointialueen järjestämistehtävää toteutetaan käytännössä eri tuotantotavoilla. Hyvinvointialueen yksiköiden lisäksi omaan tuotantoon voidaan lukea sidosyksikköyhtiöt, joissa on omistusta ja hankintalain tarkoitamaa määräysvaltaa. Hankintoja tehdään paljon myös muilta julkisyhteisöiltä ja yksityisiltä yrityksiltä.

Hyvinvointialueen osittain omistamien yhtiöiden liikevaihdon summa on noin 700 miljoonaa euroa ja työntekijämäärä yhteensä noin 7 000. Pääosa yhtiöistä on kannattavia ja riittävän vakavaraisia. Hyvinvointialue osti yhtiöistä palveluja noin 110 miljoonalla eurolla. Osuus kokonaiskuluista oli noin 10 prosenttia. Laskennallisesti noin 1 100 yhtiöiden työntekijää tekee töitä Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle.

Tytäryhtiö Hämeen Tekstiilihuolto Oy:n liikevaihto oli 6,2 miljoonaa euroa. Toiminta laajeni Kanta-Hämeessä ja toimitiloja laajennettiin. Yhtiön osuus konsernin kokonaistuotoista oli noin 0,2 prosenttia (pois lukien sisäinen myynti 2,9 miljoonaa euroa). Tilikauden tulos oli 0,1 miljoonaa euroa. Tekstiilihuoltopalvelujen toimitusvarmuus oli hyvä, ja palvelujen reaalihintaa laski. Palvelujen käyttäjien tärkeimmät toiminnalliset tavoitteet saavutettiin. Yhtiö jakoi Päijät-Hämeen hyvinvointialueen tahdon mukaisesti kertaluonteisesti osinkoa noin 1,9 miljoonaa euroa.

Osakkuusyhtiöistä Harjun terveys Oy:n liikevaihto oli 45,8 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos oli 1,9 miljoonaa euroa. Hyvinvointialueelle sopimuksen mukaisia palveluja tuottavan yhtiön tulos on nyt kumulatiivisesti ylijäämäinen. Ennakko-osinkopäätöksen perusteella yhtiön omistajien tuloksiin kirjattiin osinkotuottoa yhteensä 1 miljoonaa euroa. Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy:n liikevaihto oli 24,6 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos 0,7 miljoonaa euroa. Ostot yhtiöstä olivat 14,9 miljoonaa euroa. Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy:n liikevaihto oli 18,7 miljoonaa euroa ja tilikauden

tulos 0,3 miljoonaa euroa. Yhtiö toimii Päijät-Hämeen keskussairaалassa osana palveluja tuottavaa konsortiota. Hyvinvointialue on yhtiön omistaja myös varautumisystistä. Lahden Sairaalaparkki Oy vastaa pysäköinnin järjestämisestä keskussairaalan alueella, ja sen liikevaihto oli noin 1 miljoonaa euroa. Osakassopimuksen mukaan yhtiön tavoitteena ei ole tuottaa voittoa.

Alle 20 prosentin omistusosuusyhtiöistä Fimlab Laboratoriot Oy:n 173,3 euron liikevaihto laski edellisestä vuodesta osana asiakkaiden talouden sopeuttamista. Päijät-Hämeen ostot olivat 23,2 miljoonaa euroa. Tekonivelkirurgian voimakkaan kysynnän myötä Coxa-konserni jatkoi kannattavaa kasvuaan 85,5 miljoonan euron liikevaihtoon. Pirkanmaan hyvinvointialueen kautta Coxalle maksetut tekonivelleikkaukset maksoivat 3,6 miljoonaa euroa. Kysyntää kohdistui Tampereelle enimmäkseen vapaaseen hoitopaikan valintaan perustuen. Hyvinvointialueen lähetteet ohjattiin lähes täysin Päijät-Hämeen keskussairaalaan.

2M-IT Oy:ltä ostettiin pääosin sovellustukipalvelua. DigiFinland Oy:lle maksettiin tietojärjestelmien käytöstä. Tiera Oy:stä hankittiin muun muassa palvelusetelijärjestelmään liittyviä palveluja.

Talous- ja henkilöstöpalveluja ostettiin Provincia Oy:ltä. Meita Oy:ltä ja Numeran Palvelut Oy:ltä ostettiin vähäisessä määrin palveluja. Numeran tytäryhtiöltä Tampere Henkilöstöpalvelut Oy:ltä ostettiin sijaistyövoimaa palveluja. Monetra Oulu Oy:ltä ostettiin tulkkaukspalveluja. Maakuntien Tilakeskus Oy:ltä ostettiin toimintajärjestelmäpalveluja. SOTEVirtuaalikirjasto Oy tarjosi e-aineistopalveluja. Hyvil Oy:n toiminta vakiintui. Työterveys Wellamo Oy purettiin, ja yhtiöstä saatiin varoja 0,1 miljoonaa euroa.

Hyvinvointialue omisti vuoden lopussa osakkeita yhdestä asunto-osakeyhtiöstä ja 17:stä Holiday Club -ryhmään kuuluvasta kiinteistöyhtiöstä, joiden huoneistot ovat henkilöstön vuokrattavissa lomakäyttöön. Lomaosakkeiden käytöstä työntekijöiltä perittävät maksut kattavat lomaosakkeiden juoksevat kulut. Lisäksi omistukseen kuului kaksi perintönä saatua asunto-osaketta yhdestä yhtiöstä.

2.3.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konsernin tulevaisuus näyttää vakaalta huolimatta hyvinvointialueiden rahoitusjärjestelmään kuuluvasta ja edelleen jatkuvasta siirtymäajasta, jonka aikana Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle tuleva valtion rahoitus on selvästi alle väestön tarpeen mukaisen laskennallisen tason. Talous olisi ylijäämäinen ilman tätä Päijät-Hämeelle epädullista rahansiirtoa hyvinvointialueiden kesken. Lisäksi lainsäädäntömuutokset, osajien saataavuus, ulkoiset palveluntuottajat ja häiriötilanteet voivat vaikuttaa toimintaan ja talouteen. Toisaalta jatkuva kehittämisen antaa mahdollisuuden päästä tasapainoiseen talouteen ja onnistua järjestämistehtävissä vaatimuksien mukaisesti. Osana konsernia tytäryhtiö jatkaa edullisten ja luotettavien palvelujen tuottamista.

2.3.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kirjanpitolautakunnan hyvinvointialue- ja kuntajaoston ”Yleisohje hyvinvointialueiden tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta” (Helsinki 2023) tarkoittaa konsernivalvonnalla konsernijohdon vastuulla olevaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportointia. Konsernivalvonnalla tarkoitetaan myös konserniohjeen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen seuranta. Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että hyvinvointialuekonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Selonteossa käydään läpi konsernivalvonnan kohdealueet. Jos konsernivalvonnassa on havaittu puutteita ja virheitä, niistä tehdään lausumassa selkoa ja esitys niiden korjaamisesta. Selonteon laatimisessa otetaan huomioon konserniohjeessa, hyvinvointialuestrategian omistajapolitiikassa ja muissa edustajille annetuissa ohjeissa konsernivalvonnalle asetetut tavoitteet. Konsernivalvonnassa ei ole havaittu puutteita tai virheitä.

Hyvinvointialueen osittain omistamien yhtiöiden ohjaus ja valvonta on keskitetty hallintosäännön, konserniohjeen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden ja ohjeiden mukaisesti konsernijohtoon. Ohjeistus on riittävää. Omistajaohjauspäätökset saatetaan tiedoksi tytäryhtiön hallitukselle. Yhtiö- ja osakaskokouksiin sekä muihin omistajien edustajien kokouksiin osallistuva hyvinvointialueen edustaja on joko konsernijohtoon viranhaltija tai konsernijohtoon valtuuttama ja evästämä. Vastuu tilaajatoiminnasta ja omistajaohjaus on eriytetty toisistaan.

Aluehallituksen ja viranhaltijajohdon seminaareissa on voitu käsitellä myös yhtiöiden omistajaohjauksen ajankohtaisia asioita.

Hyvinvointialue on ohjeistanut riittävästi osakas- ja yhtiökokouksiin osallistuvat edustajansa. Hyvinvointialue toimii hyvän hallinnointitavan mukaisesti. Osakeyhtiölain mukaan yhtiön johdon (hallitus) on huolellisesti toimien edistettävä yhtiön etua. Yhtiö toimii yhdenvertaisesti kaikkia osakkeenomistajia kohtaan.

Hyvinvointialueen vuoden 2025 talousarviossa tytäryhtiölle asetettiin kaksi tavoitetta: tilikauden tulos on vähintään nolla euroa ja hinnaston painotettu keskihinta saa nousta korkeintaan 1,0 prosenttia vuodesta 2024. Molemmat tavoitteet saavutettiin. Tilikauden tulos oli 134 tuhatta euroa ja hinnaston painotettu keskihinta nousi nolla prosenttia. Konsernijohto, asiakasneuvottelukuntana toimiva Tekstiilitoimikunta ja palvelujen tilaamisesta hyvinvointialueella vastaava viranhaltija seuraavat tytäryhtiön toimintaa ja taloutta. Tytäryhtiön olennaisia tapahtumia koskevat tiedot kirjataan hyvinvointialueen tilinpäätösasiakirjaan sekä yhtiön toimintakertomukseen. Tytäryhtiön ja osakkuusyhtiöiden luvut on yhdistelty konsernitilinpäätökseen.

Tytäryhtiön toimitusjohtaja tarvittaessa esittelee kokouskatsauksissaan yhtiön hallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanteen sekä tarvittavat toimenpiteet havaittujen riskien toteutumisen todennäköisyyden ja mahdollisten vaikutuksien minimoimiseksi. Konsernijohtoon ja tilaajan edustajat keskusteleval säännöllisesti yhtiön toimitusjohtajan kanssa. Yhtiö tarvittaessa ilmoittaa konsernijohtolle ja tilaajalle omistajan kannalta merkittävistä poikkeamista ja riskeistä yhtiön toiminnassa.

Konsernijohto valvoo yhtiön riskienhallintaa ja tukeutuu yhtiön johdon asiantuntemukseen yhtiön sisäiseen toimintaan liittyen. Yhtiön riskienhallinnan periaatteet ovat osoittautuneet käytännössä toimiviksi myös häiriötilanteiden ja poikkeusolojen aikana. Yhtiön hallitus toteuttaa osakeyhtiölain edellyttämää valvontatehtävää. Konsernivalvonnassa tai tytär- ja osakkuusyhtiöiden toiminnassa ei ole havaittu hyvinvointialueen toimintaan vaikuttavia puutteita tai virheitä.

Tytäryhtiö ei käytä keskitettyjä konsernitoimintoja tai konsernipalveluja, eikä hyvinvointialue ole toistaiseksi velvoittanut yhtiötä käyttämään niitä. Tiedonkulku toimii hyvin. Tytäryhtiön toimitusjohtaja tiedottaa hyvinvointialueen konsernijohtolle, tilaajalle ja Tekstiilitoimikunnan jäsenille tärkeitä yhtiötä koskevista asioista.

Tytäryhtiön hallituksessa on seitsemän jäsentä, joista kolme nimeää Päijät-Hämeen hyvinvointialue, kaksi Kanta-Hämeen hyvinvointialue, yhden Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy ja muut kolme osakasta yhdessä yhden jäsenen. Osakkaat käyttävät määräysvaltaansa yhtiön toimintaan hankintalain tarkoittamalla tavalla. Yhtiön hallituksen puheenjohtaja on Päijät-Hämeen hyvinvointialueen nimeämä hallituksen jäsen. Hyvinvointialueen nimeämät hallituksen jäsenet täyttävät osakeyhtiölain, hyvinvointialuelain ja hyvän hallinnointitavan vaatimukset. Yhtiön osakkailla ei ole osakassopimusta, mutta tarvittaessa pidettävissä osakaskokouksissa kirjataan myös vähemmistöosakkaiden kannat ja valmistellaan muun muassa hallituksen nimittämistä. Omistajuus ja asiakkuus on erotettu toisistaan siten, että yhtiöltä palveluja hankkivat hyvinvointialueen työntekijät eivät ole mukana yhtiön hallinnossa.

Tytäryhtiön riskienhallinnan periaatteet on kuvattu dokumentissa Resurssit ja varautuminen häiriö- ja poikkeustilanteisiin. Sisäinen valvonta on osa yhtiön normaalia toimintaa: muun muassa laskujen käsittely on ohjeistettu siten, että sisäinen valvonta on mahdollista.

Yhtiön toimitusjohtaja hyväksyy kaikki laskut ennen maksatusta ostolaskun kiertojärjestelmässä sekä henkilöstön henkilökohtaiset kulut erillisessä sähköisessä sovelluksessa. Yhtiön maksamat oma-aloitteiset verot sekä maksetut palkat, jotka eivät mene ostolaskun kierron kautta, toimitusjohtaja varmistaa kirjanpitojärjestelmän pankkitapahtumien tiliotteista sähköisesti. Toimitusjohtajan luottokorttilaskut ja matkalaskut kuittaa allekirjoituksellaan yhtiön hallituksen puheenjohtaja. Toimitusjohtaja seuraa viikoittain kassan riittävyttä. Vakuutukset ovat kattavat, ja niiden kattavuus arvioidaan vuosittain. Sopimukset on arkistoitu sähköisesti. Sähköiset talenteet on varmuuskopioitu fyysisesti eri paikkaan kuin alkuperäiset tallenteet.

Tytäryhtiö seuraa toimintaympäristöä ja tekee tarvittaessa investointeja, joilla toiminnan jatkuvuus ja tehokkuus varmistetaan. Yhtiön toimitusjohtaja henkilökuntineen harjoittaa jatkuvaa riskikartoitusta, joka on ajan tasalla ja riittävän kattava. Nestekaasun käyttöönottoon liittyen Tukes myönsi vuonna 2022 yhtiölle kemikaaliluvan, jonka kautta yhtiö tuli valvonnan piiriin. Tämän takia yhtiö teki uusia riskienkartoituksia ja suunnitelmia, joita myös Pelastustoimi on arvioinut. Yhtiö on tehnyt ennakoivia investointeja riskien vähentämiseksi ja pienentämiseksi. Ennakointi on onnistunut hyvin.

2.3.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Vuonna 2025 konsernin toimintatuotot olivat yhteensä 158,1 miljoonaa euroa. Toimintakulut olivat 1 103,4 miljoonaa euroa. Konsernin toimintakatteeksi muodostui -943,8 miljoonaa euroa. Rahoitustuotot ja -kulut olivat 1,3 miljoonaa euroa ja poistot sekä arvonalentumiset yhteensä 21,6 miljoonaa euroa. Tilikauden tulokseksi muodostui -9,2 miljoonaa euroa ja tilikauden alijäämäksi 9,3 miljoonaa euroa.

Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

(1 000 €)	1.1.-31.12. 2025	1.1.-31.12. 2024
Toimintatuotot	158 116	148 398
Toimintakulut	-1 103 366	-1 060 625
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappioista)	1 404	709
Toimintakate	-943 847	-911 518
Valtion rahoitus	955 002	893 152
Rahoitustuotot- ja kulut	1 253	2 858
Korkotuotot	3 276	7 162
Muut rahoitustuotot	1 849	1 028
Korkokulut	-3 846	-5 244
Muut rahoituskulut	-26	-87
Vuosikate	12 408	-15 508
Suunnitelman mukaiset poisto	-21 542	-25 014
Arvonalentumiset	-68	0
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden tulos	-9 203	-40 522
Tilinpäätössiirrot	0	0
Tuloverot	-104	-2 433
Tilikauden verot	-33	-2 492
Laskennalliset verot	-71	58
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-40	-14
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-9 346	-42 969

Tuloslaskelman tunnusluvut	1.1.-31.12. 2025	1.1.-31.12. 2024
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	14,3	14,0
Vuosikate/Poistot, %	57,4	-62,0
Vuosikate, euroa/asukas	61	-76
Hyvinvointialueen asukasmäärä	204 586	204 635

Toimintatuotot/Toimintakulut, %

100 * Toimintatuotot / Toimintakulut

Vuosikate/Poistot, %

100* Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate, euroa/asukas

= vuosikate / asukasmäärä

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

(1 000 €)	1.1.2025–31.12.2025		1.1.2024–31.12.2024	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	12 408		-15 508	
Satunnaiset erät +/-	0		0	
Tilikauden verot +/-	-33		-2 492	
Tulorahoituksen korjaukset	-4 042	8 332	-2 633	-20 632
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-37 535		-23 882	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	48		67	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	188	-37 299	-0	-23 816
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-28 967		-44 448	
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0		0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 843		-12 143	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-11 843	0	-12 143
Oman pääoman muutokset		7 085		-150
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset +/-	-210		1 157	
Vaihto-omaisuuden muutos +/-	748		659	
Saamisten muutos +/-	13 548		17 063	
Korottomien velkojen muutos +/-	-4 978	9 107	-32 007	-13 128
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	4 349		-25 421	
RAHAVAROJEN MUUTOS +/-	-24 618		-69 869	
Rahavarat 31.12.	45 088		69 706	
Rahavarat 1.1.	69 706	-24 618	139 574	-69 869

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2025	2024
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-176 890	-147 923
Investointien tulorahoitus, %	33,1 %	-65,1 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,6	-0,3
Kassan riittävyys, pv	14	23
Hyvinvointialueen asukasmäärä	204 586	204 635

Investointien tulorahoitus, %

100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate

(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)

365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Konsernin tase ja tunnusluvut

Vastaavaa, 1 000 €	2025	2024
PYSYVÄT VASTAAVAT	252 088	235 385
Aineettomat hyödykkeet	1 461	2 414
Aineettomat oikeudet	256	428
Muut pitkävaikutteiset menot	1 205	1 637
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	-0	350
Aineelliset hyödykkeet	236 278	219 514
Maa- ja vesialueet	5 706	1 896
Rakennukset	159 663	167 495
Kiinteät rakenteet ja laitteet	305	281
Koneet ja kalusto	18 439	23 518
Muut aineelliset hyödykkeet	112	114
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	52 054	26 211
Sijoitukset	14 349	13 456
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	2 367	1 453
Osakkeet ja osuudet	11 737	11 759
Muut lainasaamiset	190	190
Muut saamiset	55	55
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	80	86
Muut toimeksiantojen varat	80	86
VAIHTUVAT VASTAAVAT	109 515	148 429
Vaihto-omaisuus	5 756	6 504
Aineet ja tarvikkeet	5 756	6 504
Saamiset	58 672	72 219
Pitkäaikaiset saamiset	178	201
Lainasaamiset	175	200
Myyntisaamiset	3	1
Lyhytaikaiset saamiset	58 494	72 019
Myyntisaamiset	40 346	40 748
Lainasaamiset	205	140
Muut saamiset	9 718	14 347
Siirtosaamiset	8 225	16 784
Rahoitusarvopaperit	15 000	0
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	15 000	0
Rahat ja pankkisaamiset	30 088	69 706
VASTAAVAA YHTEENSÄ	361 684	383 899

Omavaraisuusaste, %

100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt yli / alijäämä

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Vastattavaa, 1 000 €	2025	2024
OMA PÄÄOMA	-29 077	-27 181
Peruspääoma	59 886	59 834
Muut omat rahastot	88	0
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-79 705	-44 046
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-9 346	-42 969
VÄHEMMISTÖOSUUDET	297	624
PAKOLLISET VARAUKSET	8 071	11 098
Muut pakolliset varaukset	8 071	11 098
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 497	3 713
Valtion toimeksiannot	2 436	2 831
Muut toimeksiantojen pääomat	1 061	883
VIERAS PÄÄOMA	378 895	395 646
Pitkäaikainen	217 918	229 761
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	217 918	229 761
Lyhytaikainen	160 977	165 885
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 843	11 843
Ostovelat	60 515	58 676
Liittymismaksut ja muut velat	9 931	9 400
Siirtovelat	78 618	85 966
Laskennallinen verovelka	71	0
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	361 684	383 899

Taseen tunnusluvut	2025	2024
Omavaraisuusaste %	-8,0	-7,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	34,0	38,0
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	-89 051	-87 015
Kertynyt yli-/alijäämä, euroa/asukas	-435	-426
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	229 761	241 604
Lainakanta 31.12, euroa/asukas	1 123	1 181
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	547 983	581 544
Lainat ja vuokravastuut 31.12., euroa/asukas	2 678	2 842
Konsernin lainasaamiset, 31.12., 1000 €	190	190
Hyvinvointialueen asukasmäärä	204 586	204 635

Konsernin lainakanta 31.12.

Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut)

Konsernin lainasaamiset 31.12.

Sijoituksiin merkityt Joukkovelkakirjalainasaamiset ja Muut lainasaamiset

2.4 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos on -8 874 125,27 euroa.

Aluehallitus esittää, että

- alijäämä -8 874 125,27 euroa siirretään edellisten tilikausien yli-/alijäämään.

2.5 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Vuoden 2025 talousarviosta poiketen vuoden vuoteen 2026 lähdetään selkeästi ylijäämäisellä talousarviolla. Tilikauden 2026 tuloksen odotetaan olevan ylijäämäinen 8,1 miljoonaa euroa ja vuosikatteen vastaavasti 27,1 miljoonaa euroa, mikä kattaa tilikaudelle kuuluvat poistot. Näistä positiivisista muutoksista huolimatta talousarvio ja -suunnitelma eivät täytä hyvinvointialuelain (611/2021) 115 §:n vaatimusta alijäämien kattamisesta määräajassa, kuten ei vuoden 2025 talousarviokaan. Vuoden 2025 tuloksen huomioimisen jälkeen taseeseen kertynyttä alijäämää on noin 90 miljoonaa euroa. Päijät-Hämeen hyvinvointialue hakee alijäämän kattamiselle lisää aikaa, jos eduskunta hyväksyy muutoksen lakiin hyvinvointialueesta. Lakiesityksen mukaan hyvinvointialue saada lisää aikaa alijäämän kattamiselle vuoteen 2027 tai 2028 asti.

Kustannusten nousupaineet ja siirtymätasausvähen-nyksen (reilut 40 miljoonaa euroa) negatiivinen vaikutus käytettävissä olevaan valtionrahoitukseen tekevät vuoden 2026 talousarvioraamista erittäin vaativan. Tämä edellyttää tiukkaa toimintakulujen hallintaa sekä tasapainottamistoimien onnistumista. Vuoden 2026 talousarvioon sisältyvät merkittävät tasapainottamistoimenpiteet – muun muassa henkilöstökulujen laskennallinen vähennys (noin 100 henkilötyövuotta), lomapalkkavelan pienentäminen (–2,0 miljoonaa euroa), hyvinvointialueindeksin osittainen huomiointi sekä toimintakulujen maltillinen kasvu – alentavat taloudellista riskitasoa. Valtionrahoitus nousee vuoteen 2025 verrattuna 39,2 miljoonalla eurolla, mikä vahvistaa rahoituspohjaa.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen lainanottovaltujen muuttamista vuodelle 2024 koskevassa päätöksessä oli ehto, että hyvinvointialueen tulee laatia talouden tasapainottamisohjelma ja käynnistää sen toimeenpano. Myös Päijät-Hämeen hyvinvointialueen lainanottovaltujen muuttamista vuodelle 2026 koskevassa päätöksessä oli ehto, että hyvinvointialueen tulee laatia suunnitelma tuottavuus- ja taloudellisuustoimenpiteistä, jotka varmistavat hyvinvointialueen lainanhoitokyvyn pitkäläkin aikavälillä ja turvaavat lakisääteiset palvelut. Suun-

nitelman tulee sisältää vuosittaiset rahamääräiset lainanhoitokykyä kuvaavat tavoitteet, joiden toteutumista on mahdollista seurata. Oheisessa taulukossa on esitetty talouden tasapainotusohjelmaan sisältyneet toimenpiteet vuonna 2025 ja arvio niiden toteutumasta. Hyvinvointialueen tekemä uusi ohjelma hyväksyttiin valtiovaraministeriössä 2.12.2025. Hyvinvointialueesta annetun lain 115 §:n mukaan Päijät-Hämeen hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa vuoden 2025 loppuun mennessä. Tähän tavoitteeseen hyvinvointialue ei päässyt, mutta hyvinvointialue on esittänyt uskottavan suunnitelman siitä, että hyvinvointialue pystyy kattamaan kertyneet alijäämät viimeistään vuoteen 2029 mennessä.

Vuodelle 2025 oli suunniteltu toteutettavaksi 17,5 miljoonan euron tasapainottamistoimenpiteet toimialoilla, kehittämishankkeiden nettosäästöt 1,3 miljoonaa euroa ja toimitilasäästöt 1,7 miljoonaa euroa.

Talouden sopeuttamistoimenpiteiden toteutuminen vuonna 2025	Säästö tavoite 2025 (1000 €)	Status TP25	Toteuma TP25 (1000 €)
ALUEHALLITUKSEN TOIMIALA			
Toimenpide/muutos			
Ostopalvelujen vähentäminen	59	!	40
Aluevaltuuston kokouspaikan vaihto	23	×	0
Kalustehankintojen vähentäminen kierrätystä tehostamalla	100	!	80
Lomapalkkavelan muutos	16	×	0
Tehtäväjärjestelyt	18	✓	18
Aluehallituksen toimiala yhteensä	216	!	138
TERVEYS- JA SAIRAANHOITOPALVELUT -TOIMIALA			
Toimenpide/muutos			
Hoitotarvikekustannusten vähentäminen	162	!	96
Laboratoriotutkimuskustannusten vähentäminen (näytteenottomenetelmien muuttaminen, näytteenottoverkkoston tehokkuuden kasvu)	400	!	9
Ostopalvelujen vähentäminen (vuokratyövoiman käytön vähentäminen, kilpailutus, toiminnan kotiuttaminen)	1 278	✓	1 966
Palvelutuotannon kehittäminen	850	!	505
Toimintatapojen ja käytäntöjen muutokset	1 386	!	640
Työntekemisen aikojen muutokset (kliinisen lisätyön vähentäminen, loma-ajan sulut)	240	!	162
Harkinnanvaraisten henkilöstökorvausten vähennys	1 022	✓	1 075
Lomapalkkavelan muutos	361	×	0
Työvoiman vuokrauksen vähennys	550	!	50
Terveys- ja sairaanhoitopalvelut yhteensä	6 249	!	4 503
IKÄÄNTYNEIDEN PALVELUT JA KUNTOUTUS -TOIMIALA			
Toimenpide/muutos			
Toimintatapojen ja käytäntöjen muutokset	1 190	!	451
Harkinnanvaraisten henkilöstökorvausten vähennys	547	!	543
Lomapalkkavelan muutos	291	×	0
Työvoiman vuokrauksen vähennys	902	✓	1 275
Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus yhteensä	2 930	!	2 269
PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT -TOIMIALA			
Toimenpide/muutos			
Ostopalvelujen vähentäminen; henkilöstö ja palvelut	2 553	!	730
Työn tekemisen ajat ja toiminnalliset/rakenteelliset muutokset	706	!	454
Kiinteistöjen käytön tehostaminen ja tiivistäminen	75	✓	77
Muu kustannusten karsiminen, kertaluonteiset erät	237	!	83
Toimintatuottojen lisäys	16	!	12
Lomapalkkavelan muutos	242	×	0
Harkinnanvaraisten henkilöstökorvausten vähennys	280	✓	346
Työvoiman vuokrauksen vähennys	527	!	180
Perhe- ja sosiaalipalvelut yhteensä	4 636	!	1 882
PELASTUSTOIMEN PALVELUT			
Toimenpide/muutos			
Karsiminen palvelujen ostoista, ostopalveluja tarkan harkinnan mukaan	110	✓	119
Kalustohankintojen tarkka harkinta, priorisointi ja tarpeellisuus	60	!	59
Henkilöstökulujen karsiminen	100	✓	100
Muiden ostojen tarkka harkinta tarpeellisuudesta ja priorisointi	26	×	0
Harkinnanvaraisten henkilöstökorvausten vähennys	75	✓	85
Lomapalkkavelan muutos	33	✓	145
Pelastustoimen palvelut yhteensä	404	✓	508

TUKIPALVELUT -TOIMIALA

Toimenpide/muutos

Sanelunpurkuprosessi	600	!	470
Harkinnanvaraisten henkilöstökorvausten vähennys	76	!	20
Henkilöstöetuudet	300	✓	300
Ostopalvelut, HR	480	!	180
ICT-säästöt - arkistointi	34	!	8
ICT-säästöt - lisenssit	100	✓	154
ICT-säästöt - palveluhallinnan optimointi	100	✓	136
PATU-säästöt - postipalvelut	280	!	173
ICT-säästöt - tietoliikennekustannukset	60	✓	60
ICT-säästöt - turhan palvelun karsiminen	505	!	224
Muu kustannusten karsiminen, kertaluonteiset erät	93	✓	570
Lomapalkkavelan muutos	57	!	18
Riskien hallinta - toiminnan tehostaminen	30	✓	50
Työvoiman vuokrauksen vähennys	21	✗	0
Tukipalvelut -toimiala yhteensä	2 736	!	2 363
Vielä tarkentumattomat toimenpiteet	329		
Tasapainottamistoimenpiteet yhteensä	17 500	!	11 663
Toteuma-%			67 %

TOIMITILOIHIN KOHDISTUVAT TOIMENPITEET

Toimenpide/muutos

Kiinteistöjen käytön tehostaminen ja tiivistäminen	17	✓	17
Kiinteistöjärjestelyt ja toimitilatehokkuus	1 035	✓	1 062
Kulujen karsiminen	671	✓	827
Toimitiloihin kohdistuvat toimenpiteet yhteensä	1 723	✓	1 907
Toteuma-%			111 %

Lisäksi kehittämishankkeista saavutettiin 0,9 miljoonan nettosäästöt (tavoite 1,3 miljoonaa euroa).

Tasapainottamistoimenpiteet yhteensä	19 224		14 447
Toteuma-%			75 %

3. Talousarvion toteutuminen

3.1 Toiminnalliset tavoitteet

- ✓ = Etenee suunnitellusti / valmis
 - ! = Etenee, mutta on alle tavoitteen
 - ✗ = Ongelmia / ei aloitettu
 - = Ei mitattavissa / ei tietoa arviointihetkellä
- Tilanne 31.12.2025

Hyvinvointialueen sitovat tavoitteet talousarvio 2025

Vaikuttavat, kustannustehokkaat ja saavutettavat palvelut sekä erinomainen asiakaskokemus				
TAVOITE	MITTARI	TOTEUMA	KOMMENTIT	
Palvelun saatavuus paranee, odotusaika lyhenee.	Avosairaanhoido, kiireetön hoito kohtuujassa, 14 vrk	! 95 %	Hoitopääsy avosairaanhoidossa on parantunut kansallisesti hyvälle tasolle.	
	Suun terveydenhuolto, kiireetön hoito kohtuujassa, 90 vrk	! 99 %	Suun terveydenhuollossa hoitopääsy on maan parhaita.	
	Erikoissairaanhoido, yli 180 päivää hoitoa odottaneiden osuus 0 %	! 9 %	Hoitopääsy erikoissairaanhoidossa on parantumassa nopeasti.	
	Palvelutarpeen arviointi 7 arkipäivän kuluessa			
	Palvelujen saatavuus vireillepanosta palveluun pääsyyn 3 kuukauden kuluessa, ympärivuorokautinen palveluasuminen	✓		Kuntoutuksen tulosalueella hoitoon pääsy parani edellisvuodesta ja hoitoon pääsi lakisääteisessä ajassa perusterveydenhuollossa 98,78 % asiakkaista. Geriatrisessa osaamiskeskuksessa hoitoon pääsy toteutui lakisääteisessä ajassa.
	Terveydenhuollon lakisääteiset hoitopääsyajat toteutuvat (kyllä/ei)	! ei		
	Toimeentulotuen käsittely 100 % 7 arkipäivän aikana	✓ 99,7 %		
	Lapsiperhepalvelujen hakemusten ja ilmoitusten käsittely 100 % 7 arkipäivän aikana	✓ 99,8 %		
	Lapsiperhepalvelujen palvelutarpeen arviointien valmistuminen 100 % 3 kuukauden aikana	! 89,0 %		Lapsiperhepalvelujen palvelutarpeen arviointien toteutuminen 3 kuukauden enimmäismääräajassa on parantunut merkittävästi keväästä 2025 alkaen toiminnan uudelleenjärjestelyjen ja kehittämistyön tuloksena. Syys-joulukuussa toteuma oli 98,6 %.
	Vammaispalvelujen hakemusten ja ilmoitusten käsittely 100 % 7 arkipäivän aikana	! 94,8 %		Vammaispalvelujen hakemusten ja ilmoitusten käsittelyn ylitykset ovat pääosin teknisiä, kirjaamisen viiveistä johtuvia.
	Opiskeluhoollon kuraattorin tai psykologin kanssa keskustelu 100 % 7 arkipäivän aikana	○ ei saatavilla		
	Psykiatrian ensikäyntiä yli 180 päivää jonottaneiden osuus 0 %	✓ 0 %		
	Nuorisopsykiatrian ensikäyntiä yli 90 päivää jonottaneiden osuus 0 %	✓ 0 %		
	Lastenpsykiatrian ensikäyntiä yli 90 päivää jonottaneiden osuus 0 %	✓ 0 %		
Pelastusaseman toimintavalmius on vähintään palvelutasopäätöksen mukainen, ja pelastustoimen palvelutaso on turvattu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti.	I-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 6 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen	✓ 78 %		
	II-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 10 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen	✓ 80 %	Pelastustoimen toimintavalmiusaikojen täyttymisprosentit toteutuivat tavoitteen mukaisesti. Ensimmäinen yksikön saavutettavuusaikamittari jokaisessa riskiluokassa toteutui palvelutasopäätöksen mukaisesti.	
	III-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 20 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen	✓ 98 %		

Vaikuttavat, kustannustehokkaat ja saavutettavat palvelut sekä erinomainen asiakaskokemus

TAVOITE	MITTARI	TOTEUMA	KOMMENTIT
<p>Palvelujen järjestämistavat vastaavat todettuun palvelutarpeeseen.</p> <p>Palvelut on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti.</p>	Avosairaanhoidon digiklinikakäynnit suhteessa avosairaanhoidon fyysisiin käynteihin vähintään 20 %	🟡 16 %	<p>Digiklinikan etenemisessä oli suvantovaihe, josta edetään 2026. Lähetemäärä tippui merkittävästi 2024, ja siksi se hieman nousi 2025.</p> <p>Yhteisöllisen asumisen palvelutuotannon tarjonta ei ole kehittynyt odotetusti.</p> <p>Kodin ulkopuolelle sijoitettujen osuus kasvoi hieman vuodesta 2024. Laitoshoidon tarve lisääntyi edelleen vuonna 2025. Tuetusti asuvien osuus kehitysvammaisten asumispalveluissa kasvoi ja sekä miepä-asumisen asumispäivät vähenivät tavoitteen mukaisesti.</p>
	Erikoissairaanhoidon elektiivisten läheteiden määrä ei kasva	🟡 2,7 %	
	Väestöennusteeseen suhteutetut 75 vuotta täytäneiden palvelurakennemittarit:		
	- Kotona asuvien osuus vähintään 94 %	✅ 94,3 %	
	- Säännöllisen kotihoidon kattavuus enintään 10 %	✅ 8,4 %	
	- Yhteisöllisen asumisen kattavuus vähintään 0,7 %	🟡 0,61 %	
	- Ympäri vuorokautisen palveluasumisen kattavuus enintään 6 %	✅ 5,7 %	
	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä pienenee vuodesta 2024	🟡 0,1 %	
	Laitoshoidon osuus lastensuojelun hoitovuorokausista pienenee vuodesta 2024	🟡 1,4 %	
	Tuetusti asuvien osuus kehitysvammaisten asumispalveluissa vähintään 27,5 %	✅ 28,9 %	
Ympäri vuorokautisen ja yhteisöllisen miepäasumisen asumispäivien määrä vähenee vuodesta 2024	✅ -3,4 %		
Hyvinvointialue-neuvotteluissa saadut ohjeet ja asetetut tavoitteet ovat toteutuksessa.	Toteutuu / toteutuu osittain / ei toteudu	✅ Toteutuu	
<p>Asiakas- ja työntekijäkokemustiedon mittaaminen ja tulosten raportointi on käynnistetty.</p>	Mittaamisen mahdollistama järjestelmä käytössä 02/2025 ja mittaaminen käynnistetty (NPS)	✅ Toteutuu	<p>Lähtötaso oli 80. Tulos parani lähtötasosta.</p>
	Tulosten raportointikonaisuus käytävissä 04/2025 alkaen (PowerBI-raportointi)	✅ Toteutuu	
	Asiakaskokemuksen mittaustulos on 12/2025 osalta parempi kuin 03/2025 mittaustulos (NPS)	✅ 83	
<p>Omavalvonnalla varmistetaan hyvinvointialueen järjestämistehtävän toteutuminen sekä parannetaan asiakas- ja potilas-turvallisuutta.</p>	Omavalvonnan seurantarjestelmän käyttöön-ottosuunnitelma on tehty ja käyttöönotto aloitettu: Toteutuu/Ei toteudu	✅ Toteutuu	<p>Omavalvonnalle sekä asiakas- ja potilasturvallisuudelle asetetut kehittämistavoitteet on saavutettu.</p> <p>Hyvinvointialue sijoittuu kansallisesti asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian itsearvioinnissa parhaiden alueiden joukkoon.</p>
	Julkisen toimijan soterirekisteröinnin toimintayksikkörakenne on määritelty ja Valviran asetamat vaatimukset rekisteröinnille täyttyvät: Toteutuu/Ei toteudu	✅ Toteutuu	
	Asiakas- ja potilasstrategian mukainen itsearviointi vuodesta 2024 on tehty. Tulos strategian kärjessä 2 (Osaavat hyvinvoivat työntekijät) paranee vuodesta 2023, lähtötaso 50 %	✅ 80 %	
	Itsearvioinnin tulosten perusteella asetetaan kehittymisen painopistealueet		
Henkilöstön oma käsitys asiakas- ja potilasturvallisuuden tasosta paranee. Turvallisuusindeksin (Net Safety Score, NSS) tulos parempi kuin vuosina 2023 (67 %) ja 2024 (51 %).	✅ 69 %		

Saavutettu asema alan parhaana julkisena työpaikkana

TAVOITE	MITTARI	TOTEUMA	KOMMENTIT
Henkilöstön työtyytyväisyys sekä työpaikan houkuttelevuus ja työnantajakuva paranevat, ja työhyvinvointia ja työssä jaksamista tuetaan.	Henkilöstöohjelman toimeenpano etenee suunnitellun mukaisesti (ohjausryhmä)	✓	
	Pitovoiman NPS-mittari, suosittelemus > 30 (Työfiilis-raportointi osavuosisikatsauksittain)	⚠ 24	Suositteluindeksi (eNPS) saatiin kerran viime vuonna käynnistetystä työntekijäkokemuksen mittauksesta. Mittariasteikko on uusi ja erilainen kuin Työfiilis-mittauksissa. Uusi ja tarkempi mittausasteikko on erilainen, mikä voi mietittyä vastaajaa.
	Työyhteisöjen toimivuuden indeksi, tavoite > 3 (Työfiilis)	✓ 3,8	
	Esihenkilötyön indeksi, tavoite > 3 (työfiilis)	✓ 3,9	
	Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus < 7 %	✓ 5,10 %	
	Sairauspoissaolopäivien lukumäärä/henkilötyövuosi < 20 kalenteripäivää	✓ 19,8	

Luottamuksen avulla rakennettu, sujuva yhteistyö kuntien, yhteisöjen ja valtionhallinnon kanssa asukkaiden parhaaksi

TAVOITE	MITTARI	TOTEUMA	KOMMENTIT
Kuntien ja järjestöjen kanssa yhdyspinnoilla tehtävä suunnitelmallinen yhteistyö koetaan toimivaksi.	Yhdyspintaneuvottelukunnan ja järjestöneuvottelukunnan vuosiarviointi	✓	
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tehdään vaikuttavasti hyvinvointialueen toimialoilla ja alueellisessa yhteistyössä.	Hyvinvointialueen hyte-kerroin on suurempi kuin maan keskiarvo	✓	

Kestävän kehityksen edistäminen

TAVOITE	MITTARI	TOTEUMA	KOMMENTIT
Kestävän kehityksen raportointi kehittyä ja tukee ympäristöohjelman tavoitteita ja edelleen kehittämistä.	Kestävän kehityksen raportointi käytössä	✓ 100 %	
Tietoisuutta kestävästä kehityksestä ja ympäristöohjelmasta sekä osaamista lisätään organisaatiossa.	Kestävän kehityksen tietoisuuden kehittämisen mittaaminen Kestävä ja ympäristöystävällinen palvelutuotanto -koulutuskokonaisuuden (PÄTEVÄ) suorittaneiden määrällä, tavoitteena koulutuskokonaisuuden suorittaneiden määrä vuoden lopussa viisi kertaa korkeampi kuin vuoden alussa (= 400 uutta koulutettua)	⚠ 5,80 %	Koulutuksen ja osaamisen kehittämisen portaali henkilöstölle uudistettiin syksyllä 2025 sekä koulutussisältö päivitettiin vuonna 2025. Koulutuksen käyntiä edistetään vuonna 2026, jotta tavoitteeseen päästään.
	Ympäristökumppaniverkoston vuosisuunnitelma laadittu ja toteutettu suunnitellun mukaisesti	✓ 100 %	Ympäristökumppanien suunnitelmat on laadittu ja toteutettu vuoden 2025 aikana. Uusia ympäristökumppaneita koulutetaan kahdesti vuodessa ja heitä on noin 40 henkilöä tällä hetkellä.

3.1.1 Aluehallituksen toimiala

Vastuhenkilö hyvinvointialuejohtaja Petri Virolainen

Aluehallituksen toimiala muodostui vuoden 2025 lopussa neljästä tulosalueesta: hyvinvointialueen hallinto, talous, viestintä ja henkilöstö. Aluevaltuuston 19.5.2025 hyväksymässä muutostalousarviossa viestintä sekä henkilöstöpalvelujen tulosalue siirtyvät Aluehallituksen toimialalle ja Järjestämisen tuen tulosalue siirtyi Tukipalvelujen toimialalle 1.7 alkaen.

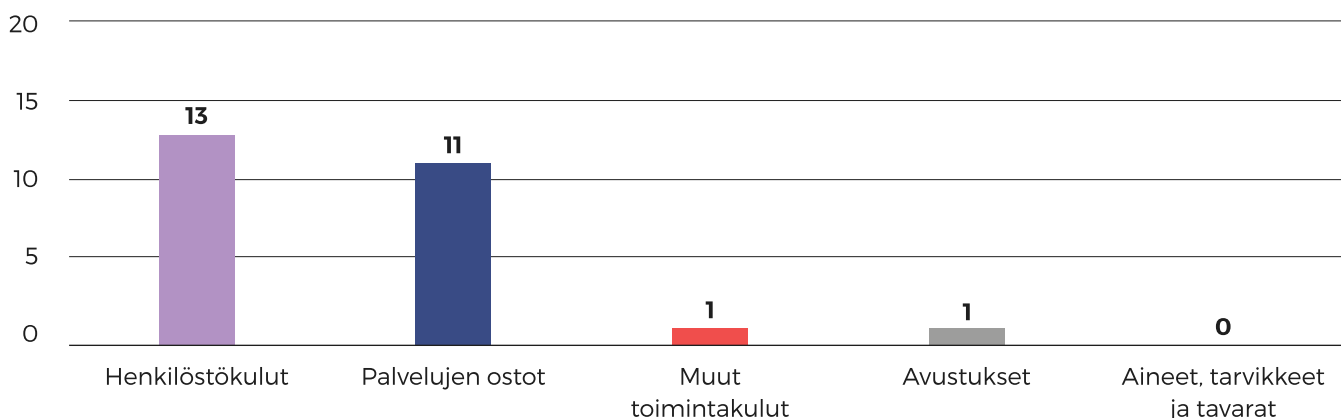
Hyvinvointialueen hallintopalvelut vastaa hallinnollisten kokonaisuuksien koordinaatiosta: toimielinten päätöksenteon tukemisesta sekä päätöksentekoa tukevista hallinnollisesta ja oikeudellisesta avusta. Sidosryhmäyhteistyö ja strategisten kumppanuuksien kehittäminen, yhteispintaneuvottelukunnan työn organisoiminen sekä kansallinen edunvalvonta kuuluvat keskeisenä osana hallinnon tehtäviin. Hallintopalvelujen tehtävänä on myös osaltaan tukea ministeriöiden ohjeistuksen ja alueellisen päätöksenteon yhteensovittamista. Hyvinvointialueen hallintopalvelut on vuoden 2025 aikana toteuttanut sille asetettuja tehtäviä ilman merkittäviä häiriöitä ja toiminta on vastannut asetettuja tavoitteita. Hyvinvointialueen toimielimet ovat kokoontuneet toimielimen päättämän vuosisuunnitelman mukaisesti jo hyvin vakiintuneeseen tapaan. Hyvinvointialueen hallintopalvelut on onnistunut tukemaan demokraattisen päätöksenteon rakenteita

ja toimielinten päätöksentekokykyä tukemalla päätösvalmistelun prosessien suunnitelmallisuutta ja valvomalla päätösprosessien laatua. Hyvinvointialueen toinen kokonainen toimintavuosi on edelleen vahvistanut hyvinvointialueen toiminnan vakiintumista. Samalla on tunnistettu olemassa olevia kehittämistarpeita.

Talous-tulosalue jatkoi toimintansa kehittämistä. Talous-tulosalueen toiminnallinen päätavoite on varmistaa hyvinvointialueen toiminnan häiriötön toiminta talouden osalta. Talouden vastuulla olevat taloushallinnon perusprosessit toteutuivat pääosin suunnitellusti. Yhteistyötä palvelutuottajana toimivan Provincia Oy:n kanssa kehitettiin aiempien vuosien kokemusten perusteella. Talouden pääjärjestelmä Raindance-järjestelmä oli kolmatta tilikautta käytössä, ja kirjanpidon prosessit sekä raportointi sen avulla onnistuivat hyvin. Toiminnan ja talouden seurantatietoja saatiin hyvin johtamisen tueksi. Sisäiseen käyttöön kehitettiin uusia Power-BI-raportteja, ja kaikilla avoimen Päijät-Hämeen Tietokanavan tietosisältöä laajennettiin. Myyntilaskujen sähköistymisaste saatiin loppuvuodesta nostettua lähelle 44 prosenttia. Tiedotusta asiakasmaksuista ja niihin saatavista huojuksista ja vapautuksista lisättiin. Asiakasmaksuja käsittelevä verkkosivu oli hyvinvointialueen yksi luetuimmista sivuista. Kassanhallinta oli vahvaa. Se yhdessä yhdistettynä toimiviin korkosuojauksiin sekä omistettujen yhtiöiden osinkotulot pitivät rahoituskulut hallinnassa hyvin. Talouden osalta varautumiseen liittyvää valmiutta kehitettiin. Hankkeiden talousseurantaa systematisoitiin

Kulujen jakauma vuonna 2025

milj. €

yhteistyössä hanketoimiston kanssa, ja investointien seurantaaprosessia kehitettiin. Vakuutusten hallintaa kehitettiin luomalla vakuutuksia koskevaa ohjeistusta. Omistajaohjaus ohjasi omistettuja yhtiöitä hyvinvointialueen edun mukaisesti. Talouden ennustettavuuden osalta vuonna 2025 onnistuttiin hyvin.

Viestinnässä jatkettiin joulukuussa 2024 käyttöön otetun uuden verkkopalvelun vakiinnuttamista. Uudistus kokosi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusivusto Päijät-Soten ja hyvinvointialueen hallinnollisen kattosivusto pajatha.fi:n sisällöt yhteen palveluun. Uuden verkkopalvelun kävijämäärät kehittyivät mukavasti: vuoden aikana sivustolla oli vierailut yhteensä 1,24 miljoonaa kävijää ja eri sisältö sivuja oli katsottu 4,4 miljoonaa kertaa. Viestinnässä jatkettiin viestintäohjelman linjausten mukaista kehitystyötä. Asukas- ja asiakasviestinnässä tehtiin suunnitelmallista viestintää hyvinvointialueen palveluista ja hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävästä teemoista. Hyvinvointialue julkaisi yhteensä 163 mediatiedotetta. Sähköpostiin jaettavan uutiskirjeen tilaajamäärä kasvoi kolmanneksella. Hyvinvointialueen sosiaalisen median kanavien seuraajien määrä nousi yli 50 000:een. Hyvinvointialueen työyhteisöviestinnän tavoitavuus kehittyi myönteiseen suuntaan kaikissa viestintäkanavissa. Strategian valmistelu ja henkilöstön osallistuminen työhön painottuivat viestinnässä koko vuoden. Hyvinvointialueen häiriötilanteiden hallintaan liittyviä tehostetun viestinnän toimintamalleja ja ohjeistuksia kehitettiin valmiusharjoituksissa tehtyjen havaintojen perusteella.

Henkilöstö-tulosalue on jatkanut henkilöstöohjelman toimeenpanoa suunnitelman mukaisesti yhdessä toimialojen kanssa.

Vuosi 2025 oli ensimmäinen yhteinen toimintavuosi Pihlajalinna Oy:n kanssa. Esihenkilöille tarjottiin työkykyjohtamisen valmennuskokonaisuus osana mittavaa

esihenkilöiden koulutuskokonaisuutta. Koko henkilöstölle tarjottiin hyvinvointia ja terveyttä edistäviä, palautumista, ergonomista työskentelyä ja omasta kunnosta huolehtimista tukevia tilaisuuksia.

Rekrytointipalveluja kehitettiin panostamalla työnantajakuvaan ja työnhakijamarkkinointiin. Tiivistä yhteistyötä oppilaitosten kanssa jatkettiin tarjoamalla opiskelijoille harjoittelupaikkoja ja opiskelumahdollisuuksia työn ohella suoritettaviksi. Henkilöstön saatavuus onkin parantunut ja vaihtuvuus vähentynyt. Vuokrahenkilöstön käyttöä on pystytty vähentämään edelleen merkittävästi 2,7 miljoonaa euroa, ja harkinnanvaraisten erilliskorvauksien kustannukset ovat laskeneet 2,2 miljoonaa euroa. Palkkaharmonisointi saatiin päätökseen, ja ryhdyttiin valmistelemaan mittavaa kansallista tasopalkka-järjestelmää, jonka käyttöönotto on vuonna 2026. Uusi toimintamalli ja tätä tukeva järjestelmä otettiin käyttöön osaamisen johtamisessa. Käyttöönotto onnistui suunnitellusti. Työaikahallinnan toimintamallia ja järjestelmän laajennusta jatkettiin suunnitelmallisesti. Tavoitteena on parantaa työntekijäkokemusta, ja otettiin käyttöön Työfilis-mittariin ja työuraan liittyvät kyselyt. Näiden kautta työyhteisöt saavat tietoa onnistumisista ja kehittämis-kohteista. Työfilis-mittarin arvo oli 3,64 (asteikko 1–5). Vuonna 2025 neuvoteltiin kansallisesti uudet työehtosopimukset, jotka toivat mukanaan myös paikallisesti neuvoteltavia asioita. Paikallinen neuvottelutoiminta oli vuoden aikana tiivistä. Yhteistyötoimikunta kokoontui kahdeksan kertaa ja työsuojelutoimikunta neljä kertaa vuoden aikana.

Henkilöstöpalvelujen kehittämistä on jatkettu sujuvoittamalla asiakasprosesseja ja kehittämällä palveluvalikoimaa vastaamaan entistä paremmin palvelutuotannon ja uudistuvan työelämän tarpeita. Henkilöstöjohtamisen palveluja digitalisoidaan robotiikan ja tekoälyn avulla.

Käyttötalousosa (Ulkoiset 1 000 €)

Käyttötalousosa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
Toimintatuotot	108	1 269	1 377	1 692	315	122,9 %
Toimintakulut	-16 520	-9 569	-26 089	-26 559	-470	101,8 %
Toimintakate	-16 412	-8 300	-24 712	-24 867	-155	100,6 %
Valtion rahoitus	954 333	669	955 002	955 002		100,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-3 022	5 147	2 126	3 232	1 107	152,1 %
Vuosikate	934 900	-2 484	932 415	933 367	952	100,1 %
TILIKAUDEN TULOS	934 900	-2 484	932 415	933 367	952	100,1 %

HTV ja työpanos	TP 2025
Toteutunut htv *	117,5
Työpanos netto (ilman lisä- ja ylityitä)	96,2

Lisä- ja ylityöt	TP 2025 (HTV)
	0,3

* toteutunut htv = teoreettinen htv - palkattomat poissaolot

3.1.2 Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

Vastuhenkilö toimialajohtaja Tuomo Nieminen

Toimintatuotot toteutuivat arvioitua korkeampina ja ylittivät muutostalousarvion tason 0,7 miljoonalla eurolla. Ylityksen taustalla on myyntituottojen arvioitua suurempi kasvu erityisesti muille hyvinvointialueille myytävien palvelujen sekä kotoutumislain mukaisten korvausten osalta. Muille hyvinvointialueille myytiin eniten silmätautien, naistentautien ja synnytysten sekä akuuttilääketieteen erikoisalojen palveluja. Suurin kasvu tässä myynnissä tapahtui naistentautien ja synnytysten erikoisalalla. Maksutuotot kasvoivat merkittävästi asiakasmaksujen korotusten myötä mutta toteutuivat erityisesti erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla hieman muutostalousarviota pienempinä.

Henkilöstökustannukset toteutuivat kokonaisuutena muutostalousarvion mukaisina. Vakituisten henkilöstön palkkakustannukset toteutuivat selkeästi muutostalousarviota pienempinä, mutta määräaikaisen henkilöstön palkat ja erilliskorvaukset ylittivät arvioidun tason. Vaikka erilliskorvausten kokonaismäärä ylitti tavoitetasoa, saatiin harkinnanvaraisten erilliskorvausten, kuten ylitysten ja hälytysrahojen, määrää vähennettyä osana toimialan sopeuttamistoimenpiteitä. Pitämättömien lomapäivien määrä väheni aikaisempien vuosien tasosta, mutta lomapalkkavelan muutos edelliseen vuoteen verrattuna kasvatti kuitenkin henkilöstökustannuksia arvioitua enemmän.

Palvelujen ostot ylittivät muutostalousarvion tason 0,7 miljoonalla eurolla. Sosiaali- ja terveyspalvelujen ostoihin sekä laitteiden huoltokustannuksiin käytettiin arvioitua enemmän rahaa. Laboratoriokustannusten määrää pyrittiin edelleen pienentämään edellisvuoden tasosta, mutta tässä ei täysin onnistuttu ja kustannukset ylittivät muutostalousarvion. Vuokratyövoiman käyttöä saatiin puolestaan vähennettyä osana sopeuttamistoimenpiteitä.

Asiakaspalvelujen ostojen määrä väheni erityisesti HUS-yhtymältä ja alitti muutostalousarvion. Sädehoidon liikkeenluovutus HUS-yhtymältä 1.1.2025 pienensi osaltaan asiakaspalvelujen ostojen määrää, mutta syöpä-

tautien lisäksi ostot vähenivät myös muilla erikoisaloilla, kuten lastentautien ja neurokirurgian erikoisaloilla.

Aineiden ja tarvikkeiden toteuma ylitti tavoitetasoa 0,5 miljoonalla eurolla johtuen hoitotarvikekustannusten kasvusta. Muun muassa leikkaustoimenpiteiden kasvaneet määrät sekä hoitotarvikejakelun kasvaneet kustannukset selittävät hoitotarvikekustannusten ylitystä. Lääkekustannukset toteutuivat hieman arvioitua pienempinä. Muissa toimintakuluissa myyntisaamisten luottotappiot kasvoivat merkittävästi ja vaikuttivat osaltaan kuluryhmän muutostalousarviotason ylitykseen 0,6 miljoonalla eurolla.

Toimintakulut ylittivät muutostalousarvion 1,8 miljoonalla eurolla. Toimialan sopeuttamistoimenpiteillä tavoiteltiin 6,1 miljoonan euron säästöjä. Suunnitellut toimenpiteet toteutuivat osittain, ja niillä saavutettiin 4,5 miljoonan euron säästöt.

Kaikilla toimialan tulosalueilla vietiin henkilöstöohjelmaa eteenpäin aktiivisesti. Henkilöstön terveysperusteiset poissaolot olivat 16,7 kalenteripäivää / henkilötyövuosi. Tämä oli 3,3 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2024. Hoitajilla terveysperusteisia poissaoloja oli 20,2 kalenteripäivää / henkilötyövuosi eli 0,5 prosenttia edellisvuotta vähemmän. Vastaavasti lääkäreillä terveysperusteisia poissaoloja oli 6,0 kalenteripäivää / henkilötyövuosi eli 9,0 prosenttia edellisvuotta vähemmän.

Asiakastyytyväisyyden mittaamiseksi otettiin käyttöön suosittelemiseksi (NPS). Toimialan NPS oli 82.

Operatiivisella tulosalueella oli polikliinisiä kontakteja 2 prosenttia enemmän kuin talousarviossa (2 prosenttia enemmän kuin vuonna 2024). Leikkauksia tehtiin 13 043 eli noin 1 100 enemmän kuin vuonna 2024. Lisäksi polikliinista kirurgiaa oli 1 448 kpl, nousua 74 kpl vuoteen 2024 verrattuna. Etenkin tekoniivelkirurgiassa on lisätty lyhytjälkihoitoista kirurgiaa, jolloin potilas kotiutuu heräämöstä viimeistään leikkausta seuraavana päivänä menemättä vuodeosastolle. Tämä on merkittävä toimintatavan muutos, jossa hoitoketjun toimivuus on erityisen tärkeää. Samalla se on osa vuosia jatkunutta muutosta, jossa vuodeosastohoitojen määrä vähenee, vaikka jokin siihen aiemmin kytkeytynyt toiminta kasvaisi. Heräämötoimintaa ja potilaslogistiikkaa leikkausyksikön ja vuodeosastojen välillä on kehitetty. Leikkaus-

toiminnan tuottavuutta on näin saatu olennaisesti parannettua. Synnytysten määrä nousi 9 prosenttia 1 510 synnytykseen. Alueen ulkopuolelta tulleiden synnyttäjien määrä nousi 71 prosenttia ja oli 268 synnyttäjää. Vuodeosastoilla hoitopäiviä on toteutunut 8 prosenttia yli talousarvion (8 prosenttia enemmän kuin vuonna 2024). Kuvantamistutkimusten määrä ei ole noussut vuodesta 2024, koska tutkimusten valinnassa tehdään yhä enemmän potilaskohtaista harkintaa.

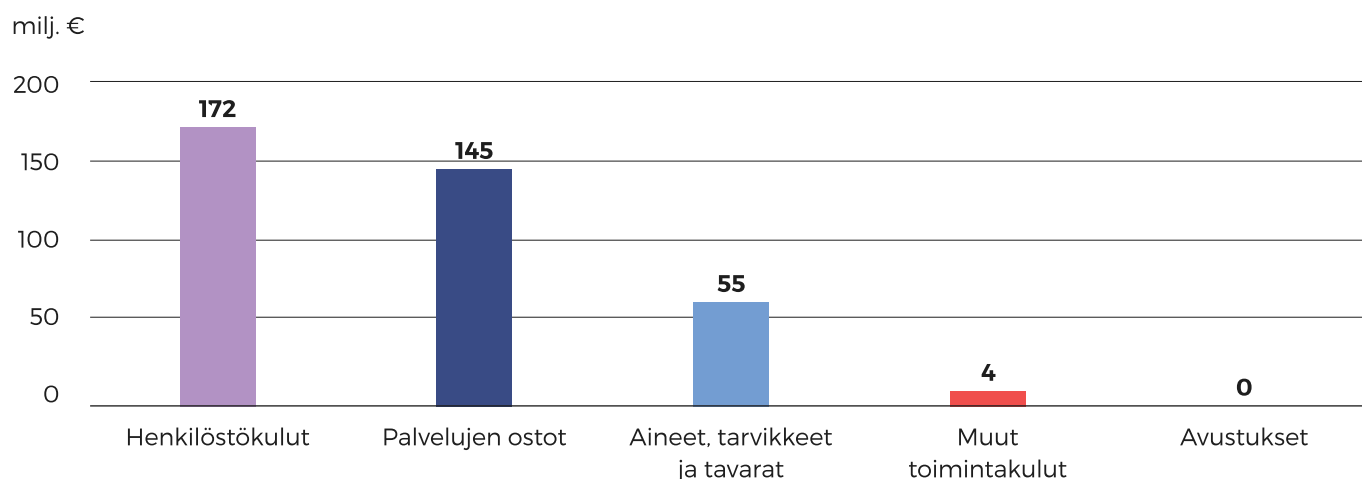
Medisiinisellä tulosalueella polikliinisia kontakteja oli 8 prosenttia talousarviota enemmän ja 16 prosenttia vuotta 2024 enemmän. Nousu selittyy pitkälti sädehoitoyksikön siirtymisellä HUSin toiminnasta osaksi Medisiinistä tulosaluetta. Ostopalvelulääkäreiden käyttöä vähennettiin. Sädehoitoyksikön siirtyminen huomioiden kuvantamismäärä kasvoi 1 prosentin. Vuodeosaston nettohoitopäiviä kertyi 1 prosenti vähemmän kuin vuonna 2024. Tämä ei vaikuttanut hoitotakuun toteutumiseen, sillä osastohoitoa vaativat potilaat saatiin sijoitettua vuodepaikoille tai kotisairaalaan. Osastojen kuormitusasteet olivat ajoittain varsin korkeat, ja ruuhkahuippujen aikaan siirtyminen yhteispäivystyksestä vuodeosastolle kesti tavoiteltua pidempään. Kotisairaala on pyritty käyttämään mahdollisimman paljon. Lääkekustannuksia kertyi oletettua vähemmän. Keskeisin muutos oli tulehduksellisten sairauksien biologisessa lääkityksessä siirtyminen mahdollisuuksien mukaan suomensisäisistä valmisteista itse pistettäviin valmisteisiin.

Erikoissairaanhoidon tulleiden läheteiden määrä kasvoi 3 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Läheteiden käsittely toteutui hyvin hoitotakuussa. Polikliiniset ensikäynnit toteutuivat useimmilla poliklinikoilla hyvin hoitotakuussa, mutta etenkin kirurgialla ja sisätaudeilla osa potilaista joutui odottamaan liian pitkään. Erikoissairaanhoidon hoitoa liian pitkään odottaen määrä vähentyi vuoden aikana merkittävästi.

Akuutti24-tulosalueella yhteispäivystyksen käyntimäärä väheni edelleen. Läpimenoajan mediaani oli 3,5 tuntia, eli tavoite saavutettiin. Potilaita ohjataan ja hoidetaan enenevästi puhelimitse ja kotisairaalan kotikäynnin, jolloin heiltä voidaan ottaa muun muassa laboratoriotutkimuksia. Etenkin äkillisesti sairastuneen ikääntyneen kohdalla kotikäynti on erinomainen menettely verrattuna aiempaan malliin, jossa potilas kuljetettiin yhteispäivystykseen. Ensihoidon tehtävät ovat edelleen laskussa. Ambulanssilla tuotiin potilaita yhteispäivystykseen vähemmän kuin vuonna 2024.

Diagnostiset palvelut tuotti yhteensä noin 137 000 tutkimusta. Kokonaistutkimusmäärä on edellisvuoden tasossa. Tulosalue on ollut keskeinen toimija ja kannustaja vähennettäessä sellaisia tutkimuksia, joilla ei ole juuri vaikuttavuutta eli joiden tekeminen ei oletettavasti vaikuta potilaan diagnostiikkaan ja hoitoon. Viipalekuvausten pitkään jatkunut nousutrendi on kääntymässä laskuun. Magneettikuvausten määrä laski 1 prosentin. Tietokonekuvausten määrä nousi 3 prosenttia ja ultra-

Kulujen jakauma vuonna 2025

äänitutkimusten määrä 1 prosentin. Isotooppitutkimusten määrä nousi 7 prosenttia. Erikoislääkärivajeen vuoksi on etenkin kuvantamisessa jouduttu käyttämään ostopalveluja. Ostopalveluja käytettiin kuitenkin vähemmän kuin vuonna 2024, ja käyttöä on kohdennettu aiempaa taloudellisemmin. Lausuntojen tekeminen soveltuu hyvin myös etätyöhön.

Lääkehuollon tulosalueella lääketoimitusten määrässä ei ollut merkittävää muutosta edelliseen vuoteen nähden. Lääkevalmistuseriä tuotettiin kuitenkin 6 prosenttia enemmän kuin vuonna 2024. Myös solunsalpaajatoimitusrivejä kertyi noin 6 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Lääkehuolto oli keskeisessä roolissa luomassa integraatiota potilastietojärjestelmän ja äylääkekaappien välille ja ottamassa käyttöön syöpähoitojen hallintaan ja solunsalpaaja-annosten tilaamiseen tarkoitettua tietojärjestelmää. Molemmat edesauttavat työn sujuvuutta hoitoyksiköissä.

Merkittävä osa perusterveydenhuollon vastaanotto- palveluista tuotettiin pitkäkestoisin sopimuksiin perustuvien kumppanuusjärjestelyiden kautta. Harjun terveys tuotti avosairaanhoidon, suun terveydenhuollon ja perustason mielenterveyspalvelut Lahden, Hartolan, Iitin ja Kärkölän asukkaille. Terveystalo puolestaan vastasi Sysmän kunnan peruspalvelujen kokonaisulkoistuksesta.

Kokonaisuutena kumppanuusjärjestelyin tuotetuissa palveluissa avosairaanhoidon käynnit ylittivät talousarvion 10 prosentilla ja lisääntyivät 6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Käynnejä hammaslääkärillä oli 8 prosenttia talousarvion vähemmän, ja niiden määrä pieneni 5 prosenttia edellisestä vuodesta. Päihde- ja mielenterveyspalveluissa siirryttiin enenevässä määrin etävastaanottojen käyttöön, minkä seurauksena kontaktien kokonaismäärä lisääntyi 4 prosenttia vuoteen 2024 verrattuna.

Muiden kuntien avosairaanhoidon ja suun terveydenhuolto järjestettiin hyvinvointialueen omana tuotantona. Terveystalon aiemmin tuottamat Orimattilan alueen avosairaanhoidon vastaanottopalvelut kotiutettiin hyvinvointialueen omaksi tuotannoksi kesäkuusta 2024 alkaen. Toiminta vakiintui erinomaisesti vuoden 2025 aikana.

Avosairaanhoidossa jatkettiin moniammatillisen tiimimallin kehittämistä hoidon jatkuvuushankkeen ta-

voitteiden mukaisesti. Omalääkäri- ja omahoitajamallin potilasryhmiä lisättiin vuoden kuluessa selvästi. Listattuja potilaita, joille nimetään omalääkäri ja omahoitaja, oli vuoden lopussa 18 824. Käyntimäärät ylittivät asetetun talousarvion 14 prosenttia. Kasvua edelliseen vuoteen oli 13 prosenttia. Yksiköiden sisäinen konsultaatio- toiminta kasvoi ja ylitti asetetun talousarvion 20 prosenttia. Kasvua edelliseen vuoteen oli 22 prosenttia. Syksyllä käynnistyi yhteistyössä Harjun terveyden kanssa yhteisen Contact Center -toimintamallin kehittäminen. Malli otetaan käyttöön vuoden 2026 alussa.

Oman tuotannon ja Harjun terveyden avosairaanhoidossa reaaliaikaisen chat-palvelun käyttö suhteessa fyysisiin käynteihin oli 16 prosenttia.

Suun terveydenhuollossa hyvinvointialueen eri osien tuotantotavat ovat samat kuin avosairaanhoidossa. Alueen väestöstä 36 prosenttia käytti vuoden 2025 aikana suun terveydenhuollon peruspalveluja. Vastaanotto- käynnejä oli 189 750 eli 4 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna.

Toimintavuosi oli suun terveydenhuollossa aktiivisen kehittämisen aikaa. Potilaiden palvelu- ja hoitoketjuja sujuvoitettiin kaikissa yksiköissä vakiinnuttamalla käyttöön jatkuvan kehittämisen toimintamalli. Jatku- valla kehittämisellä pyritään vastaamaan kysynnän ja tarjonnan epätasapainon haasteeseen. Palvelutuotantoa uudistettiin kaikissa yksiköissä huomioimaan paremmin erilaisten asiakasryhmien tarpeet. Hollolan jous- tava klinikka on jo vakiinnuttanut asemansa ja palve- li lähes 2 000 potilasta. Klinikalla käyneistä potilaista 70 prosenttia sai tarvitsemansa avun yhdellä käynnillä. Orimattilan monihuonetoiminnassa saavutettiin mer- kittävä tuottavuuden kasvu uudelleenjärjestelyllä. En- tistä kestävämpien kliinisten hoitoratkaisujen pilotti käynnistyi Heinolassa. Tavoitteena on löytää kustannus- tehokas tapa korjata pitkälle vaurioituneita hampaita. Liikuteltavat suun terveydenhuollon yksiköt palvelivat edelleen lähinnä alakoululaisten terveystarkastuksissa, mutta niitä hyödynnettiin myös yläkouluissa ja erityis- ryhmien asumispalveluyksiköissä. Hollolassa on pilo- toitu virtuaaliammashoitajan vastaanottoa. Tätä kaut- ta virtuaaliammashoitajalle ohjautui Hollolassa 1 294 potilasta. Kaiken kaikkiaan 2 332 potilasta Orimattilassa

ja Hollolassa sai terveystalvemuunnusta virtuaalihanmas-
hoitajalta.

Hoitoonpääsy kiireettömälle suun terveydenhuollon
ensikäynnille jatkoi parantumistaan. Ensikäynneistä 76
prosenttia toteutui kahden viikon ja 95 prosenttia kol-
men kuukauden sisällä yhteydenotosta.

Käyttötalousosa (Ulkoiset 1 000 €)

Käyttötalousosa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
Toimintatuotot	51 373	3 223	54 596	55 253	657	101,2 %
Toimintakulut	-367 769	-7 664	-375 433	-377 212	-1 779	100,5 %
Toimintakate	-316 396	-4 441	-320 837	-321 959	-1 122	100,3 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	-5	-5	
Vuosikate	-316 396	-4 441	-320 837	-321 964	-1 127	100,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	-5 258	52	-5 206	-5 224	-19	100,4 %
TILIKAUDEN TULOS	-321 654	-4 389	-326 043	-327 188	-1 145	100,4 %

HTV ja työpanos	TP 2025
Toteutunut htv *	2 329,6
Työpanos netto (ilman lisä- ja ylityötä)	1 891,6

Lisä- ja ylityöt	TP 2025 (HTV)
	48,1

* toteutunut htv = teoreettinen htv - palkattomat poissaolot

Terveys- ja sairaanhoitopalveluiden toiminta	TA2025	Toteuma 2025	Toteuma %
Tuotannon volyymit			
Avosairaanhoito			
Käynnit	367 000	408 385	111,3 %
Etäasiointi	342 500	448 769	131,0 %
Konsultaatiot	134 700	154 432	114,6 %
Suun terveydenhuolto			
Suuhygienisti- ja hammashoitajakontaktit	69 550	66 610	95,8 %
Hammaslääkärikontaktit	140 750	133 197	94,6 %
Erikoissairaanhoito			
Hoitojaksot	88 600	93 811	105,9 %
Kontaktit, somatiikka	344 390	361 906	105,1 %
Akuutti 24			
Päivystyskäynnit	60 700	59 794	98,5 %
Päivystysapu 116117 -puhelut	70 000	67 718	96,7 %
Kotisairaalan kontaktit	18 200	19 548	107,4 %

Terveys- ja sairaanhoitopalveluiden toiminta – TA2025	Tavoite	Toteuma
Muut tunnusluvut		
Avosairaanhoito, paljon palveluja käyttävien määrä (>10 käyntiä / v)	<4 715	6 262
Erikoissairaanhoito, vuodeosastojen keskimääräinen nettokuormitus	82,5-87,5 %	86,9 %
Erikoissairaanhoito, keskimääräinen hoitoaika hoitojaksolla	<3,4	3,3
Erikoissairaanhoito, vuodeosastohoitoon 10 vrk sisällä palanneiden osuus	<5,6 %	5,5 %
Yhteispäivystys, läpimenoajan mediaani (h)	<4 h	3,5
Yhteispäivystys, 48 h sisällä palanneiden osuus	<4,8 %	4,5 %
Ensihoito, päivystykseen kuljetettavien potilaiden määrä / v (kansalaistehtävät)	<13 077	12 013
Hyvinvointialueen sitovat tavoitteet		
Avosairaanhoito, kiireetön hoitopääsy kohtuujassa, 14 vrk	100 %	95 %
Suun terveydenhuolto, kiireetön hoitopääsy kohtuujassa, 90 vrk	100 %	99 %
Erikoissairaanhoito, yli 180 päivää hoitoa odottaneiden osuus	0 %	9 %
Avosairaanhoidon digiklinikkakäynnit suhteessa avosairaanhoidon fyysisiin käynteihin	>20 %	16 %
Erikoissairaanhoito, elektiivisten läheteiden määrä	<64 302	66 017

3.1.3 Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus

Vastuhenkilö toimialajohtaja

Anu Olkkonen-Nikula

Ikääntyneiden palvelujen ja kuntoutuksen toimialan toimintatuotot ylittyivät 0,3 miljoonaa euroa suhteessa muutostalousarvioon. Alkuperäinen talousarvio oli toimintatuottojen toteumaan nähden 3,4 miljoonaa euroa liian suuri. Asiakasmäärät eivät kasvaneet odotetulla tavalla, ja alkuperäisessä talousarviossa toimialalle kohdennettiin enemmän terveydenhuollon maksujen korotuksia.

Toimintakulut ylittivät muutostalousarvion 0,8 miljoonalla eurolla, ja toteuma oli 100,3 prosenttia. Alkuperäisen talousarvion ja toteuman ylitys toimintakuluissa oli 6 miljoonaa euroa.

Suurin ylitys toteutui henkilöstökuluissa, jotka ylittivät 1,9 miljoonalla eurolla muutostalousarvion. Vakituisen henkilöstön palkkakustannukset jäivät alle muutostalousarvion 6,7 miljoonalla eurolla, mutta määräaikaisen henkilöstön palkkakustannukset ylittivät muutostalousarvion 3,8 miljoonalla eurolla ja erilliskorvaukset 3,0 miljoonalla eurolla. Loppuvuoden epidemiakausi lisäsi määräaikaisen henkilöstön käyttöä, kuten myös erilliskorvauksia. Henkilösivukulujen toteumaprosentit olivat budjetoitua suuremmat ja aiheuttivat osaltaan talousarvion ylityksen. Palvelujen ostoissa jäätin 0,7 miljoonaa euroa alle muutostalousarvion. Toimialan suurin palvelujen ostojen tiliryhmän kustannus ovat asiakaspalvelujen ostot, jotka jäivät vajaan 0,3 miljoonaa euroa alle muutostalousarvion. Asiantuntijapalveluissa talousarvio alittui vajaalla 0,6 miljoonalla eurolla. Aineet, tarvikkeet ja tavarat -tiliryhmä toteutui lähes talousarvion mukaisesti. Tiliryhmän suurin yksittäinen kustannus ovat lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineet, jotka toteutuivat vain niukasti yli muutostalousarvion ja ylittivät sen 159 000 eurolla. Apuvälinekustannusten kasvu vuodesta 2024 vuoteen 2025 oli 4,8 prosenttia.

Avustusten talousarviota pienennettiin muutostalousarviossa 0,8 miljoonalla eurolla. Loppuvuotta kohdi omaishoidontuen määrä kasvoi hiljalleen ja talousarvio ylitti muutostalousarvion vajaalla 50 000 eurolla.

Muut toimintakulut toteutuivat hieman alle muutostalousarvion, eli vajaa 0,4 miljoonalla eurolla, johtuen myyntisaamisten luottotappioiden tilinpäätökseen tehtävästä oikaisusta.

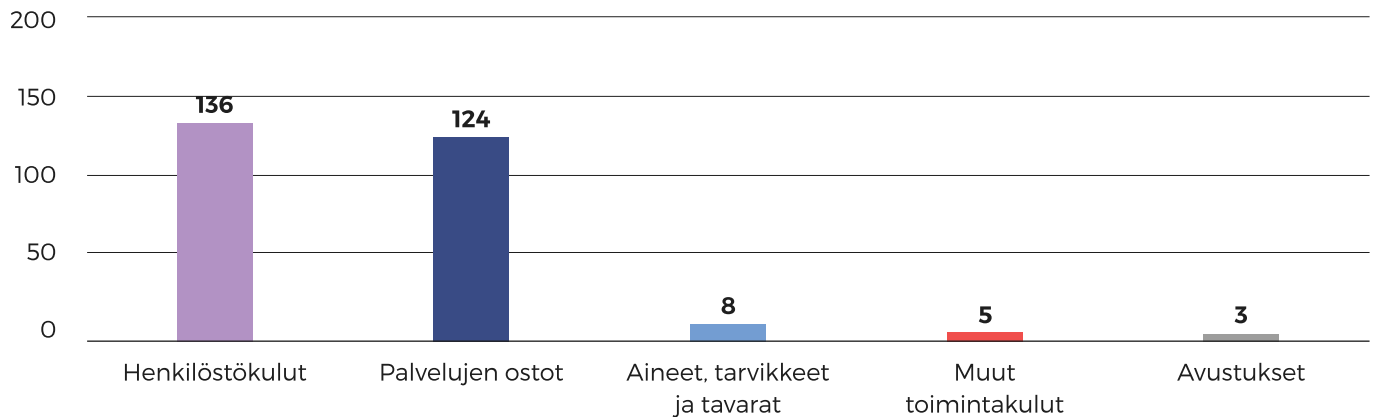
Toimialalle asetetuissa erillisissä säästötoimissa onnistuttiin kohtuullisen hyvin. Tavoitteesta jäätin 0,66 miljoonaa euroa. Tavoitteena oli 2,93 miljoonan euron sopeuttaminen, josta saavutettiin 2,27 miljoonaa euroa. Säästötoimet kohdistuivat työn tekemisen mallien muutoksiin, lomapalkkavelan pienentämiseen, työvoimavuokrauksen vähentämiseen ja harkinnanvaraisten henkilöstökorvausten vähennykseen. Henkilöstön saatavuus parani edelleen merkittävästi vuonna 2025. Toimialalla saatiin vähennettyä 17 prosentilla hoitohenkilöstön ostopalveluja. Vuoden 2025 hoitohenkilöstön ostopalvelujen määrä oli 3 miljoonaa euroa, kun vuonna 2024 vastaava summa oli 3,6 miljoonaa euroa. Hälytysrahat ja muut erilliskorvaukset vähenivät vuodesta 2024 vuoteen 2025 0,46 miljoonaa euroa. Maksetut hälytysrahat ja erilliseen päätökseen perustuvat erilliskorvaukset toimialalla olivat 0,7 miljoonaa euroa. Edelleen oman henkilöstön joustot ovat olleet merkittävässä roolissa. Maksettuja lisä- ja ylityökorvauksia kertyi toimialalla 1,1 miljoonaa euroa vuoden aikana. Tämä oli kuitenkin 0,3 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2024.

Henkilöstön terveysperusteiset poissaolot olivat 25,5 kalenteripäivää / henkilötyövuosi ja laskivat 0,5 kalenteripäivää / henkilötyövuosi verrattuna vuoteen 2024. Terveysperusteisten poissaolojen määrä oli suurinta kotiin vietävissä palveluissa, 33,8 poissaolopäivää / henkilötyövuosi. Tulosaluiden terveysperusteisten poissaolojen määrä henkilötyövuotta kohti oli vaihteluvälillä 15,2–33,8 päivää / henkilötyövuosi. Merkittävimmät poissaolot kohdistuvat ikäryhmiin 20–24-vuotiaat (30,8 poissaolopäivää / henkilötyövuosi) ja 60–64-vuotiaat (29,3 poissaolopäivää/henkilötyövuosi) työntekijät. Terveysperusteisia poissaolopäiviä kalenteripäivinä kertyi 62 091 ja poissaoloja 2 584 henkilölle.

Henkilötyövuosia toimialalla kertyi vuonna 2025 yhteensä 2 435,3. Kasvua vuoteen 2024 verrattuna oli 8,8 henkilötyövuotta. Oman henkilöstön rekrytoinnissa onnistuttiin, ja henkilöstön ostopalveluja saatiin vähennettyä edelleen. Lähtövaihtuvuus toimialalla oli 5,55

Kulujen jakauma vuonna 2025

milj. €

prosenttia, mikä oli 1,82 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2024. Vanhuuseläkkeelle siirtyi 43 henkilöä, työkyvyttömyyseläkkeelle neljä henkilöä ja 94 henkilöä irtisanoutui. Irtisanoutumisia oli 24 vähemmän kuin vuonna 2024. Vanhuuseläkkeelle jäi taas neljä henkilöä vähemmän kuin vuonna 2024. Henkilöstöohjelman toteuttaminen toimialalla ja tulosalueilla edistyi hyvin. Esihenkilöindeksi toimialalla oli 3,9, Työfiilis-indeksi 3,6 ja työyhteisöindeksi 3,9 vuoden 2025 viimeisen vuosipuoliskon aikana.

Toimialalla oli koko vuoden aikana 2025 yhteensä 20 oppisopimusopiskelijaa, jotka suorittivat joko hoivaavustaja- tai lähihoitajatutkintoja. Oppisopimusopiskelijoiden määrä väheni merkittävästi, eli 161 oppisopimusopiskelijalla, verrattuna vuoteen 2024.

Toimialalla jatkettiin systemaattista toiminnan kehittämistä sekä strategian ja palvelustrategian jalkauttamista ikääntyneiden palvelujen järjestämissuunnitelman kärkien mukaisesti. Järjestämissuunnitelman kausi päättyi vuoden 2025 loppuun. Järjestämissuunnitelman kärjet olivat 1. Vetovoimainen työpaikka, ammattitaitoinen ja riittävä henkilöstö, 2. Ennaltaehkäisevien toimien ja omaehtoisten ratkaisujen vahvistaminen, 3. Laaja-alainen asiakasohjaus ja kotona asumisen tuen vahvistaminen, 4. Uudet asumisen ratkaisut tiiviissä kuntayhteistyössä ja tuotantorakenteen uudistaminen ja 5. Saumaton ja vahva Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus -toimialan yhteistyö muiden toimialojen kanssa. Toimialalla on

kehitetty palveluja siten, että ne ovat vaikuttavia ja tarvetta parhaiten vastaavia. Palveluverkkoa on tarkasteltu palvelujen saatavuuden näkökulmasta mutta enenevässä määrin myös henkilöstön saatavuuden näkökulmasta.

Toimialalla kehitettiin toimintalähtöistä työsuunnittelua, ja siihen liittyvät valmennukset toteutettiin tulosalueilla. Myös tulosalueiden urapolkukuvaukset on aloitettu. Tulosalueet ovat olleet aktiivisia hyvinvointialueen sosiaalisessa mediassa, ja palveluja on esitelty erilaisissa tapahtumassa.

Sähköinen seniorineuvola julkaistiin hyvinvointialueen verkkosivuilla, ja sitä on esitelty laajasti ikääntyneille suunnatuissa tilaisuuksissa, sekä vanhusneuvostoissa että eläkeläisyhdistysten tapaamisissa. Eri medioiden kautta on myös tehty jalkautusta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tiedolla johtaminen on vakiinnettu pysyväksi toiminnaksi kuntoutuksen tulosalueella ohjausta ja neuvontaa kuvaavien toimenpidekoodien avulla. Toimiala tiivisti myös kuntayhteistyötä ikääntyneiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asioissa.

Asiakasohjauksen tulosalueen tunnettavuutta lisättiin esittelemällä toimintaa laajasti yhteistyökumppaneille ja osallistamalla erilaisiin pop up- ja perehdytystilaisuuksiin. Kotihoitoasiakkaiden segmentointi palvelutarpeiden perusteella ja RAI-arviointia hyödyntäen jatkui, ja palvelutarvetta ratkaistiin myös tehostetun tilapäisen kotihoidon turvin. Asiakasohjauksessa käynnistyi kotiarviointi etälaitteita hyödyntäen. Lisäksi oikein

mitoitettuja kotihoidon palveluja seurattiin asiakastyön toteutumien perusteella. Teknologianäyttelytila Lahden keskustassa otettiin käyttöön.

Joulukuussa hyväksyttiin asumisen kehittämisen suunnitelman päivitys ikääntyneiden osalta. Asiakasohjauksen yhteisöllisen asumisen valmennusohjelma toteutettiin, ja yhteisöllisen asumisen tilaohjelma ja huonekortit tuotettiin ja päivitettiin. Heinolan ympärivuorokautisen palveluasumisen, Sinilähteen palvelutalon, kilpailutuksen selonottoneuvottelut ja tarvittavat tarkennukset käynnistettiin. Yhteisöllisen palveluasumisen kehittämisen osalta käytiin neuvotteluja, ja iäkkäiden asumisen kuntakierrokset toteutettiin vuoden 2025 aikana.

Geriatrian poliklinikan kehittämistoimenpiteet toteutettiin toimintaa tehostamalla, ja vuokralääkäreiden osuutta saatiin vähennettyä virkasuhteisiin verrattuna. Poliklinikalla keskitytään muistipotilaan ensidiagnostiikkaan ja yleisgeriatriaan sekä geriatrian jalkauttamiseen sote-keskuksiin. Perusterveydenhuollon paikkamäärää optimoitiin. Palliatiivinen päivistys ammattilaisille sunnuntaisin aloitettiin syyskuussa 2025. Päivistyksen käynnistyminen on parantanut merkittävästi palliatiivisen potilaan hoitoa ja potilaiden oikea-aikaista sijoittamista palliatiivisen hoidon osastolle.

Vuonna 2025 toimialalla saavutettiin muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta sitovat tavoitteet. Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus oli vuoden lopussa 94,3 prosenttia tavoitteen ollessa 94 prosenttia. Ympärivuorokautisen palveluasumisen kattavuus yli 75-vuotiaista oli 5,7 prosenttia tavoitteen ollessa enintään 6 prosenttia. Säännöllisen kotihoidon kattavuus vastaavasti oli 8,4 prosenttia, tavoitteen ollessa enintään 10 prosenttia. Yhteisöllisen asumisen kattavuus oli 0,6 prosenttia tavoitteen ollessa 0,7 prosenttia. Omaishoidon kattavuus oli 1,4 prosenttia. Palvelurakenteen kehittäminen ja rakennemuutos vaatii pitkäjänteistä työtä, investointeja ja yhteisöllisen asumisen edelleen kehittämistä.

Palvelutarpeen arviointi toteutui lain mukaisesti ja hyvin, eli 5,18 arkipäivän aikana (vuoden kumulatiivinen keskiarvo). Lakiin kirjattu enimmäisaika on 7 arkipäivää. Ympärivuorokautiseen palveluasumiseen odotusaika vireillepanosta palvelun pääsyyn oli 19,75 vuorokautta

(vuoden kumulatiivinen keskiarvo), eli erinomainen. Lakiin kirjattu enimmäisaika on alle 90 vuorokautta. Terveystieteiden lakisääteiset hoitopääsyajat toteutuvat muutoin, mutta kuntoutuksen palveluissa lasten toimintaterapiassa, lasten puheterapiassa ja lasten neuropsykiatrisessa kuntoutuksessa osa asiakkaista joutui odottamaan yli hoitotakuun.

Tilastokeskus julkaisi lokakuussa 2024 uuden väestöennusteen, jossa yli 75-vuotiaiden määrä oli vuoden 2025 osalta selkeästi pienempi (n= -857), kuin edellisessä väestöennusteessa. Muun muassa kuolleisuuden kasvu vuosien 2021–2024 aikana selittää alueellisesti ja kansallisesti tilastomuutosta. Ikääntyvän väestön palvelutarpeen kasvu on ollut selkeästi pienempää kuin mitä ennakoitiin vielä hyvinvointialueen käynnistymisen yhteydessä. Kuolleisuuden kasvu taittui vuosien 2023–2024 välissä, ja ennakkotietojen mukaan kuolleisuus on lähentynyt merkittävästi laskuun vuodesta 2024 vuoteen 2025 (n= -108).

Ikääntyneiden sosiaalihuoltolain mukaisissa palveluissa asiakkuudet kasvoivat vain 82 henkilöllä tammikuun ja joulukuun 2025 välisenä aikana. Palveluasuminen poistui palveluvalikoimasta sääntelymuutoksen seurauksena vuoden 2025 lopussa. Vaikka asiakasmäärän kasvu oli maltillinen, asiakkaiden palvelutunnit asiakkuuden sisällä kasvoivat kotihoidon palvelujen osalta.

Kotiin vietävissä palvelussa asiakkaita oli joulukuun lopussa 74 asiakasta vähemmän verrattuna tammikuuhun 2025. Säännöllisen kotihoidon piirissä vuoden lopussa oli 3 119 asiakasta. Yhteisöllisen asumisen asiakasmäärä kasvoi vuoden aikana 59 asiakkaalla, ja vuoden lopussa palvelun piirissä oli 224 asiakasta. Yhteisöllisen asumisen kehittyminen oli suotuisaa, ja hyvinvointialueella käynnistyi heinäkuussa yhden uuden yksikön toiminta Lahdessa. Yhteisöllisen asumisen kasvu on edelleen kuitenkin hidasta, koska palvelujen kasvu vaatii investointeja. Yksi uusi yksityisen palvelutuottajan kohde saatiin yhteisölliseen asumiseen loppuvuodesta. Ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaiden määrä kasvoi 92 asiakkaalla vuoden aikana. Vuoden lopussa asiakkaita oli palvelun piirissä 2 013.

Huoli-ilmoitukset ikääntyneistä lisääntyivät edelleen vuodesta 2024 vuoteen 2025. Ilmoituksia tuli 2025

vuonna 4 772 kappaletta, kun 2024 vuonna ilmoituksia tehtiin yhteensä 4 259 kappaletta. Gerontologisen sosiaalityön selvitys valmistui. Gerontologinen sosiaalityö ja etsivä työ raportoivat edelleen mittavista haasteista asumispalvelujen järjestämisessä moniongelmaisille ikääntyneille. Haasteista raportoitiin myös palvelujen järjestämisessä iäkkäille asunnottomille, joilla on heikentynyt fyysinen toimintakyky ja joille ei ole sopivaa tilapäisasumisen muotoa, eikä heille saada järjestettyä siten kotihoitoa. Sosiaalinen raportointi ja gerontologisen sosiaalityön raportti tukevat sosiaalityön havaintoja. Gerontologisen sosiaalityön tarve alueella on suuri ja vaatii myös resurssien tarkastelua.

Ikääntyneiden asiakasohjaukseen tuli sosiaalihuollon muistutuksia 35 kappaletta, mikä on 6 muistutusta enemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Sosiaalihuollon kanteluita tuli 1, ja oikaisuvaatimuksia tehtiin 53 kappaletta, mikä 8 oikaisuvaatimusta enemmän kuin vuonna 2024.

Kotihoidon tuotantotapa-analyysi valmistui ja kilpailutus käynnistyy 2027 vuoden alusta.

Säännöllisen kotihoidon palveluista 40 prosenttia tuotettiin vuoden 2025 lopussa ostopalveluna. Ympäri- vuorokautista palveluasumista tuotettiin ostopalveluna 57 prosenttia. Ostopalvelujen valvontaa tehtiin suunnitelman mukaisesti 33 tarkastuksen verran. Palveluntuottajaseminaareja järjestettiin 2 ympärivuorokautisen asumispalveluntuottajille, 2 kotihoidon palveluntuottajille, 1 tukipalveluntuottajille ja 1 yhteisöllisen asumisen palveluntuottajille. Palveluntuottajien varautumiseen ja valmiuteen liittyvää kyvykkyyttä lisättiin, ja Opas ostopalveluiden varautumisen tueksi valmistui. Asiakasohjauksessa toteutettiin turvapalvelujen kilpailutus ja uuden järjestelmän käyttöönotto. Kustannustyökaluun lisättiin keväällä 2025 omaishoidon kustannuslaskenta, jonka rahoitus saatiin vaikuttavuuspilotista. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos palkitsi työkalun. Asiakasohjauksen tulosalue siirtyi kirjaamaan asiakastiedot SosiaaliLifecare-ohjelmaan. Monipalveluasiakkuuden ydinprosessi otettiin käyttöön maaliskuussa, ja kehittäminen sekä juurruttaminen jatkuvat edelleen vuonna 2026.

Asumispalvelujen tulosalueella toteutettiin kaikkiin ympärivuorokautisen palveluasumisen yksiköihin

suunnitelmalliset valvontakäynnit, joiden pääteemana olivat vuodehoitoiset asukkaat. Valvontakäynnit olivat henkilöstöä ja lähiesihenkilöä ohjaavia ja sisälsivät katsauksen kunkin yksikön toimintaan, asukastyöhön, laatuun ja sen johtamiseen. Esihenkilön valmistautuminen valvontakäyntiin on keskeinen osa laadun seuranta, arviointia ja toiminnan kehittämistä. Ohjaus- ja valvontakäyntien jälkeen tulosalueen RAI-indikaattorin tulos vuoteessa elävien asukkaiden osalta parani merkittävästi.

Kesällä 2025 toteutettiin asumispalvelujen tulosalueella ensimmäinen tuettu asukastyytyväisyyskysely, jossa olivat aktiivisesti mukana yksiköiden kesänuoret tarvittavan ohjauksen turvin. Asukkaita ja heidän läheisiään kuultiin, ja yksiköt saivat tietoa, kuinka asukkaita kohdataan ja millaiset tunnekokemukset asukkaat saavat yksikössä, vaikka sanallinen ilmaisu ja kognitio ovat jo heikentyneet.

Vaikeasti muistisairaita ja aggressiivisesti käytösoireisia asukkaita oli aiempaa enemmän, mikä näkyi ajoittain myös RAI-tuloksissa. Asukas- ja henkilöstöturvallisuuden varmistamiseksi henkilöstöä lisättiin erikseen sovituihin työvuoroihin tai määrääjälle.

Asumispalvelujen kahdessa yksiköissä, joissa tuotettiin sekä ympärivuorokautista palveluasumista että yhteisöllistä asumista, toiminta muutettiin vuoden aikana asteittain kokonaan ympärivuorokautiseksi palveluasumiseksi. Viimeiset yhteisöllisen asumisen asukkaat muuttivat joko oman toiminnan tai yksityisen palvelutuotannon yhteisöllisen asumisen yksikköön vuoden loppuun mennessä.

Syksyllä 2025 käynnistettiin liikkeenluovutuksen valmistelut 60-paikkaisen Lepolan palvelukeskuksen ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikön ottamiseksi omaksi toiminnaksi. Muutoksen valmistelu sisälsi runsaasti yhteistyötä henkilöstöhallinnon ja tukipalvelujen kanssa.

Vanhuspalvelulain edellyttämä vähimmäishenkilöstömitoitus muuttui vuoden 2025 alusta 0,65:stä 0,60:een. Muutoksessa onnistuttiin hyvin, ja toteutuneet mitoitukset olivat vuoden aikana keskimäärin 0,61 ja arviointi- ja kuntoutusyksiköissä vähintään 0,65.

Asumispalveluissa terveysperusteisten poissaolojen hallintaan ja henkilöstön hyvinvointiin panostettiin

kehittämällä työhyvinvointia monin eri keinoin. Keinoja olivat esimerkiksi korvaavan työn käyttöönotto, työhyvinvointivalmentajan tuen hyödyntäminen, työterveyshuollon ennaltaehkäisevien palvelujen käyttö, yksikkö- ja yksilökohtaiset työkykykeskustelut sekä aktiivinen yhteydenpito työterveyshuollon kanssa.

Kotiin vietävissä palveluissa asiakkaiden kokonaismäärä ei kasvanut vuoden aikana. Vaihtuvuus oli kuitenkin suurta. Asiakkaat olivat palvelun alkaessa melko huonokuntoisia, ja iso osa asiakkaista hoidetaan kotihoiton turvin elämän loppuun asti. Tämä näkyy lisääntyneinä käyntiaikoina ja käynnin kestoina. Asiakkaiden hyvinvointia on pyritty parantamaan lisäämällä osallisuutta omaan hoitoonsa. Lisäksi tulosalueella on laadittu selkeä ohje siitä, että rajoittamistoimia ei voi olla asiakkaan omassa kodissa. Ohjeen mukainen kotihoito takaa asiakkaiden elämän laatua.

Kotiin vietävien palvelujen tulosalueen henkilöstön määrä ja rakenne säilyivät lähes ennallaan vuoden aikana. Henkilöstön poissaolot aiheuttavat sen, että asiakkailla käyvien hoitajien määrä kasvoi ja yksikköjen toiminta ajoittain vaikeutui isojen sijaismäärien tai puuttuvien sijaisten takia. Tämän takia tulosalueella otettiin tehostetusti käyttöön kevennetty, sovellettu ja korvaava työ. Lisäksi varhaisen tuen keskusteluja ja yhteistyötä työterveyden kanssa on lisätty ja parannettu. Esihenkilöt osallistuivat reilun johtamisen koulutuskokonaisuuteen. Lisäksi esihenkilöt ovat saaneet valmennusta terveystalouden poissaolojen hallintaan.

Kotiin vietävien palvelujen tulosalueen omavalvontaa on toteutettu suunnitelmallisesti. Omavalvonta on koostunut päivittäisestä valvonnasta kertyneen tiedon tai toiminnan seuraamisella ja ohjaamisella sekä erillisillä valvontakäynneillä. Valvontakäynnit ovat toteutuneet suunnitellusti kevätkauden ajan. Syksyn aikana toteutettiin yksi reaktiivinen ja yksi jälkivalvontakäynti palvelupäällikön vaihdoksen takia. Tulosalueen varautumisen suunnitelmaan on tehty tarkennuksia, ja siinä on huomioitu aiempaa laajemmin hyvinvointiteknologialaitteiden häiriöt ja esihenkilöiden työohjeet erilaisissa häiriöissä.

Geriatrinen osaamiskeskus on ollut mukana laatimassa toimialat ylittävää aikuisen kotiutusprosessia. Potilasvirtaus epidemia-aikoina toi haasteita. Alku- ja

loppuvuodesta osastojen ylipaikka- ja poikkeustilanteet olivat kuormittavia. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välistä yhteistyötä kehitettiin, ja kehittäminen jatkuu edelleen. Toimialan sisällä kehitettiin yhteistyössä muun muassa arviointi- ja kuntoutusyksiköiden ja lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen toimintaa. Palliatiivisen keskuksen kehittämistyö jatkui. Saattohoitokoulutus saatiin vakiinnutettua, ja palliatiivinen päivystys aloitti toimintansa. Geriatriksen avaimen kehittämistyötä saatiin eteenpäin tulosalueella. Etävastaanoton käyttöönotto palliatiivisessa kotisairaalassa ei toteutunut suunnitellusti. Etävastaanotto palliatiivisessa hoidossa ei tue toimintaa. Haavapalvelun toiminta ja asiantuntijoiden rooli sekä tehtäväkuvat saatiin laadittua ja toiminta vakiinnutettua.

Geriatriksen osaamiskeskuksen tulosalueen yksi painopisteistä oli omavalvonnan kehittäminen. Ohjaus- ja valvontakäynnejä toteutettiin kolmella osastolla. Tulosalueella vakituisten lääkärin ja hoitajien saatavuus parani. Ikäjohtamisen haasteet näkyivät henkilöstön johtamisessa: työkykykeskusteluja ja varhaisen tuen toimia toteutettiin aktiivisesti. Työpaikkaselvityksiä tehtiin kahdella osastolla. Toimintalähtöisen työn kehittäminen eteni suunnitellusti. Työsuojelutarkastukset toteutettiin kahdella osastolla. Erityisesti päihdepotilaiden hoitoprosessissa tunnistettiin vaaratilanteita ja työturvallisuusuhkia. Osastojen ylipaikkakuormitus ja haasteelliset potilastilanteet aiheuttivat kuormitusta henkilöstölle.

Kuntoutuksen tulosalueella henkilöstötilanne oli kokonaisuudessaan rauhallinen ja päästiin keskittymään perustyön toteuttamiseen. Koulutuksia on toteutettu yksiköiden suunnitelmien mukaan. Tiedonkulkuun ja oikea-aikaiseen viestintään on pyritty panostamaan pitämällä henkilöstölle kaksi tulosalueen henkilöstöinfoa, ja tulosalueen yleisen kanavan keskitettyä viestintää on tehostettu. Vuoden aikana edistettiin useita tila-asioita, joista suurimpina keskussairaalan alueen rakennusvaihe 8:n toteutus ja Lahden apuvälinekeskuksen uusien tilojen suunnittelu. Osastoilla otettiin käyttöön uusi henkilöturva- ja potilaskutsujärjestelmä ja tilannekuva-järjestelmän käyttöä laajennettiin.

Kuntoutuksen tulosalueella tehtiin vuoden aikana kolme suunniteltua ohjaus- ja valvontakäyntiä yksityisille

palvelusetelituottajille. Omassa tuotannossa suunnitellut ohjaus- ja valvontakäynnit toteutettiin Hollolan sotekeskukseen ja kuntoutusosastoille. Lisäksi kuntoutusosastoilla tehtiin hygienia- ja kirjaamisen auditoinnit. Yksiköissä on jatkettu työturvallisuusriskien arviointeja. Uuden työterveyshuollon toimijan aloitettua osassa vastuuksiköitä on päästy jatkamaan työterveyshuollon kanssa tehtäviä työpaikkakäyntejä. Niitä toteutettiin aikuisten kuntoutuksessa, lasten ja nuorten kuntoutuksessa ja kuntoutusosastoilla.

Vuoden aikana päivitettiin tulosalueen valmiussuunnitelma ja normaaliolojen poikkeustilanteiden ohjeita. Tulosalueella toteutettiin loppuvuodesta koko henkilöstöä koskeneet infotilaisuudet tulosalueen yleisestä varautumisesta, normaaliolojen poikkeustilanteista ja yleisesti valmiuslaista.

Tulosalueella on vuoden aikana valmistauduttu toimintakykytiedon kirjaamisen uudistukseen: kansainvälisen toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden ICF-luokituksen käyttöönottoon. Aiheesta järjestettiin yksiköihin koulutusta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminnan seurantaan on tulosalueella otettu käyt-

töön tilastoinnissa (OAB) hyte-toimenpidekoodit. Tulosalueella kehitettiin ensimmäinen nivelrikon digihoitopolku ja lisäksi kehitettiin digipalveluja muun muassa erilaisin hoidon ennakkovideoin, etävastaanottoja kehittämällä ja ottamalla käyttöön sähköisiä lomakkeita. Myös puheentunnistusta otettu käyttöön useammassa yksikössä.

Erilaisia apuvälinekilpailutuksia toteutettiin joko omana tai YTA-alueen yhteisinä kilpailutuksina yhteensä 20 kappaletta. Samoin palveluseteli- ja ostopalvelujen ohjeistuksiin ja sääntökirjoihin tehtiin tarkennuksia ja muun muassa kriteerien päivitykset nettipuheterapian myöntämiseen. Kuntoutuksen ostopalveluissa otettiin käyttöön ostopalveluvaltuutus, jotta tuottajan potilastietojen kirjaukset kiinnittyvät hyvinvointialueen potilastietorekisteriin.

Omavalvonnassa kaikki tulosalueet siirtyivät käyttämään Laatuportti-järjestelmää.

Tulosalueilla onnistuttiin vähentämään terveysperusteisia poissaoloja systemaattisella toiminnalla, esikilö-koulutuksilla ja tuella.

Käyttötalousosa (Ulkoiset 1 000 €)

Käyttötalousosa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
Toimintatuotot	58 305	-3 697	54 608	54 903	295	100,5 %
Toimintakulut	-270 425	-5 160	-275 585	-276 421	-836	100,3 %
Toimintakate	-212 120	-8 857	-220 977	-221 518	-541	100,2 %
Rahoitustuotot ja -kulut				-	-	
Vuosikate	-212 120	-8 857	-220 977	-221 518	-541	100,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-13	-77	-89	-90	-	100,2 %
TILIKAUDEN TULOS	-212 133	-8 934	-221 066	-221 608	-542	100,2 %

HTV ja työpanos	TP 2025	Lisä- ja ylityöt	TP 2025 (HTV)
Toteutunut htv *	2 435,3		14,6
Työpanos netto (ilman lisä- ja ylityitä)	1 957,1		

* toteutunut htv = teoreettinen htv - palkattomat poissaolot

Ikääntyneiden palveluiden ja kuntoutuksen toiminta	TA2025	Toteuma 2025	Toteuma %
Tuotannon volyymit			
Asiakasohjauksen käynnit	18 000	18 213	129,2 %
Kotihoidon käynnit *)	2 360 000	2 427 120	102,8 %
Ympäri vuorokautisen palveluasumisen asumispäivät *)	674 000	681 439	101,1 %
Perusterveydenhuollon vuodeosastojen hoitopäivät	95 700	92 955	97,1 %
Kotihoidon lääkäripalvelujen käyntisuoritteet	22 000	24 516	111,4 %
Geriatrian poliklinikan käyntisuoritteet	13 450	12 253	91,1 %
Kuntoutuksen käyntisuoritteet	192 000	184 715	96,2 %
Muut tunnusluvut			
Kotihoidon välitön asiakastyöaika, lähihoitajat	vähintään 58 %	57,3 %	
Asumispalveluyksiköiden käyttöaste, ympärivrk palveluasuminen	vähintään 95 %	97,1 %	
Akuuttiosastojen keskimääräinen hoitoaika	alle 17 vrk	16,9	
Kotiutukseen päätyvien hoitajaksojen osuus	71 %	69,2 %	
Hyvinvointialueen sitovat tavoitteet			
Palvelutarpeen arviointi	alle 7 arkipäivää	5,9	
Palvelujen saatavuus vireillepanosta palveluun pääsyyn, ympärivuorokautinen palveluasuminen	alle 90 vrk	26	
Terveydenhuollon lakisääteiset hoitopaasyajat toteutuvat	kyllä/ei	ei	
Väestöennusteeseen suhteutetut 75 vuotta täyttäneiden palvelurakennemittarit:			
Kotona asuvien osuus	vähintään 94 %	94,3 %	
Säännöllisen kotihoidon kattavuus	enintään 10 %	8,4 %	
Yhteisöllisen asumisen kattavuus	vähintään 0,7 %	0,6 %	
Ympäri vuorokautisen palveluasumisen kattavuus	enintään 6 %	5,7 %	

*) sisältää hyvinvointialueen oman palvelutuotannon ja muut palveluntuottajat

3.1.4 Perhe- ja sosiaalipalvelut

Vastuhenkilö toimialajohtaja

Mika Forsberg

Toimialan muutostalousarvio toteutui noin 1,0 miljoonaa euroa budjetoitua parempana. Toimintatuotot toteutuivat noin 1,5 miljoonaa euroa muutostalousarviota suurempina. Toimintatuottojen ylitys johtui pääasiassa kotoutumislain mukaisten korvausten ylittymisestä ja takautuvista palvelujen myyntiä koskevista laskutuksista. Toimintakulut ylittyivät noin 0,5 miljoonalla eurolla muutostalousarvioon verrattuna. Henkilöstökulujen ylitys 1,0 miljoonalla eurolla johtui jaksotettujen palkkojen ennakoitua suuremmasta toteumasta sekä henkilöstökulujen ylityksestä vammaispalveluissa. Palvelujen ostot toteutuivat 0,4 miljoonaa euroa muutostalousarviota pienempinä. Toimialan sopeutustoimenpiteistä huolimatta palvelujen ostot kasvoivat vuodesta 2024 noin 5,45 miljoonalla eurolla (4,2 prosenttia).

Lainsäädäntömuutosten toimeenpanon suunnittelun ja toteutuksen ohella omavalvonnan kehittäminen ja valmiussuunnittelu ovat jatkuneet. Vuoden 2025 aikana on luotu valmiuksia valvontalain edellyttämälle rekisteröitymiselle. Valmiussuunnittelun painopisteinä on ollut sosiaalihuollon erityistehtävät (majoitus, ruokahuolto, vaatetus, psykososiaalinen tuki). Kirjaamiskäytäntöjen kehittäminen, kansallisten sosiaalihuollon kirjaamisohjeiden jalkautus sekä rakenteellisen sosiaalityön kehittäminen jatkuivat. Sosiaalihuollon kirjaamiskoulutus (2025–2026) käynnistyi yhteistyössä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa. Toimiala on ollut mukana Etelä-Suomen yhteistyöalueen kehittämistyössä.

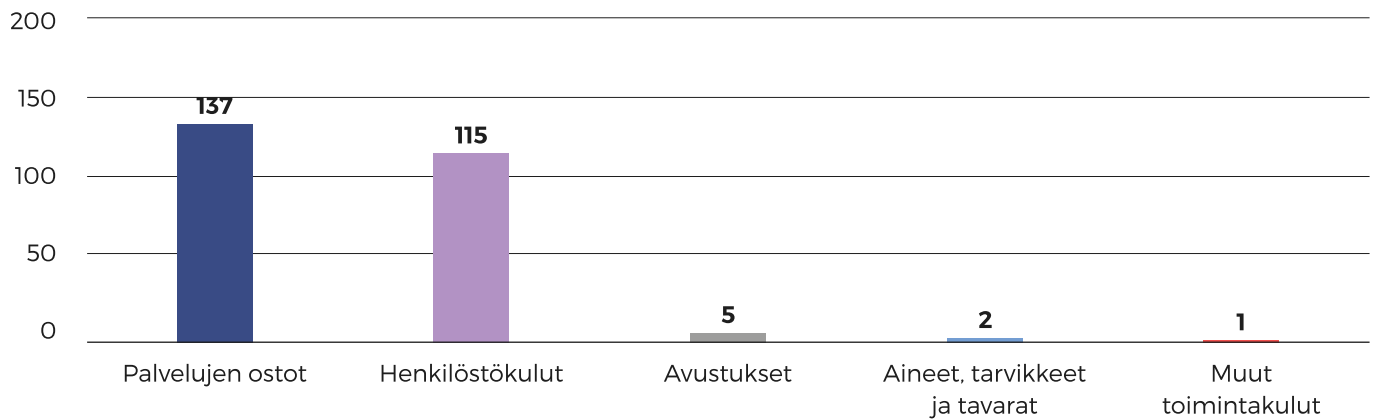
Lapsiperhepalveluissa on jatkettu palvelurakenteen muutostyötä sekä ilmiöpohjaisen budjetoinnin toimeenpanoa. Terapiatakuulainsäädännön (1.5.2025–) toimeenpano käynnistyi ja kehittämistyö jatkuu edelleen vuonna 2026. Myös alaikäisten mielenterveyspalvelujen kehittämistyö on jatkunut. Alueellinen neuvolasuunnitelma päivitettiin. Vuoden 2025 aikana tehtiin 8 356 lastensuojeluilmoitusta ja -hakemusta. Laskua edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan oli 2,6 prosenttia. Käsittelyajat ovat parantuneet alkuvuoden aikana. Vireille tulleista

asioista 99,8 prosenttia käsiteltiin 7 arkipäivän aikana. Palvelutarpeen arvioinneista 89 prosenttia on valmistunut kolmen kuukauden määräajassa. Tilanne on parantunut vuoden 2025 aikana ja toteumaprosentti oli syys–joulukuun aikana 98,6 prosenttia. Muutokset ovat edellyttäneet toiminnan uudelleenjärjestelyjä, prosessien kehittämistä ja lisäresurssointia tehtävien hoitamiseen. Myös vireille tulevien asioiden kasvun pysähtyminen on helpottanut kokonaistilannetta. Asiakassuunnitelmien peittävyys on parantunut merkittävästi vuoden takaisesta. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä (809) oli hie man vuotta 2024 korkeammalla tasolla (0,6 prosenttia). Hoitopäivät ovat kasvaneet 1,4 prosenttia. Laitoshoidon hoitopäivien määrä on kasvanut 4,7 prosenttia. Laitoshoidon osuus hoitopäivistä oli tammi–elokuussa 45 prosenttia. Perhekuntoutuksen asiakasmäärä ja hoitopäivät kasvoivat merkittävästi vuodesta 2025. Perhekuntoutuksella ja kotiin tehtävällä avoperhekuntoutuksella kyetään vähentämään kodin ulkopuolisen sijoituksen riskiä. Lasten, nuorten ja perheiden tuen tarpeet eivät kokonaisuudessaan ole vähenemään päin. Yleinen talous- ja työllisyystilanne kuormittaa monia perheitä, ja ongelmien kasautuminen ja monimutkaistuminen näkyvät muun muassa lastensuojelun arjessa.

Työikäisten ja sosiaalihuollon päivystyspalvelut -tulosalueen toimintaan sisältyy monenlaisia muutos-paineita. Työikäisiä koskevien huoli-ilmoitusten kasvu (13 prosenttia) jatkui vuonna 2025. Tuen tarpeet näkyvät myös taloudellisen tuen palvelujen kasvavina tarpeina. Asiakasohjauksen ja palvelutuotannon yhteinen sosiaalisen kuntoutuksen kehittämistyö eteni suunnitelman mukaisesti. Palvelukuvaus, tuen tasot ja käytettävät työmenetelmät on määritelty. Päiväkeskustoiminta on vakiintunut hyvinvointialueen omaksi toiminnaksi (8 648 käyntiä vuoden 2025 aikana), ja jalkautuvaa sekä etsivää työtä on kehitetty. Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaana oli 1 031 henkilöä. Sosiaalisessa kuntoutuksessa oli yhteensä 504 asiakasta. Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea sai yhteensä 2 194 kotitaloutta, ja määrä kasvoi 5,8 prosenttia vuodesta 2024. Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen kustannukset (0,9 miljoonaa euroa) kasvoivat 16,8 prosenttia. Yleinen taloustilanne ja sosiaaliturvaan kohdistuneet leikkaukset li-

Kulujen jakauma vuonna 2025

milj. €

säävät myös täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen tarvetta Kelan vastuulle kuuluvan perustoimeentulotuen kasvun ohella. Toimeentulotukihakemuksista 99,7 prosenttia käsiteltiin 7 arkipäivän kuluessa. Sosiaalisen luoton tarpeen arviointi on vuonna 2025 tehty 62 uudelle asiakkaalle ja uusia luottoja on myönnetty 23. Vuoden 2025 lopussa sosiaalinen luotto oli myönnettyä ja takaisinmaksettavana 83 henkilöllä. Välitystilipalvelussa on ollut 339 asiakasta. Sosiaalipäivystyksen käynnit (11 970) kasvoivat 0,5 prosenttia vuodesta 2024. Lastensuojelua ja työikäisten palveluja koskevat käynnit lisääntyivät merkittävästi. Nuorten aikuisten palvelujen kehittämistyö osana Kestävän kasvun hanketta (RRP) on hankkeen osalta päättynyt. Yhteistyössä Lahden kaupungin kanssa toteutettava Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentäminen Lahdessa 2025–2027 -hanke käynnistyi.

Psykososiaalisissa palveluissa hoitotakuu toteutui hyvin kaikilla psykiatrian erikoisaloilla. Alaikäisten terapiajonojen purkaminen jatkui henkilöstön lisätyönä, ja jonon purkua jatkettiin myös osana ilmiöpohjaista budjetointia. Läheteitä oli edellisen vuoden vastaavaan verrattuna vähemmän psykiatrialla ja lastenpsykiatrialla. Nuorisopsykiatrialla lähetemäärä on kasvanut 2,6 prosenttia. Lastenpsykiatrian ja nuorisopsykiatrian lähetemäärät ovat viime vuosien aikana laskeneet, mihin on vaikuttanut merkittävästi nuorten mielenterveyspalvelujen kehittämistyö ja perustason toiminnan kehittäminen. Psykiatrian käynnit (-3,7 prosenttia) olivat pienemmät viime

vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Hoitopäivät ovat sen sijaan kasvaneet 5,4 prosenttia (oma toiminta 8,2 prosenttia). Psykiatrian vuodeosastojen (48 paikkaa) kuormitusprosentti on ollut korkea koko vuoden. Psykiatrian alojen lääkäritilanne on edelleen haasteellinen. Tilannetta on kyetty helpottamaan tehtävärakenteiden kehittämisellä (hoitokoordinaattorit ja asiantuntijajohdajat), mikä on helpottanut lääkäreiden työpaineita. Oman mielenterveyskuntoutujille suunnatun asumisyksikön perustamishanke eteni, ja toimitilaratkaisu kilpailutettiin. Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalveluja on kyetty edelleen vähentämään. Ympäri vuorokautisen asumisen asumispäivät vähenivät 7,4 prosenttia. Ei-ympäri vuorokautisen asumisen asumispäivät olivat vuoden 2024 tasolla. Kotiin vietävien palvelujen asiakasmäärä (504) on kasvanut vuoden aikana 10 prosenttia.

Vammaispalvelujen toiminnan keskiössä on ollut uuden vammaispalvelulain (1.1.2025-) toimeenpano. Vammaispalvelujen kehittämissuunnitelman toimeenpanoa on jatkettu. Asumisen palvelujen kehittämistyön ohella painopisteenä on ollut henkilökohtaisen avun monituottajamallin ja teknologisten ratkaisujen edistäminen. Sosiaalihuollon henkilökuljetusten välityskeskuspalvelut kilpailutettiin ja uusi sopimuskausi käynnistyi 1.9. alkaen. Henkilökohtaisen avun ja erityisen osallisuuden tuen palvelut kilpailutettiin ja sopimuskausi käynnistyi 1.9. alkaen. Vammaispalvelujen hakemuksista ja ilmoituksista 94,8 prosenttia käsiteltiin 7 arkipäivän

aikana. Tuetusti asuvien osuutta (28,9 prosenttia) on kyetty lisäämään kehitysvammaisten asumispalveluissa. Vammaispalvelujen ympärivuorokautisten asumispalvelujen asiakasmäärä oli 622 asiakasta ja yhteisöllisessä asumisessa 160 asiakasta. Tuetusti asui 200 asiakasta. Henkilökohtaisen avun asiakkaana oli vuoden aikana 791 henkilöä (0,6 prosenttia). Vammaispalvelulain mukaisia kuljetuspalveluasiakkaita oli 3 475 ja alle 65-vuotiaita omaishoidontuen saajia 397. Lyhytaikaisen huolenpidon asiakasmäärä lisääntyi, mihin vaikuttivat erityisesti kuntien järjestämisvastuulle kuuluvan koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan supistukset. Kaksi uutta lasten lyhytaikaisen huolenpidon toimipistettä perustettiin Lahteen arki-iltapäiviksi koulujen lukuvuoden ajalle. Vammaispalveluissa toteutettiin Hyvän työn ohjelmaan liittyvä työnjakopilotti vuonna 2025.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja yhdyspintatyön yksikössä työ painottui tiedolla johtamisen kehittämiseen, vaikuttavien toimintamallien vakiinnuttamiseen ja yhdyspintatyön sekä järjestöyhteistyön vahvistamiseen. Vuoden 2024 hyvinvointiraportti, hyvinvointikertomus 2021–2025 ja alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2025–2029 julkaistiin. Hyte-tietojohdamisen työpöytä ja digitaalinen Päijät-Hämeen hyvinvointiopas valmistuivat. Yhdyshenkilökäytäntöä ja johtoryhmätyöskentelyä vahvistettiin hyte-yksikön, toimialojen ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä. Robotiikkaa hyödynnettiin hyte-kertoimeen liittyvien toiminta- ja kirjaamisprosessien kehittämisessä. Hyte-hoitajat toteuttivat elintapaohjausta riskiryhmiin kuuluville. Hyte-hoitajien toimintojen siirtymistä avosairaanhoidon valmisteltiin, ja sovittiin uusista toimintavoista jatkuvuuden varmistamiseksi. Liikuntaneuvonnassa käytettävät toimenpidekoodit otettiin käyttöön, ja sote-keskusten henkilökuntaa ohjeistettiin liikuntaneuvonnan lähetteen käytössä. Move!

polkua ja KouluPT-toimintaa kehitettiin laaja-alaisesti eri toimijoiden kanssa. Ehkäisevän työn edelläkävijä-koulutuksen sisältöjä päivitettiin. Lähisuhdeväkivallan varhaisen tunnistamisen, puheeksioton ja rakenteisen kirjaamisen toimintamalli otettiin käyttöön vammaispalveluissa. Järjestöavustukset myönnettiin, ja Ruoka-apuhankkeen koordinointi toteutui suunnitellusti. TaloT-semppari- ja Kotikulmilla-toiminta jatkuivat aktiivisena. Osallisuuden Voima -hanke ja Digi- ja rahapelaamisen haittojen ehkäisyhanke etenivät suunnitellusti.

Rekrytointivaikeudet ovat helpottaneet toimialan kaikilla tulosalueilla, mikä on edistänyt merkittävästi tavoitteiden ja tehtävien toteuttamista kustannusvaikuttavasti ja lain edellyttämällä tavalla. Henkilöstön saatavuuden parantuminen ja oman toiminnan laajentuminen ovat näkyneet henkilöstömäärän kasvuna. Uuden asiakaspalautejärjestelmän myötä asiakaspalautteita on saatu merkittävästi aikaisempaa enemmän (4 702). Asiakaspalautteen keräämisen kehittäminen on vielä kesken, mikä näkyy myös asiakaspalautteiden määrien jakautumisessa. Toimialan vuoden 2025 asiakaspalautteista noin 60 prosenttia koski lapsiperhepalveluja. Suosittelemiseksi (NPS) oli 70. Hyvinvointialueen henkilöstöohjelman toimeenpanoa on jatkettu toimialalla. Terveysperusteiset poissaolot olivat 18,4 kalenteripäivää / henkilötyövuosi, kun vuonna 2024 poissaoloja oli 19,2 kalenteripäivää / henkilötyövuosi). Henkilöstön työssäjaksamisen ohella merkittävimmät riskit liittyvät toimitilakysymyksiin ja -hankkeisiin sekä lainsäädäntö- ja kehittämishankkeiden toimeenpanoon ja asiakastarpeiden kehitykseen. Työllisyystilanteen heikentyminen ja sosiaaliturvaan kohdistuvat säästöt lisäävät toimialan palvelujen tarvetta. Lainsäädäntömuutoksiin, hyvinvointialueiden välisiin korvausvastuisiin ja kotikuntavaihdoksiin sisältyy myös talouden ennustamisen merkittäviä haasteita.

Käyttötalousosa (Ulkoiset 1 000 €)

Käyttötalousosa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
Toimintatuotot	23 589	-1 211	22 378	23 922	1 544	106,9 %
Toimintakulut	-250 653	-8 885	-259 538	-260 080	-542	100,2 %
Toimintakate	-227 064	-10 096	-237 160	-236 158	1 002	99,6 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	-1	-1	
Vuosikate	-227 064	-10 096	-237 160	-236 159	1 001	99,6 %
Poistot ja arvonalentumiset	-65	-1	-66	-65	1	97,9 %
TILIKAUDEN TULOS	-227 129	-10 097	-237 226	-236 223	1 003	99,6 %

HTV ja työpanos	TP 2025
Toteutunut htv *	1 911,3
Työpanos netto (ilman lisä- ja ylityötä)	1 553,4

Lisä- ja ylityöt	TP 2025 (HTV)
	8,9

* toteutunut htv = teoreettinen htv - palkattomat poissaolot

Oman tuotannon laskutusvolyymit

Perhe- ja sosiaalipalveluiden käynnit ja sähköinen asiointi

Lapsiperhepalvelut	219 050	215 671	89,9 %
Sähköisen asioinnin osuus	6 %	6 %	
Työikäisten palvelut	65 390	60 169	115,3 %
Sähköisen asioinnin osuus	11 %	10 %	
Psykososiaaliset palvelut	131 440	126 296	95,9 %
Sähköisen asioinnin osuus (pth + sos)	7 %	7 %	
Vammaispalvelut	43 433	32 605	86,1 %
Sähköisen asioinnin osuus	11 %	9 %	

Perhe- ja sosiaalipalveluiden asumis-, hoito- ja toimintapäivät

Lapsiperhepalvelut	14 500	12 814	87,3 %
Työikäisten palvelut	62 400	59 374	138,1 %
Psykososiaaliset palvelut	19 450	21 523	102,2 %
Vammaispalvelut	215 209	199 946	103,9 %

Oman- ja ostopalvelutuotannon laskutusvolyymit

Psykiatrian käynnit (esh)	124 650	117 356	94,4 %
Psykiatrian hoitopäivät (esh)	31 550	33 082	96,9 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelujen ympärivuorokautisen asumisen asumispäivät	56 000	53 126	83,5 %
Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten (0-20-v.) hoitopäivät lastensuojelussa	185 300	199 981	110,0 %
Vammaispalvelujen ympärivuorokautisen asumisen asumispäivät	197 311	181 411	98,8 %

Muut tunnusluvut

Psykiatrian vuodeosastojen kuormitus (%)	93 % - 96 %	99,1 %
--	-------------	--------

Hyvinvointialueen sitovat tavoitteet

Toimeentulotuen käsittely 7 arkipäivän aikana	100 %	99,7 %
Lapsiperhepalvelujen hakemusten ja ilmoitusten käsittely 7 arkipäivän aikana	100 %	99,8 %
Lapsiperhepalvelujen palvelutarpeen arviointien valmistuminen 3 kk aikana	100 %	89,0 %
Vammaispalvelujen hakemusten ja ilmoitusten käsittely 7 arkipäivän aikana	100 %	94,8 %
Tuetusti asuvien osuus kehitysvammaisten asumispalveluissa	≥ 27,5 %	28,9 %
Opiskeluhuollon kuraattorin tai psykologin kanssa keskustelu 7 arkipäivän aikana	100 %	ei saatavilla
Psykiatrian ensikäyntien hoitotakuun ylittäneiden osuus	0 %	0,0 %
Nuorisopsykiatrian ensikäyntien hoitotakuun ylittäneiden osuus	0 %	0,0 %
Lastenpsykiatrian ensikäyntien hoitotakuun ylittäneiden osuus	0 %	0,0 %
Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17-vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	<2,053 %	2,137 %
Laitoshoidon osuus kaikista hoitovuorokausista lastensuojelussa	<44,0	45,5
Ympärivuorokautisen ja yhteisöllisen miepä-asumisen asumispäivien määrä	<126 594	122 238

3.1.5 Pelastustoimen toimiala

Vastuhenkilö toimialajohtaja

Mira Leinonen

Pelastustoimen palvelujen toimialan tilikauden alijäämä toteutui 0,07 miljoonaa euroa muutostalousarviota parempana ollen 99,6 prosenttia arvioidusta.

Toimintatuotot ylittivät muutostalousarvion 0,02 miljoonalla eurolla.

Toimintakulut alittuivat 0,05 miljoonaa euroa muutostalousarvioon nähden. Henkilöstökustannukset jäivät 0,17 miljoonaa euroa arvioitua pienemmiksi. Kustannusten alittumiseen vaikutti olennaisilta osin lomapalkkavelan muutos. Palvelujen ostot jäivät 0,05 miljoonaa euroa alle muutostalousarvion. Koneiden ja kaluston kunnossapitokustannukset, muut yhteistoimintaosuudet sekä muut palvelut eivät toteutuneet suunnitellun suuruisina. Sen sijaan aineiden ja tarvikkeiden osalta muutostalousarvio ylitettiin 0,18 miljoonalla eurolla johtuen suojava-rusteiden hankinnoista, joita ei huomioitu talousarviossa.

Toimialalle asetettiin 0,40 miljoonan euron sopeutusvelvoite vuodelle 2025, ja toimiala onnistui sopeuttamaan yhteensä 0,51 miljoonaa euroa.

Pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisyn tulosalueella oli vuonna 2025 valvontatehtäviä ja asiantuntijapalvelujen suoritteita yhteensä lähes 11 000 kappaletta. Vuoden 2025 aikana valvottiin yhteensä 702 yritystä ja laitosta.

Kemikaalilainsäädännön nojalla tehtiin vuonna 2025 tarkastuksia ja päätöksiä yhteensä 891 kappaletta. Lukumäärä sisältää myös öljysäiliöiden määräaikaistarkastusten valvomisen asiakirjavalvontana.

Pelastustoimen turvallisuusviestinnän eri tilaisuuksilla tavoitettiin 18 prosenttia alueen asukkaista vuonna 2025. Erilaisia turvallisuusviestintätapahtumia oli 304 kappaletta.

Turvallisuusviestintää tehtiin myös sosiaalisen median kautta tapahtuvalla viestinnällä. Pelastustoimen sosiaalinen median turvallisuusviestinnälliset sisällöt tavoittivat 3 462 407 henkilöä.

Kaiken kaikkiaan pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisyn tulosalueella oli valvontatehtäviä ja asiantuntijapalvelujen suoritteita yhteensä noin 11 000 kappaletta. Määräaikaisessa valvonnassa jäätin tavoitellusta ja toteuma oli 85,9 prosenttia tavoitteesta.

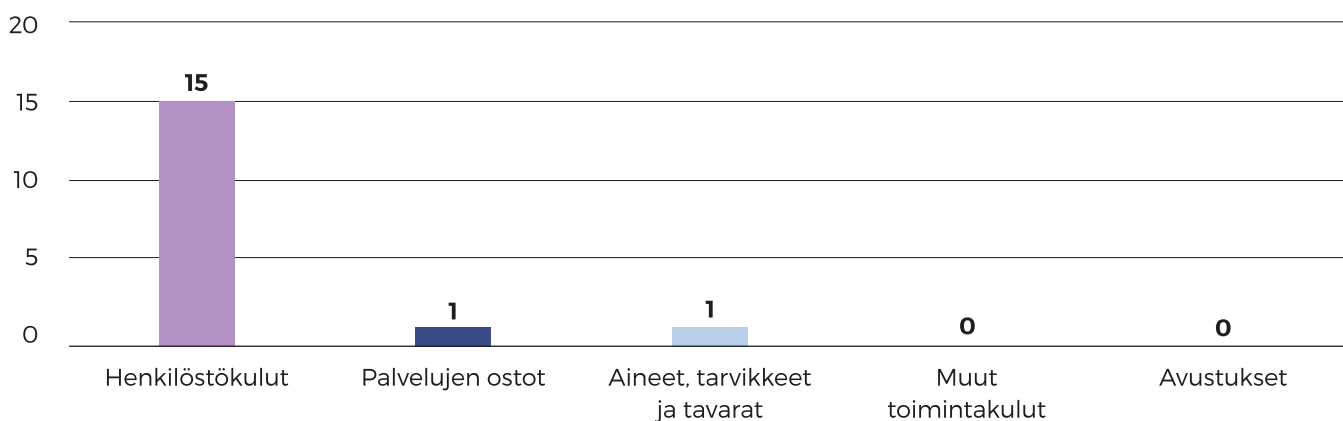
Väestönsuojeluun liittyviä koulutuksia järjestettiin yhteensä 20 kappaletta. Kysyntä koulutuksia kohtaan lähes kaksinkertaistui.

Pelastustoimen pelastustoiminnan hälytystehtävien kokonaismäärä vuonna 2025 laski vuoteen 2024 verrattuna noin 6,1 prosenttia. Vuonna 2025 oli koko maakunnan alueella 3 740 onnettomuustehtävää, mikä oli noin 14 prosenttia vähemmän kuin edellisten kymmenen vuoden (2015–2024) keskiarvo (4 339 tehtävää).

Päijät-Hämeessä tapahtui 4 palokuolemaa vuonna 2025. Rakennuspalo- ja rakennuspaloaaraatehtäviä oli vuonna 2025 yhteensä 176 kappaletta, ja määrä on vä-

Kulujen jakauma vuonna 2025

milj. €

hentymässä. Rakennuspaloissa pelastetun omaisuuden arvoksi laskettiin noin 50,2 miljoonaa euroa, mikä muodosti 93 prosenttia omaisuuden arvosta. Välittömästi vaarasta pelastettiin 65 henkilöä vuonna 2025.

Vuonna 2025 rakennuspaloja oli vähiten edellisen 10 vuoden aikajaksolla (10 vuoden keskiarvo 77,8 rakennuspaloa). Valtakunnallisena tavoitteena on puolittaa tulopalojen määrä vuoteen 2030 mennessä.

Pelastustoiminnan toimintavalmius pysyi samalla tasolla kuin vuonna 2024 ja oli 91 prosenttia.

Pelastustoimen toimintavalmiusaikojen täyttymisprosentti ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajan osalta oli 86 prosenttia vuonna 2025. Ensimmäisen yksikön saavutettavuus hieman laski vuoden 2024 toteumasta, joka oli 87 prosenttia.

Käyttötalousosa (Ulkoiset 1 000 €)

Käyttötalousosa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
Toimintatuotot	356	10	366	386	21	105,6 %
Toimintakulut	-17 141	289	-16 852	-16 798	55	99,7 %
Toimintakate	-16 785	298	-16 487	-16 411	75	99,5 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0	-3	-3	-2	1	77,6 %
Vuosikate	-16 785	295	-16 490	-16 414	76	99,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	-673	34	-639	-639		100,0 %
TILIKAUDEN TULOS	-17 458	329	-17 128	-17 053	76	99,6 %

HTV ja työpanos	TP 2025
Toteutunut htv *	201,5
Työpanos netto (ilman lisä- ja ylityitä)	163,0

Lisä- ja ylityöt	TP 2025 (HTV)
	1,0

* toteutunut htv = teoreettinen htv - palkattomat poissaolot

Pelastustoimen palvelut	TA2025	Toteuma 2025	Toteuma %
Onnettomuuksien ehkäisy - toteutetut valvontatoimenpiteet			
Yritysten ja laitosten määräaikainen valvonta, % kokonaismäärästä	100 %	85,9 %	86 %
Turvallisuusviestintä			
Turvallisuusviestinnän kattavuus koko väestöstä	15 %	18 %	120 %
Pelastusaseman toimintavalmius *)			
I-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 6 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen.	50 %		78 %
II-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 10 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen.	50 %		80 %
III-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 20 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen.	50 %		98 %

3.1.6 Tukipalvelut

Vastuhenkilö toimialajohtaja

Ismo Rautiainen

Tukipalvelut-toimialan palvelut on kuluneen vuoden aikana tuotettu suunnitelmallisesti palvelun palvelutuotannon tarpeita. Kaikki toimialan tulosalueet ja -yksiköt ovat tuottaneet hyvinvointialueitasoisia palveluja sekä kehittäneet toimintamalleja vuosisuunnitelman ja toimintaympäristön vaatimusten mukaisesti. Lisäksi on toimeenpantu sovittuja toimenpiteitä toiminnan ja talouden tasapainottamiseksi.

Tukipalvelujen ja Aluehallituksen toimialojen välillä toteutettiin organisaatiomuutos 1.7. alkaen. Järjestämisen tuen tulosalue siirrettiin Aluehallituksen toimialalta Tukipalvelujen toimialalle. Vastaavasti henkilöstöpalvelut ja viestintä siirtyivät Tukipalveluista Aluehallituksen toimialalle.

Kustannusten hillitsemiseksi toimialalla kartoitettiin ja toimeenpantiin uusia tasapainottamistoimenpiteitä yhteistyössä muiden toimialojen kanssa. Toimialan kokonaistulokseen sisältyy hyvinvointialueen hanke-rahoitus.

Toimialan vuoden 2025 tulos oli 2,30 miljoonaa euroa budjetoitua parempi. Toimintatuotot ylittivät muutostalousarvion 0,22 miljoonalla eurolla ja oman toiminnan osalta 0,34 miljoonalla eurolla. Toimitilojen tulosalueella

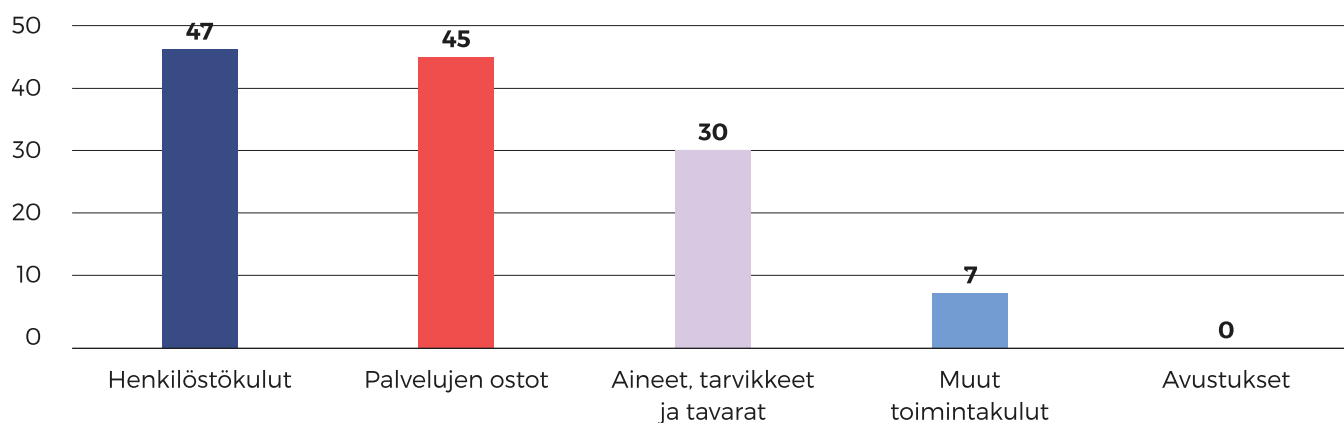
saavutettiin ennakoitua enemmän myyntituottoja ulkoisilta tuottajilta veloitettavista energioista. Tietohallinto sai hyvityksiä operaattoripalveluista aiemmilta vuosilta. Hankkeiden tuet ja avustukset jäivät 0,12 miljoonaa euroa budjetoidusta, mutta vastaavasti hankkeiden toimintakulut alittuivat 0,1 miljoonalla eurolla. Henkilöstökulut toteutuivat lähes suunnitellusti: ulkopuolisten hankkeiden henkilöstökulut ylittivät 0,25 miljoonaa euroa, mutta oman toiminnan henkilöstökulut alittuivat 0,35 miljoonaa euroa. Kokonaisuudessaan henkilöstökulut jäivät 0,1 miljoonaa euroa alle talousarvion.

Palvelujen ostot jäivät 0,8 miljoonaa euroa alle talousarvion. Suurimmat säästöt syntyivät tietohallinnon, hankintojen ja toimitilojen palvelujen ostoista. Palvelutuotannon tuen palvelujen ostot kuitenkin ylittivät budjetin. Aineiden ja tarvikkeiden ostoissa säästettiin 0,08 miljoonaa euroa energiakustannusten pienenemisen ansiosta. Muut toimintakulut jäivät 0,99 miljoonaa euroa alle budjetoidun, ja myös toimitilojen vuokrakustannukset sekä kiinteistöverot olivat arvioitua pienemmät. Kiinteistöveroista saatiin hyvitystä haettuun oikaisuun perustuen.

Järjestämisen ja kehittämisen tuen tulosalueella TKI-yksikkö koordinoi noin 15 miljoonan euron hankekokonaisuutta, jossa ulkoinen rahoitus hyödynnettiin toiminnan tueksi. Asiakaskokemuksen mittaamiseen otettiin käyttöön NPS-pohjainen palautejärjestelmä, ja tuettua palautteenantoa laajennettiin. Kestävän

Kulujen jakauma vuonna 2025

milj. €

kehityksen toiminnot edistivät ympäristöohjelmaa, vastuullisuusraportointia ja henkilöstön kestävyysosaamista. Hankerahoituksella tuettiin päästötöntä liikkumista, elinkaariarvioiteja, kiertotaloutta sekä nuorten osallisuutta ja terveystieteiden toimintaa. Luontoaskel terveyteen 2022–2032-ohjelmassa edistettiin ravitsemusta, liikumista ja terveellisiä ympäristöjä. Ostopalvelujen hallinnassa valmisteltiin toimittajien jaotteluperiaatteet. Tuotantotapa-analyysit valmistui vuoden aikana kolme. Monituottajuuksiohjelman loppuunsaattamiseksi valmisteltiin tilaajatyöskentelyä vahvistava sopimusvastuuhenkilöiden koulutuspaketti. Omavalvontayksikön koordinoimana otettiin käyttöön uusi ohjelmisto omavalvonnan ja riskienhallinnan tietojen ilmoittamiseen, käsitteilyyn ja raportointiin. Sosiaali- ja terveystieteiden valvonnan rakenteita tarkennettiin yhteistyössä toimialojen kanssa. Hyvinvointialue sijoittui kansallisesti asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian itsearviointiin parhaiden joukkoon.

ICT-tietohallinto palvelee kaikkia toimialoja keskitetysti. Hyvinvointialueen perustamiseen liittyvät hankkeet päättyivät vuonna 2025. Vanhojen tietojärjestelmien arkistointi on lähes valmis, mutta osa vanhoista kuntayhtymien aikaisista aineistoista odottaa vielä käsitteilyä. Tietohallinto osallistui useisiin valtionavustus-hankkeisiin, jotka päättyivät vuodenvaihteessa. Samalla noin 20 määräaikaisen hanketyöntekijän työt päättyivät. Tietojärjestelmien lukumäärä kasvoi uusien hankkeiden myötä. IT-ohjelma 2024–2026 etenee. Tekoälyohjelmaa valmisteltiin, ja sen hyväksyntä etenee päätöksentekoon seuraavana vuonna. Digitalustan käyttö laajeni, ja käyttäjämäärä ylitti 100 000, mikä on noin kaksi kolmannesta potentiaalisista käyttäjistä. Tietoturva ja muu varautuminen ovat edelleen keskiössä. ICT:n kustannushallinta onnistui hyvin, ja ICT pysyi talouskehityksessä.

Toimitilat-tulosalue keskittyi toimitilojen strategiseen, kustannustehokkaaseen ja käyttäjälähtöiseen toimitilakehitykseen yhdessä toimialojen kanssa hyvinvointialueen palveluverkon sekä taloudellisten tavoitteiden mukaisesti. Tulosalueelle asetetut kustannussäästö-tavoitteet saavutettiin. Lahden Niemen pelastusasema ostettiin Lahden kaupungilta. Käynnissä olleet rakennus- ja vuokratilahankkeet toteutuivat suunnitelmalli-

sesti, mutta osassa vuokratilahankinnoista neuvottelut venyivät, mikä saattaa siirtää vuoden 2026 suunniteltujen hankkeiden käynnistämistä. Yhdessä tulosalueen henkilöstön kanssa on hillitty lomapalkkavelkaa. Omien kiinteistöjen hallintaa sekä huolto-, korjaus- ja selvitystyöpyyntöjen välitystä, seuranta- ja dokumentointia on edistetty, ja ylläpidon johtamisjärjestelmän (sähköinen huoltokirja) hankintaprosessi käynnistyy yhteistyössä Maakuntien tilakeskuksen kanssa.

Hankinnat-tulosalueella on monituottajuuksiohjelman mukaisesti keskitytty hankintojen vaikuttavuuteen, raportointiin ja kategoriointiin sekä hankintaspennin analysointiin. Lisäksi on kehitetty hankintojen pitkän aikavälin suunnittelua ja työnseuranta- sekä hankintojen vastuullisuutta ja ekologisuutta. Hankinnoissa säästö-potentiaalin tunnistaminen ja kustannussäästöjen hakeminen on hyvinvointialueen kilpailutusten keskeinen avaintekijä. Valikoimanhallinnan ja logistiikan toiminnassa on saavutettu merkittäviä välittömien ja välillisten kustannusten säästöjä, mikä näkyy hoito- ja leikkaus-toiminnan tarvikkeiden kustannussäästöinä. Erityisesti hoitotarvikehankinnat toteutettiin HUS-YTA-yhteishankintoina, mikä tuo hyvinvointialueen hoito- ja leikkaustoiminnan tarvikkeille volyyymiä. Tämä tuo tehokkaiden kilpailutusten kautta huomattavia kustannussäästöjä sekä yhtenäisen YTA-alueen tarvikevalikoiman. Tulosalueella on kehitetty raportointia yhteistyössä talouden ammattilaisten kanssa.

Palvelutuotannon tuen tulosalueella toteutettiin vuoden 2025 aikana merkittäviä talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Keskitetty tekstinkäsittely-yksikkö lakkautettiin, ja toiminnassa siirryttiin ulkoisen sanelunpurkupalvelun sekä automaattisen puheentunnistuksen käyttöön. Puheentunnistuksen käytön lisääntyminen vähensi perinteisen sanelunpurun tarvetta ja mahdollisti entistä reaaliaikaisemman potilas- ja asiakastietojen kirjaamisen. Näillä toimenpiteillä saavutettiin tilikauden aikana yhteensä 0,47 miljoonan euron kustannussäästöt. Sähköisten kirjelähetysten käyttöönotto tehosti asiakas- ja potilaspöytäkirjojen välittymistä sekä paransi prosessien toimivuutta. Uusi toimintamalli tuotti vuoden aikana 174 000 euron säästöt postituskuluissa. Lisäksi toimistopalveluyksikössä toteutettiin yhdessä asiakasyksiköiden

kanssa toimintaprosessien uudistuksia, joilla parannettiin palvelujen kustannustehokkuutta ja sujuvuutta. Tulosalueelle keskitetty valtion tukeman asuntorakentamisen keskuksen (Varke) rahoittamien erityisryhmien asumispalveluasuntojen asukasvalinnan lainmukaisuuden valvontatehtävä vakiintui osaksi pysyvää toimintaa. Tulosalueen kustannushallinta oli onnistunutta, ja kokonaisuudet pysyivät talouskehyksen puitteissa.

Riskienhallinta ja turvallisuus -tulosalueella riskienhallintaa kytkettiin osaksi tavoitejohtamisen mallia. Toimintaympäristön epävarmuuksien arviointia sekä luotavaisuusarvioiden määrittelyä kehitettiin hyvinvointialueen strategiatyön yhteydessä osaksi normaalia johtamista. Tulosalueella toteutettiin vartiointin ja turvatek-

niikan kilpailutukset. Henkilöturvallisuus selvitysprosessi ulotettiin koskemaan myös ulkoisia palveluntuottajia tarvittavilta osin. Varautumisen kokonaisuutta vietiin eteenpäin erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnittelussa, mukaan lukien pandemia-, CBRNE- ja suuronnettomuuskokonaisuuksien kehittäminen. Yhteistyöalueen varautumistoimintaan osallistuttiin aktiivisesti vaikuttaen, ja palvelujärjestelmän varautumisen tilannekuvan automatisointia edistettiin. Lisäksi kuntien kanssa käynnistettiin keskustelu yhteisistä varautumisen tavoitteista, mikä vahvistaa jatkossa varautumisen alueellista yhdyspintatyötä. Tulosalueen kustannushallinta onnistui hyvin ja taloutta tasapainotettiin ostopalveluja tehostamalla.

Käyttötalousosa (Ulkoiset 1 000 €)

Käyttötalousosa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvion muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
Toimintatuotot	18 276	175	18 452	18 672	220	101,2 %
Toimintakulut	-157 846	11 950	-145 896	-143 835	2 061	98,6 %
Toimintakate	-139 570	12 126	-127 444	-125 163	2 282	98,2 %
Rahoitustuotot ja -kulut	0	-	-	-1	-1	1840,6 %
Vuosikate	-139 570	12 125	-127 444	-125 164	2 281	98,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-15 416	385	-15 031	-15 005	26	99,8 %
TILIKAUDEN TULOS	-154 986	12 511	-142 475	-140 169	2 306	98,4 %

HTV ja työpanos TP 2025

Toteutunut htv *	582,3
Työpanos netto (ilman lisä- ja ylityötä)	475,5

* toteutunut htv = teoreettinen htv - palkattomat poissaolot

Lisä- ja ylityöt TP 2025 (HTV)

2,3

3.1.7 Ilmiöpohjainen budjetointi

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella on jatkettu vuonna 2025 ilmiöpohjaisen ja osallistavan budjetoinnin toimeenpanoa. Vuonna 2024 talousarvioon valittiin ilmiöpohjaisen ja osallistuvan budjetoinnin pilotin ilmiöksi lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistäminen. Mielen hyvinvointi käsittää tässä lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin. Vuonna 2024 käynnistettyä työtä jatketaan hyvinvointialueen kaikilla toimialoilla vuonna 2025. Perhe- ja sosiaalipalvelut -toimiala koordinoi kokonaisuutta.

Ilmiöpohjainen budjetointi on uudenlainen lähestymistapa täydentämään perinteistä budjetointia. Ilmiöpohjaisella budjetoinnilla vastataan kokonaisvaltaisemmin, systemaattisemmin ja budjettirakenteen perinteiset toimialarajat ylittäen sellaisiin monimutkaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin tai ilmiöihin, jotka eivät ratkea minkään yksittäisen toimialan omin toimin tai voimin. Ilmiöitä tarkastellaan pidemmällä aikavälillä, sillä hankalia ongelmia ei kyetä ratkaisemaan yhden talousarviovuoden aikana.

Talousarviossa on määritelty ilmiötä koskevat tavoitteet, keinot, vastuutahot ja käytettävät resurssit sekä seurannan mittarit. Ilmiötä koskevan budjettivalmistelun tulee tapahtua monenkeskisessä toimialojen välisessä tarkastelussa. Seuranta ei kohdistu vain siihen, mitä määrärahoilla tehtiin, vaan tekemisen ja suoritteiden aikaansaamiin vaikutuksiin. Onnistumisen kriteerit ja mittarit ovat yhteiset.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen toimialat ovat toteuttaneet ilmiöpohjaisen budjetoinnin osatoteutuksia osana perustoimintaansa. Ilmiöpohjaisen budjetoinnin toteutumista seuraa, ohjaa ja koordinoi toimialojen edustajista koostuva ohjausryhmä. Ohjausryhmään kuuluvat Mika Forsberg, Minna Veistilä (Raisa Valve 1.5.2025 alkaen), Eija Kallio, Niina Viholainen, Sanna Mutikainen, Teija Niiranen, Katja Patronen, Taina Kanninen, Veli-Pekka Hakanen, Marjo Oksanen, Pertti Sopanen ja Jenna Villanen (Johanna Ruuhijärvi 28.7.2025 alkaen). Ohjausryhmä kokoontuu vuosittain vähintään 2–3 kertaa. Vuonna 2025 kokouksia on ollut 27.1., 18.3., 19.8. ja 26.11.

Ilmiöpohjaisella budjetoinnilla kyetään edistämään osaltaan palvelujen kokonaiskehittämistä ja painopisteen siirtämistä varhaisempaan tukeen. Ilmiöpohjainen budjetointi tukee myös hyvinvointialueen sisäisen LAPE-työn toteutumista ja edistää osaltaan myös maakunnallisen LAPE-työn toteuttamista tiiviissä yhteistyössä kuntien, järjestöjen, seurakuntien ja oppilaitosten kanssa. Ilmiöpohjaisen budjetoinnin ja siihen liittyvän työskentelyn tulosten näkyminen vaatii pitkäjänteisen työskentelyn jatkamista edelleen. Alaikäisten mielenterveyspalvelujen palvelumallin kaltaisella kokonaiskehittämällä on kyetty siirtämään painopistettä perustasolle ja tehostamaan varhaisen tuen ja hoidon toteutumista. Tämä näkyy muun muassa lasten ja nuorisopsykiatrian lähete-määrien kehityksessä 2020-luvulla.

Ilmiöpohjaisen budjetoinnin toimenpiteisiin sisältyy vuodelle 2025 lasten ja nuorten harrastustoiminnan tukeminen. Lasten ja nuorten harrastustoimintaa ja sen merkitystä nostettiin esille kaikissa lasten, nuorten ja perheiden kohtaamisissa. Lisäksi toimeentulotuen soveltamisohjeita tarkistettiin 1.4.2025 lukien (aluehallitus 10.3.2025 § 65). Hyväksyttäviä harrastusmenoja korotettiin ja otettiin käyttöön ikään perustuva porrastus. Ilmiöpohjaista budjetointia esiteltiin 3.4.2025 yhdyspintaneuvottelukunnassa kuntien ja järjestöjen edustajille sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnassa 2.10.2025.

Lapsiperhepalveluissa on edistetty ilmiöpohjaisella budjetoinnilla alaikäisten mielenterveyspalvelujen kehittämistyötä. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon vahvistamisella on pyritty parantamaan terveystarkastustoiminnan toteutumista ja tarpeen mukaisia yksilöllisiä käynnejä (mukaan lukien mielenterveyskäynnit). Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveystarkastusmäärät ovat pysyneet melko samanlaisina vuosina 2024 ja 2025. Samoja vuosia tarkasteltaessa kasvua on kuitenkin havaittavissa muissa kouluterveydenhuollon käynneissä (3,1 prosenttia) ja opiskeluterveydenhuollon osalta mielen-terveyskäynneissä (6 prosenttia). Myös vuoden 2025 kouluterveyskyselyn tuloksissa on havaittavissa nousua muissa käynneissä kuin terveystarkastuksissa vuodesta 2023 sekä peruskoulun 8–9.-luokkalaisilla että ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoilla.

Ryhmätilaisuudet ovat lisääntyneet huomattavasti sekä koulu- että opiskeluterveydenhuollossa. Monialaisiin asiantuntijaryhmiin on osallistuttu aiempaa enemmän. Lisäksi on edistetty terveystarkastuksista pois jääneiden tuen tarpeen arviointia ja seurantaa sekä yhteisölliseen työhön osallistumista. Toiminnan lisäpanostuksilla on samalla edistetty hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä ja niin sanotun yhteiskertoimen toteuttamista. Toimintaa ja tuloksia väestötasolla kuvaavat indikaattorit huomioidaan ensimmäisen kerran vuoden 2026 rahoituksen jaossa. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lisäresurssit ovat tukeneet alaikäisten mielenterveyspalvelujen kokonaiskehittämistä ja uuden palvelumallin käyttöönottoa 1.10.2024 alkaen.

Lasten ja nuorten kuntoutuksessa psykofyysinen fysioterapia jatkui koko vuoden. Kehittämistyötä tehtiin erityisesti koulutusterveydenhuollon kanssa, muun muassa laatimalla palveluun lähettämisen kriteerit ja tiivistämällä yhteistyötä. Tällä toimintamallilla pyritään vaikuttamaan varhaisessa vaiheessa lapsen tai nuoren oireiluun ja ennaltaehkäistään vaivojen kroonistuminen. Toimintamalli vakinaistetaan pysyväksi toiminnaksi vuoden 2026 alussa. Perustason alaikäisten mielenterveyspalvelujen työryhmään on lisätty toimintaterapeutti toimimaan osana tiimiä ja tuomaan näkemystä lääkinnällisen kuntoutuksen mahdollisuuksista.

Lasten ja nuorten kuntoutuksen tilastoinnissa on otettu käyttöön syksyllä 2025 toimenpidekoodit, joilla pystytään seuraamaan tarkemmin ehkäisevää toimintaa ja terveyden edistämistä. Samoin koodit tuovat esiin tehtävää yhteistyötä varhaiskasvatuksen kanssa ja muun muassa liikuntatottumuksista tehtävää ohjausta ja neuvontaa sekä ohjaamista liikuntapalveluihin. Tilastoinnin kehittämisellä pyritään parantamaan rajapintojen tiedolla johtamista ja tuomaan esiin yksikössä tehtävää yhteistyötä.

Alaikäisten psykiatrialla käynnistettiin vuonna 2024 terapiahoitajajonojen lyhentäminen. Henkilöstön lisätyöllä ei aiemmin saatu lyhennettyä jonoja, joihin valvontaviranomainen on kiinnittänyt huomiota ja velvoittanut käynnistämään toimenpiteitä. Jonojen lyhentämistä toteutetaan nyt henkilöstön lisätyön ohella myös ilmiöpohjaiseen budjetointiin perustuvilla

määräaikaisilla lisäresursseilla. Hoitotakuun ylittäneiden määrä onkin vähentynyt 14:sta (vuoden 2024 loppu) viiteen (joulukuu 2025) tämän ja muiden toimien vaikutuksesta. Osana kehittämistyötä yksikössä kehitetään perheiden kanssa tehtävää työtä, joka varsinkin pienten lasten kohdalla soveltuu hoitomuodoksi psykoterapiaa paremmin, sekä tarkennetaan terapiaan ohjaamisen käytänteitä, jotta varmistetaan onnistunut terapian aloitus.

Terveys- ja sairaanhoitopalveluissa vahvistettiin lapsen huomioimista aikuisille suunnatuissa palveluissa Lapset puheeksi -menetelmän avulla. Menetelmän käytöllä tuetaan vanhemmuutta ja perheen sujuvaa arkea sekä lapsen resilienssin vahvistumista. Avosairaanhoidon mielenterveys- ja päihdehoitajat koulutettiin Lapset puheeksi -menetelmäosaajiksi, ja heistä yksi ryhtyi vertaismentoriksi juurruttamaan menetelmää käytäntöön. Lapset puheeksi -koulutuksessa oli mukana myös ammattilaisia lasten yksiköistä, muun muassa vastasyntyneiden teho- ja valvontaosaston, lasten neurologian osaston sekä lasten ja nuorten kuntoutuksen ammattilaisia. Lapsen huomioimista vanhemman sairastaessa nostettiin esiin myös muun muassa sote-keskusten henkilöstökoukuksissa. Yhdyspintaa avosairaanhoidon, suun terveydenhuollon ja perhekeskuspalvelujen kesken vahvistettiin esittelemällä lapsiperheiden tukena olevia palveluja. Sujuvaa asiakaspolkua mielenterveys- ja päihdepalveluista lapsiperheiden palveluihin rakennettiin, ja Lapset puheeksi -menetelmää esiteltiin Lapsiperhepalvelujen yksiköissä. Lasten ja perheiden terveitä elintapoja tuettiin kartoittamalla ja laajentamalla Neuvokas perhe -toimintamallin käyttömahdollisuuksia alueella. Neuvolan lisäksi toimintamallista kiinnostui suun terveydenhuolto, jossa toimintamalli tukee perheille suunnattua voimavara- ja elintapaohjausta. Lisäksi lasten hammashoidon yleisanestesiapolulle kehitettiin Neuvokas perhe -tähtityökalua hyödyntävä Tähti-resepti-toimintamalli perheiden elintapamuutosten tueksi. Päijät-Hämeen hyvinvointialue lähti yhteistyöhön Sydänliiton Neuvokas perhe – monialainen tuki lapsiperheille -hankkeeseen, jonka myötä on luvassa vuodelle 2026 koulutuksia muun muassa neuvolan terveydenhoitajille, arjen tuen palvelujen ammattilaisille, suun terveydenhuollon suuhygienisteille ja neuvolalääkäreille. Lisäksi

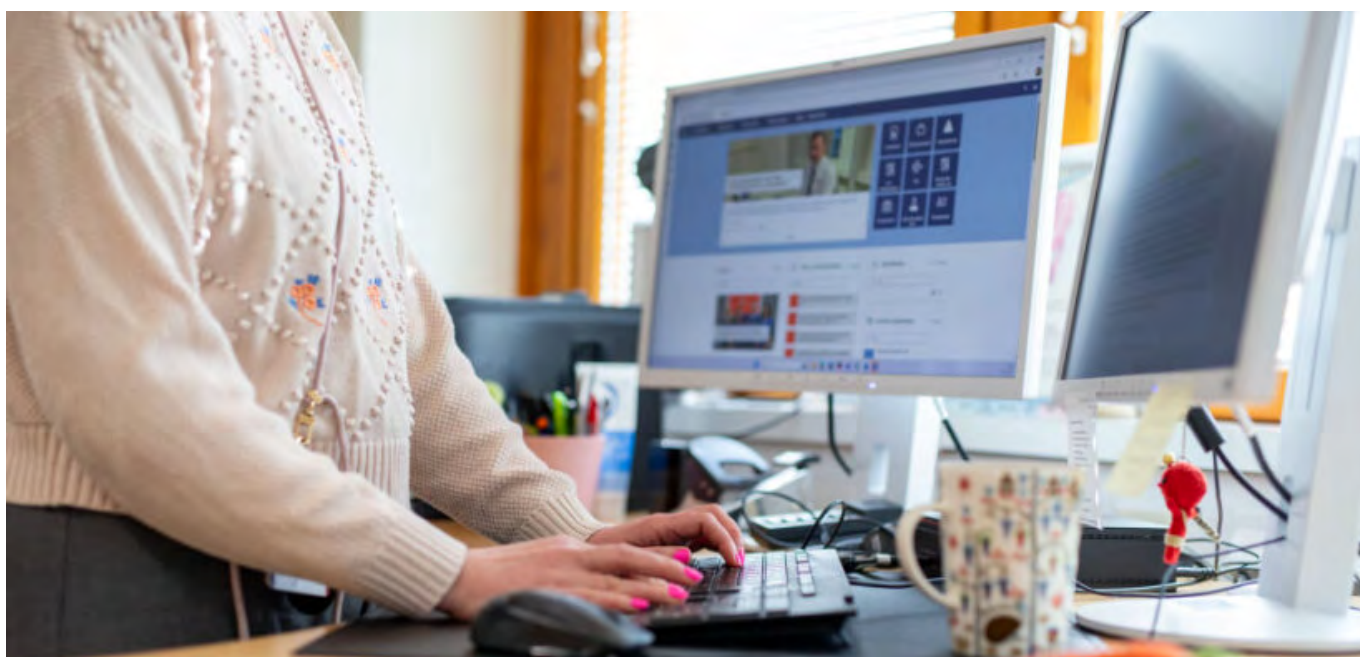
hankkeessa tullaan edistämään monialaisen yhteistyön vahvistamista Heinolan alueella. Hankkeessa työstettiin myös alle kouluikäisten lasten syömispolmien hoitopolkua. Työstäminen jatkuu edelleen MURU-verkostossa.

Pelastustoimen toimialalla toteutettiin vuoden 2025 aikana ilmiöpohjaista budjetointia analysoimalla alkuvuodesta toteutetun kyselyn tuloksia, jotka kohdistuivat sopimuspalokuntien nuorisotoimintaan ja sen merkitykseen lasten ja nuorten mielenhyvinvoinnille. Kysely vahvisti palokuntaharrastuksen merkittävän roolin nuorten mielenhyvinvoinnin tukemisessa. Palokuntien vastaajista 95 prosenttia arvioi harrastuksen lisäävän osallisuuden ja yhteisöllisyyden tunnetta sekä vähentävän syrjäytymisriskiä, ja 85 prosenttia katsoi sen tarjoavan nuorille mielekästä ja matalan kynnyksen tekemistä myös ilman tavoitteellista siirtymistä hälytysosastoon. Nuorten omista vastauksista korostuivat erityisesti mahdollisuus harrastaa, mukavat ja kannustavat kouluttajat, palokuntataitojen ja turvallisuustaitojen oppiminen sekä ryhmässä toimiminen ja kavereiden kanssa oleminen. Näiden havaintojen perusteella pelastustoimi järjesti kaksi sopimuspalokuntien nuorisotoiminnan yhteistapaamista vuonna 2025. Vuodelle 2026 on suunniteltu kolme tapaamista toiminnan kehittämisen ja nuorten hyvinvoinnin tukemisen vahvistamiseksi.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen nuorisovaltuusto toteutti elokuussa 2025 MoodFest-tapahtuman Lahden kauppatorilla vuoden 2024 tapaan. Tapahtuma oli suunnattu nuorilta nuorille, ja sen tavoitteena oli lisätä nuorten tietoutta mielenhyvinvointia tukevista keinoista ja palveluista. Esiintyjien lisäksi tapahtumassa oli eri sektoreiden asiantuntijoita esittelemässä nuorten palveluja. Tapahtuma tarjosi myös mahdollisuuksia tutustua lasten ja nuorten harrastustoimintaan sekä ympäristöteemaan GoGreenNext-hankkeen kautta. Nuoria kannustettiin tutustumaan eri palveluihin rastitehtävän avulla, jonka suoritti yhteensä 79 osallistujaa.

Vuonna 2024 tapahtuman yhteydessä toteutettiin kysely, jossa nuoret (n=60) arvioivat oman mielenhyvinvointinsa keskiarvoksi 6,4 asteikolla 1–10. Kysely toistettiin vuonna 2025, ja tuolloin vastaava keskiarvo oli 7,5 (n=125). Vuonna 2024 yhteensä 58 prosenttia vastaajista (n=60) oli kokenut huolta ystävän tai läheisen mielenhyvinvoinnista, kun vuonna 2025 vastaava osuus oli laskenut 50 prosenttiin (n=80). Nuorten mielikuva tai kokemus Päijät-Hämeen hyvinvointialueen nuorten mielenhyvinvointia tukevista palveluista oli vuonna 2025 keskiarvoltaan 6,6 asteikolla 0–10.

Tapahtuma tavoitti noin 900 nuorta kouluyhteistyön ja tehostetun viestinnän avulla. Vuonna 2024 vastaava tavoitavuus oli noin 300 nuorta.

3.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

3.2.1 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu (1 000 €)	Alku-peräinen talousarvio	Talous-arvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
Toimintatuotot	152 008	-231	151 776	154 828	3 052	102,0 %
Myyntituotot	35 443	-1 001	34 441	36 844	2 403	107,0 %
Maksutuotot	84 889	-571	84 318	84 303	-15	100,0 %
Tuet ja avustukset	18 828	1 258	20 086	20 578	493	102,5 %
Muut toimintatuotot	12 849	83	12 931	13 103	171	101,3 %
Toimintakulut	-1 080 354	-19 039	-1 099 394	-1 100 905	-1 511	100,1 %
Henkilöstökulut	-480 741	-5 972	-486 713	-489 377	-2 664	100,5 %
Palvelujen ostot	-458 422	-13 670	-472 092	-471 470	622	99,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-71 769	-1 256	-73 024	-73 536	-511	100,7 %
Avustukset	-9 786	532	-9 254	-9 150	104	98,9 %
Muut toimintakulut	-59 637	1 327	-58 310	-57 373	938	98,4 %
Toimintakate	-928 347	-19 270	-947 617	-946 076	1 541	99,8 %
Valtion rahoitus	954 333	669	955 002	955 002		100,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-3 022	5 144	2 123	3 223	1 101	151,8 %
Korkotuotot	500	2 680	3 180	3 287	107	103,4 %
Muut rahoitustuotot	600	2 250	2 850	3 806	956	133,5 %
Korkokulut	-4 122	222	-3 900	-3 846	54	98,6 %
Muut rahoituskulut	0	-7	-7	-24	-16	322,3 %
Vuosikate	22 965	-13 457	9 507	12 149	2 641	127,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	-21 425	394	-21 031	-21 023	8	100,0 %
Tilikauden tulos	1 540	-13 063	-11 524	-8 874	2 649	77,0 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	1 540	-13 063	-11 524	-8 874	2 649	77,0 %

Valtion rahoitus tilitasolla	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien rahoitus	932 490 232	670 861	933 161 093	934 133 680	-972 586	100 %
Pelastustoimen rahoitus	21 843 063	-2 133	21 840 930	20 868 344	972 587	96 %
Lisärahoitus				0		
YHTEENSÄ	954 333 295	668 728	955 002 023	955 002 023	0	100 %

3.2.2 Investointiosan toteutuminen

Määrärahat (1 000 €)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Hankintamenot ja uudisrakentaminen	30 998	1 552	32 549	33 172	-623
Rakennusvaihe 8 (PHKS)	28 980	-301	28 679	30 466	-1 787
Suunnittelu	630	320	950	1 150	-200
Rakentaminen	26 300	0	26 300	27 887	-1 587
Toimintavarustus (sisältäen ICT:n)	150	-150	0	-1	1
Maa-alue	1 900	-471	1 429	1 429	0
Nastolan sote-keskus	1 778	-1 248	530	0	530
Maa-alue	403	127	530	0	530
Suunnittelu	625	-625	0	0	0
Rakentaminen	750	-750	0	0	0
Orimattilan pelastusaseman kalustohalli	240	0	240	206	34
Suunnittelu	20	0	20	3	17
Rakentaminen	210	0	210	203	7
Toimintavarustus (sisältäen ICT:n)	10	0	10	0	10
Ostetut kiinteistöt ja maa-alueet	0	3 100	3 100	2 500	600
Niemen pelastusasema	0	2 800	2 800	2 200	600
Maa-alue Niemi	0	300	300	300	0
Perusparantamishankkeet (sis. toiminnan tehostamiset)	0	910	910	854	56
Muu rakentaminen, rakennustekniset työt, yhteensä	0	910	910	854	56
Muut investointimenot	2 350	2 270	4 620	2 250	2 370
Tietojärjestelmähankkeet	450	170	620	695	-75
Sairaalalaitteet ja -kalusto	0	900	900	698	202
Tietokone- ja viestintälaitteet	500	120	620	343	277
Muut laitteet ja kalusto	500	0	500	514	-14
Osakkeet	900	1 080	1 980	0	1 980
INVESTOINTIMENOT YHTEENSÄ	33 348	4 732	38 079	36 277	1 802
Tuloarvio	0	16	16	16	0
Osakkeet ja osuudet, myynti	0	8	8	8	0
Muut laitteet ja kalusto, myynti	0	8	8	8	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	48	-48
INVESTOINTITULOT YHTEENSÄ	0	16	16	64	-48
INVESTOINNIT NETTOMENOT	33 348	4 716	38 063	36 213	1 850

3.2.3 Lainanottovaluuksien käyttö investointien rahoittamiseen

Lainanotto- valuudet (1 000€)	Lainanotto- valuus	Valtuudella käynnistettävät (hyväksytty inv. suunnitelma)	Valtuutta käytetty aiemmilla tilikausilla	Valtuutta käytetty tilikaudella	Peruuntuneet hankkeet	Valtuutta käyttämättä
Vuosi 2023	219 318	224 590	78 647	30 466	8 065	102 141
Vuosi 2024	145 482	145 482	4 748	3 272	92 261	45 201
Vuosi 2025	3 090	3 090	0	2 500	590	0
				36 238		147 341

3.2.4 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutumisvertailu (1 000 €)	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Toteuma %
Toiminta ja investoinnit						
Toiminnan rahavirta	22 965	-13 457	9 507	9 020	-487	94,9 %
Vuosikate	22 965	-13 457	9 507	12 149	2 641	127,8 %
Tulorahoituksen korjaukset	0	0	0	-3 128	-3 128	
Investointien rahavirta	-33 348	-4 632	-37 979	-36 112	1 867	95,1 %
Investointimenot	-33 348	-4 732	-38 079	-36 277	1 802	95,3 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	48	48	
Pys.vastaavien hyöd.luovutustulot	0	100	100	117	17	117,2 %
TOIMINTA JA INVESTOINNIT, NETTO	-10 383	-18 089	-28 472	-27 092	1 380	95,2 %
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen muutokset	0	-2 640	-2 640	-2 640	0	100,0 %
Antolainasaamisten lisäykset (-)	0	-2 640	-2 640	-2 640	0	100,0 %
Lainakannan muutokset	-11 843	0	-11 843	-11 843	0	100,0 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys (+)	0	0	0	0	0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	-11 843	0	-11 843	-11 843	0	100,0 %
Oman pääoman muutokset (+/-)	0	0	0	7 315	7 315	
Muut maksuvalmiuden muutokset (+/-)	0	0	0	8 979	8 979	
RAHOITUSTOIMINTA	-11 843	-2 640	-14 483	1 811	16 293	-12,5 %
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-22 225	-20 729	-42 954	-25 281	17 673	58,9 %

3.3 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Talousarvio määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto (1 000 €)	SIT. 1)	Määrärahat					Tuloarviot				
		TALOUS-ARVIO	TA-MUU-TOKSET	TA+M	TOTEUMA	POIKKEAMA	TALOUS-ARVIO	TA-MUU-TOKSET	TA+M	TOTEUMA	POIKKEAMA
KÄYTTÖTALOUSOSA											
ALUEHALLITUKSEN TOIMIALA	B	16 520	9 569	26 089	26 559	470	108	1 269	1 377	1 692	315
TERVEYS JA SAIRAHOITOPALVELUT	B	367 769	7 664	375 433	377 212	1 779	51 373	3 223	54 596	55 253	657
IKÄÄNTYNEIDEN PALVELUT JA KUNTOUTUS	B	270 425	5 160	275 585	276 421	836	58 305	-3 697	54 608	54 903	295
PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT	B	250 653	8 885	259 538	260 080	542	23 589	-1 211	22 378	23 922	1 544
PELASTUSTOIMEN PALVELUT	B	17 141	-289	16 852	16 798	-55	356	10	366	386	21
TUKIPALVELUT	B	157 846	-11 950	145 896	143 835	-2 061	18 276	175	18 452	18 672	220
Käyttötalousosa		1 080 354	19 039	1 099 394	1 100 905	1 511	152 008	-231	151 776	154 828	3 052
TULOSLASKELMAOSA											
Valtion rahoitus	N						954 333	669	955 002	955 002	0
Rahoitustuotot ja -kulut	N										
Korkotuotot							500	2 680	3 180	3 287	107
Muut rahoitustuotot							600	2 250	2 850	3 806	956
Korkomenot		4 122	-222	3 900	3 846	-54					
Muut rahoitusmenot		0	7	7	24	16					
Tuloslaskelmaosa		4 122	-214	3 907	3 870	-38	955 433	5 599	961 032	962 095	1 063
INVESTOINTIOSA											
Hankintamenot ja uudisrak., SOTE	B	30 758	-1 549	29 209	30 466	1 257					
Hankintamenot ja uudisrak., PELA	B	240	3 100	3 340	2 706	-634					
Perusparantamishankkeet	B	0	910	910	854	-56					
Muut investointimenot	B	1 450	1 190	2 640	2 250	-390					
Tietojärjestelmähankkeet		450	170	620	695	75					
Sairaalalaitteet ja -kalusto		0	900	900	698	-202					
Muut laitteet ja kalusto		1 000	120	1 120	857	-263					
Osakkeet	B	900	1 080	1 980		-1 980					
Rahoitusosuudet investointimenoihin							0	16	16	48	32
Pysyvien vastaavien luovutus					1	1	0	84	84	117	33
Investointiosa		33 348	4 732	38 079	36 277	-1 802	0	100	100	167	65
Tulorahoituksen korjaukset					3 128	3 128					
RAHOITUSOSA											
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten lisäys	B		2 640	2 640	2 640						
Antolainasaamisten vähennykset											
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B										
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	11 843		11 843	11 843						
Lyhytaikaisten lainojen muutos											
Oman pääoman muutokset									7 315	7 315	
Muut maksuvalmiuden muutokset									8 979	8 979	
Rahoitusosa		11 843	2 640	14 483	14 483	0					
Vaikutus maksuvalmiuteen		-22 225	-20 729	-42 954	-25 284	17 673					
YHTEENSÄ		1 107 441	5 468	1 112 908	1 133 382	20 473	1 107 441	5 468	1 112 908	1 133 382	20 473

Ulkoiset erät

1) N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

4. Tilinpäätöslaskelmat

4.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma	1.1.2025 - 31.12.2025		1.1.2024 - 31.12.2024	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	36 844 025,75		34 195 891,41	
Maksutuotot	84 303 180,87		77 826 910,17	
Tuet ja avustukset	20 578 493,36		20 037 191,73	
Muut toimintatuotot	13 102 724,15	154 828 424,13	13 873 012,26	145 933 005,57
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-396 953 915,27		-371 085 127,07	
Eläkekulut	-80 738 282,73		-77 442 509,25	
Muut henkilösivukulut	-11 684 872,69		-9 202 179,95	
Palvelujen ostot	-471 469 922,06		-466 297 787,74	
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-73 535 550,29		-70 524 221,45	
Avustukset	-9 149 525,97		-9 237 982,20	
Muut toimintakulut	-57 372 772,31	-1 100 904 841,32	-57 388 284,43	-1 061 178 092,09
TOIMINTAKATE		-946 076 417,19		-915 245 086,52
Valtion rahoitus	955 002 023,35	955 002 023,35	893 152 113,44	893 152 113,44
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	3 286 767,52		7 161 756,27	
Muut rahoitustuotot	3 806 174,77		1 024 381,37	
Korkokulut	-3 846 044,81		-5 244 124,78	
Muut rahoituskulut	-23 692,18	3 223 205,30	-84 019,08	2 857 993,78
VUOSIKATE		12 148 811,46		-19 234 979,30
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-21 022 936,73		-24 550 130,11	
Arvonalentumiset	0,00	-21 022 936,73	0,00	-24 550 130,11
TILIKAUDEN TULOS		-8 874 125,27		-43 785 109,41
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ		-8 874 125,27		-43 785 109,41

4.2 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma	1.1.2025 - 31.12.2025		1.1.2024 - 31.12.2024	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	12 148 811,46		-19 234 979,30	
Tulorahoituksen korjaukset	-3 128 330,28	9 020 481,18	-1 924 283,00	-21 159 262,30
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-36 277 037,54		-23 263 103,82	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	47 630,94		66 768,00	
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	117 183,26	-36 112 223,34	0,00	-23 196 335,82
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-27 091 742,16		-44 355 598,12	
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-2 640 000,00		0,00	
Antolainasaamisten vähennykset		-2 640 000,00		
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys -	-11 842 664,00		-12 142 664,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos +/-	0,00	-11 842 664,00	0,00	-12 142 664,00
Oman pääoman muutokset	7 314 774,84	7 314 774,84	-149 962,26	-149 962,26
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiant. varojen ja pääom. muu. +/-	-210 178,66		1 157 409,56	
Vaihto-omaisuuden muutos +/-	747 524,13		659 114,57	
Saamisten muutos +/-	13 678 980,47		17 198 469,89	
Korottomien velkojen muutos +/-	-5 237 780,20	8 978 545,74	-32 211 666,84	-13 196 672,82
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	1 810 656,58		-25 489 299,08	
RAHAVAROJEN MUUTOS +/-	-25 281 085,58		-69 844 897,20	
Rahavarat 31.12.	43 972 155,73		69 253 241,31	
Rahavarat 1.1	69 253 241,31	-25 281 085,58	139 098 138,51	-69 844 897,20

4.3 Tase

Vastaavaa	2025	2024
PYSYVÄT VASTAAVAT	251 316 230,35	233 485 763,46
Aineettomat hyödykkeet	1 445 278,64	2 369 360,31
Aineettomat oikeudet	247 569,99	399 543,75
Muut pitkävaikutteiset menot	1 197 708,65	1 620 094,18
Ennakkomaksut	0,00	349 722,38
Aineelliset hyödykkeet	232 987 800,04	216 865 251,48
Maa- ja vesialueet	5 679 944,23	1 869 734,43
Rakennukset	158 554 574,11	166 902 493,73
Kiinteät rakenteet ja laitteet	305 162,02	280 534,39
Koneet ja kalusto	16 300 861,57	21 507 966,98
Muut aineelliset hyödykkeet	93 637,45	93 637,45
Ennakkomaks. ja kesk. hank.	52 053 620,66	26 210 884,50
Sijoitukset	16 883 151,67	14 251 151,67
Osakkeet ja osuudet	14 000 703,67	14 008 703,67
Muut lainasaamiset	2 830 000,00	190 000,00
Muut saamiset	52 448,00	52 448,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	80 323,12	86 248,27
Muut toimeksiantojen varat	80 323,12	86 248,27
VAIHTUVAT VASTAAVAT	107 799 406,79	147 506 996,97
Vaihto-omaisuus	5 756 253,23	6 503 777,36
Aineet ja tarvikkeet	5 756 253,23	6 503 777,36
Saamiset	58 070 997,83	71 749 978,30
Pitkäaikaiset saamiset	175 376,08	199 798,44
Lainasaamiset	175 376,08	199 798,44
Lyhytaikaiset saamiset	57 895 621,75	71 550 179,86
Myyntisaamiset	39 830 141,86	40 418 065,95
Lainasaamiset	204 647,84	139 777,58
Muut saamiset	9 717 671,24	14 303 954,41
Siirtosaamiset	8 143 160,81	16 688 381,92
Rahoitusarvopaperit	15 000 000,00	0,00
Muut arvopaperit	15 000 000,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	28 972 155,73	69 253 241,31
VASTAAVAA YHTEENSÄ	359 195 960,26	381 079 008,70

Vastattavaa	2025	2024
OMA PÄÄOMA	-30 264 269,38	-28 704 918,95
Peruspääoma	59 886 428,87	59 833 930,63
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-81 276 572,98	-44 753 740,17
Tilikauden yli-/alijäämä	-8 874 125,27	-43 785 109,41
PAKOLLISET VARAUKSET	8 070 508,00	11 097 658,00
Muut pakolliset varaukset	8 070 508,00	11 097 658,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 497 273,19	3 713 377,00
Valtion toimeksiannot	2 436 391,12	2 830 753,98
Muut toimeksiant. pääomat	1 060 882,07	882 623,02
VIERAS PÄÄOMA	377 892 448,45	394 972 892,65
Pitkäaikainen	217 918 178,00	229 760 842,00
Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	217 918 178,00	229 760 842,00
Lyhytaikainen	159 974 270,45	165 212 050,65
Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	11 842 664,00	11 842 664,00
Ostovelat	60 088 420,32	58 524 051,31
Muut velat	9 832 469,20	9 282 156,71
Siirtovelat	78 210 716,93	85 563 178,63
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	359 195 960,26	381 079 008,70

4.4 Konsernituloslaskelma

Konsernituloslaskelma	1.1.2025-31.12.2025		1.1.2024-31.12.2024	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	40 119 499,89		36 654 027,69	
Maksutuotot	84 303 032,87		77 826 910,17	
Tuet ja avustukset	20 578 493,36		20 037 191,73	
Muut toimintatuotot	13 114 703,82	158 115 729,94	13 879 612,66	148 397 742,25
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-398 807 429,53		-372 841 334,26	
Eläkekulut	-81 060 861,70		-77 742 825,73	
Muut henkilösivukulut	-11 734 355,09		-9 260 396,77	
Palvelujen ostot	-470 098 776,06		-464 781 617,00	
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-74 703 116,83		-71 521 111,83	
Avustukset	-9 149 525,97		-9 237 982,20	
Muut toimintakulut	-57 812 198,46	-1 103 366 263,64	-55 239 467,98	-1 060 624 735,77
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	1 404 031,15	1 404 031,15	708 678,05	708 678,05
TOIMINTAKATE		-943 846 502,55		-911 518 315,47
Valtion rahoitus	955 002 023,35	955 002 023,35	893 152 113,44	893 152 113,44
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	3 276 095,14		7 161 756,27	
Muut rahoitustuotot	1 848 773,52		1 027 626,98	
Korkokulut	-3 846 044,81		-5 244 124,78	
Muut rahoituskulut	-26 233,97	1 252 589,88	-86 811,12	2 858 447,35
VIISIKATE		12 408 110,68		-15 507 754,68
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-21 542 410,64		-25 014 101,86	
Omistuksen eliminointierot	0,00		7,11	
Arvonalentumiset	-68 356,32	-21 610 766,96	0,00	-25 014 094,75
TILIKAUDEN TULOS		-9 202 656,28		-40 521 849,43
Tuloverot				
Tilikauden verot	-33 439,44		-2 491 514,46	
Laskennalliset verot	-70 832,89	-104 272,33	58 390,78	-2 433 123,68
Vähemmistöosuus				
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-39 544,84	-39 544,84	-13 539,71	-13 539,71
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ		-9 346 473,45		-42 968 512,83

4.5 Konsernin rahoituslaskelma

Konsernin rahoituslaskelma	1.1.2025-31.12.2025		1.1.2024-31.12.2024	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	12 408 110,68		-15 507 754,68	
Tilikauden verot	-33 439,44		-2 491 514,46	
Tulorahoituksen korjaukset	-4 042 361,43	8 332 309,81	-2 632 961,05	-20 632 230,19
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-37 534 820,46		-23 882 278,02	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	47 630,94		66 768,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	187 735,32	-37 299 454,20	0,00	-23 815 510,02
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-28 967 144,39		-44 447 740,21	
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys -	-11 842 664,00		-12 142 664,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos +/-	0,00	-11 842 664,00	0,00	-12 142 664,00
Oman pääoman muutokset	7 085 181,27	7 085 181,27	-149 962,26	-149 962,26
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset +/-	-210 178,66		1 157 409,56	
Vaihto-omaisuuden muutos +/-	747 524,13		659 114,57	
Saamisten muutos +/-	13 547 651,45		17 062 727,81	
Korottomien velkojen muutos +/-	-4 978 358,12	9 106 638,80	-32 007 479,57	-13 128 227,63
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	4 349 156,07		-25 420 853,89	
RAHAVAROJEN MUUTOS +/-	-24 617 988,32		-69 868 594,10	
Rahavarat 31.12.	45 087 586,52		69 705 574,84	
Rahavarat 1.1	69 705 574,84	-24 617 988,32	139 574 168,94	-69 868 594,10

4.6 Konsernitase

Vastaavaa	31.12.2025	31.12.2024
PYSYVÄT VASTAAVAT	252 088 425,14	235 384 526,47
Aineettomat hyödykkeet	1 460 984,55	2 414 487,81
Aineettomat oikeudet	255 672,02	427 942,72
Muut pitkävaikuttiset menot	1 205 312,53	1 636 822,71
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	0,00	349 722,38
Aineelliset hyödykkeet	236 278 345,50	219 513 766,72
Maa- ja vesialueet	5 705 784,04	1 895 574,24
Rakennukset	159 662 989,74	167 495 104,68
Kiinteät rakenteet ja laitteet	305 162,02	280 534,39
Koneet ja kalusto	18 438 600,79	23 517 933,45
Muut aineelliset hyödykkeet	112 188,25	113 735,46
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	52 053 620,66	26 210 884,50
Sijoitukset	14 349 095,09	13 456 271,94
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	2 366 988,34	1 452 957,19
Muut osakkeet ja osuudet	11 737 472,30	11 758 680,30
Muut lainasaamiset	190 000,00	190 000,00
Muut saamiset	54 634,45	54 634,45
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	80 323,12	86 248,27
Muut toimeksiantojen varat	80 323,12	86 248,27
VAIHTUVAT VASTAAVAT	109 515 384,53	148 428 548,43
Vaihto-omaisuus	5 756 253,23	6 503 777,36
Aineet ja tarvikkeet	5 756 253,23	6 503 777,36
Saamiset	58 671 544,78	72 219 196,23
Pitkäaikaiset saamiset	178 021,55	200 607,91
Lainasaamiset	175 376,08	199 798,44
Siirtosaamiset	2 645,47	809,47
Lyhytaikaiset saamiset	58 493 523,23	72 018 588,32
Myyntisaamiset	40 345 737,61	40 748 226,09
Lainasaamiset	204 647,84	139 777,58
Muut saamiset	9 717 671,24	14 346 611,67
Siirtosaamiset	8 225 466,54	16 783 972,98
Rahoitusarvopaperit	15 000 000,00	0,00
Sijoitukset rahamarkkina-instrumentteihin	15 000 000,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	30 087 586,52	69 705 574,84
VASTAAVAA YHTEENSÄ	361 684 132,79	383 899 323,17

Vastattavaa	31.12.2025	31.12.2024
OMA PÄÄOMA	-29 076 532,69	-27 180 859,76
Peruspääoma	59 886 428,87	59 833 930,63
Muut omat rahastot	88 467,17	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-79 704 955,29	-44 046 277,56
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-9 346 473,45	-42 968 512,83
VÄHEMMISTÖOSUUDET	297 455,57	623 529,98
PAKOLLISET VARAUKSET	8 070 508,00	11 097 658,00
Muut pakolliset varaukset	8 070 508,00	11 097 658,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 497 273,19	3 713 377,00
Valtion toimeksiannot	2 436 391,12	2 830 753,98
Muut toimeksiantojen pääomat	1 060 882,07	882 623,02
VIERAS PÄÄOMA	378 895 428,72	395 645 617,95
Pitkäaikainen	217 918 178,00	229 760 842,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	217 918 178,00	229 760 842,00
Lyhytaikainen	160 977 250,72	165 884 775,95
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	11 842 664,00	11 842 664,00
Ostovelat	60 514 635,68	58 675 982,35
Liittymismaksut ja muut velat	9 931 324,11	9 399 643,19
Siirtovelat	78 617 794,04	85 966 486,41
Laskennalliset verovelat	70 832,89	0,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	361 684 132,79	383 899 323,17

5. Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 1

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintamenoa tai sitä alemman hankintamenoa tai todennäköisen luovutushinnan määräänsä.

Vaihto-omaisuudessa olevan lääkevaraston arvo merkitty taseeseen eräkohtainen hankintameno -periaatteen mukaisesti.

Vuoden 2024 aikana kunnossapidon varastoa on inventoitu ja viety kirjanpitoon. Kyseisen varaston alkuperätiedot ja hankintahinnat eivät ole kuin osin tiedossa, jolloin varaston perustamisessa on käytetty inventointihetken arvioituja hankintahintoja.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Johdannaisopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa ja pitäen hyvinvointialueen lainasalkun suojausastetta tavoitetasolla. Sopimuksilla suojataan lainasalkkua, ja niillä on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Koronvaihtosopimukset on esitetty liitetietojen kohdassa Muut taseeseen ulkopuoliset järjestelyt.

Peruspääoman muutos ja aikaisempien tilikausien virheiden oikaisut

Peruspääoma on muuttunut 52 498,00 euroa Eteva-kuntayhtymän purkautumisesta saadun jako-osuuden vuoksi. Edellisten tilikausien yli-/alijäämä tilille on kirjattu yhteensä 7 262 276,60 euroa, joka koostuu seuraavista:

- Arvonlisäverojen oikaisut vuosilta 2022–2024: 102 141,26 euroa
- Kiinteistöveropalautukset vuosilta 2015–2024: 7 160 135,34 euroa.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vertailutietona esitetään Päijät-Hämeen hyvinvointialueen tilinpäätöksen 2024 tiedot.

Konsernitilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen konsernitilinpäätös on laadittu noudattaen Kirjanpitolautakunnan Kunta- ja hyvinvointialuejaoston antamaan yleisohjetta hyvinvointialueen konsernitilinpäätöksen laatimisesta.

Hyvinvointialueen tilinpäätös sisältää konsernin tuloslaskelman, taseen sekä rahoituslaskelman sekä edellä mainittuihin laskelmiin liittyvät tunnusluvut.

Vuoden 2025 aikana konsernirakenteeseen ei ole tullut muutoksia.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty Päijät-Hämeen hyvinvointialueen tytäryhteisö Päijät-Hämeen Tekstiilihuolto Oy. Osakkuusyhteisöinä konserniin on yhdistelty Lahden Sairaalaparkki Oy, Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy, Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy sekä Harjun terveys Oy.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty.

Pysyviin vastaaviin sisältyviä sisäisiä katteita ei ollut tilikaudella 2025.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Hyvinvointialueen ja sen tytäryhteisön keskinäisen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan edellisten tilikausien ylijäämään.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu tilikauden ylijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisö sekä osakkuusyhteisöt tekevät omassa kirjanpidossaan suunnitelman mukaiset poistot, joten poisto-oikaisujen laatimiselle ei ole ollut tarvetta.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen. Osakkuusyhteisöjen tilinpäätöstietoja ei ole muutettu Päijät-Hämeen hyvinvointialueen tilinpäätösperiaatteiden mukaiseksi niiden epäolennaisuuden vuoksi.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vertailutietona esitetään Päijät-Hämeen hyvinvointialueen konsernitilinpäätöksen 2024 tiedot. Muutoksia ei ole tullut.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Liitetieto 6

Toimintatuotot tehtävälueittain *)	Konserni		Hyvinvointialue	
	2025	2024	2025	2024
Sosiaali- ja terveystuotot	134 077 986	125 532 536	134 077 985	125 532 535
Pelastustoimi	386 355	325 233	386 355	325 233
Yleishallinto ja muut palvelut	23 651 389	22 539 974	20 364 083	20 075 237
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	158 115 730	148 397 742	154 828 423	145 933 005

*) Toimintatuottojen erittely esitetään ulkoisista eristä

Liitetieto 7

Valtion rahoitus	2025	2024
Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien rahoitus	934 133 680	874 718 294
Pelastustoimen tehtävien rahoitus	20 868 344	18 433 820
Lisärahoitus	0	0
VALTION RAHOITUS YHTEENSÄ	955 002 023	893 152 113

Liitetieto 8

Palvelujen ostojen erittely	2025	2024
Asiakaspalvelujen ostot	307 143 834	303 181 161
Muiden palvelujen ostot	164 326 088	163 116 627
HYVINVOINTIALUEEN PALVELUJEN OSTOT YHTEENSÄ	471 469 922	466 297 788

Liitetieto 9

Valtuustoryhmille annetut tuet	2025	2024
Hämeen Kokoomus ry	32 532	33 522
edellisen vuoden tuen palautus	-4 200	-12 633
Hämeen sosialidemokraatit ry	32 815	31 826
Keskustan Päijät-Hämeen piiri ry	22 642	21 625
edellisen vuoden tuen palautus	-719	-8 471
Suomen kristillisdemokraattien Hämeen piiri ry	5 707	8 087
edellisen vuoden tuen palautus	-1 357	-899
Hämeen vasemmistoliitto ry	11 055	8 087
edellisen vuoden tuen palautus	-2 679	-5 179
Hämeen vihreät ry	9 077	8 087
Liike Nyt Hämeen piiri ry	0	4 696
edellisen vuoden tuen palautus	0	-2 051
Hämeen sitoutumattomat ry	4 696	4 696
edellisen vuoden tuen palautus	0	-1 423
Perussuomalaisten Hämeen piiri ry	8 673	0
VALTUUSTORYHMILLE ANNETUT TUET YHTEENSÄ	127 196	120 625
EDELLISEN VUODEN TUEN PALAUTUKSET YHTEENSÄ	-8 955	-30 656

Liitetieto 10

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Hyvinvointialueen poistosuunnitelma on hyväksytty aluevaltuustossa 18.12.2023 § 60 ja täydennetty aluevaltuustossa 9.12.2024 § 51.

	Poistomenetelmä	Poistoaika
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta
Tietokoneohjelmistot (lisenssimaksut)	1 Tasapoisto	3 vuotta
Tietokoneohjelmistot (pl. lisenssimaksut)	1 Tasapoisto	3 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	2 Tasapoisto	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	3 Tasapoisto	25 vuotta
Hallinto- ja laitosrakennukset	10 Tasapoisto	3-5 vuotta
Muut rakennukset	11 Tasapoisto	10 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	3 Tasapoisto	20 vuotta
Tilasaneeraukset	4 Tasapoisto	5 vuotta
Väistötilat, saneeratut	12 Tasapoisto	10 vuotta
Rakennusten tekniset laitteet	5 Tasapoisto	20 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Pysäköintialueet	Tasapoisto	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10 vuotta
Verkostot (ilmanvaihto, tietoliikenne yms.)	Tasapoisto	10 vuotta
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 vuotta
Liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 vuotta
Sairaala- ja terveydenhuolto laitteet, lyhytikäiset	Tasapoisto	5 vuotta
Sairaala- ja terveydenhuolto laitteet, pitkäikäiset	6 Tasapoisto	8 vuotta
Tietokonelaitteet	7 Tasapoisto	3 vuotta
Viestintälaitteet	8 Tasapoisto	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	9 Tasapoisto	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet, pitkäikäiset	9 Tasapoisto	5 vuotta
Raskas ajoneuvokalusto	Tasapoisto	10 vuotta

- 1 Tietokoneohjelmistojen osalta poistoaika heijastaa ohjelmistojen taloudellista pitoaikaa varovaisuuden periaate huomioiden.
- 2 Esimerkiksi osakehuoneistojen peruserantamisennot.
- 3 Sovelletaan rakennusrungon hankintameno poistamiseen uudisrakennusten ja sellaisten peruskorjattavien toiminnallisten kokonaisuuksien osalta, joiden peruskorjausaste on 80 % tai yli.
- 4 Sovelletaan rakennusten saneerauskohteille, jotka eivät ole peruskorjauksen taseisia, mutta jotka parantavat tilan toiminnallisuutta ja jatkavat tilan käyttöikä.
- 5 Rakennusrungon hankintameno sisällytettävät rakennusten tekniset laitteet, kuten hissit, ilmanvaihto-, lämmitys- ja jäähdytyslaitteistot ja keskusantennit.
- 6 Vain ne laitteet, joiden taloudellinen pitoaika varovaisuuden periaate huomioiden on 8 vuotta. Esim. magneettikuvauslaitteisto, tietokonetomografialaitteisto, suora-digitaalinen rtg-tutkimuslaite.
- 7 Palvelimet, tietoverkkolaitteet, reitittimet, tietokoneiden yhteydessä hankitut ohjelmistot, jos ylittävät aktivointirajan.
- 8 Televiestintä-, audio-, video- ja muut ICT-laitteet. Teleliikenneverkot mukaan lukien kaapeloinnit. Murto- ja palohälytysjärjestelmät.
- 9 Muut laitteet ja kalusteet, esimerkiksi konttorikalusteet, ravintokeskuksen laitteet. 5 vuoden poistoaika pääasiallisesti vain ravintokeskuksen laitteille.
- 10 Poistoaika Hartolan (4 vuotta), Hämeenkosken (4 vuotta), Iitin (3 vuotta), Kärkölän (5 vuotta) ja Padasjoen (3 vuotta) paloasemille.
- 11 Pelastuslaitoksen kalustohallit.
- 12 RV8-hankkeen väistötilat, jotka ovat ko. käyttö-tarkoitukseen saneeratut tilat.

Liitetieto 11

Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Hyvinvointialue	
	2025	2024	2025	2024
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	11 097 658	13 021 941	11 097 658	13 021 941
Vähennykset tilikaudella	-3 027 150	-1 924 283	-3 027 150	-1 924 283
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	8 070 508	11 097 658	8 070 508	11 097 658

Liitetieto 12

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	Konserni		Hyvinvointialue	
	2025	2024	2025	2024
Muut toimintatuotot				
Työterveys Wellamo Oy:n jako-osuus	84 004	0	84 004	0
Muut luovutusvoitot	17 769	0	17 769	0
LUOVUTUSVOITOT YHTEENSÄ	101 773	0	101 773	0
Muut toimintakulut				
Muut luovutustappiot	593	0	593	0
LUOVUTUSTAPPIOT YHTEENSÄ	593	0	593	0

Liitetieto 13

Osinkotuottojen erittely	2025	2024
Osinkotuotot muista yhteisöistä	3 140 000	799 785
YHTEENSÄ	3 140 000	799 785

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 16

Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakomaksut ja kesken-eräiset hyödykkeet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	399 544	1 620 094	349 722	2 369 360
Lisäykset tilikauden aikana	202 000	381 073	0	583 073
Rahoitusosuudet tilikaudella	-12 249	0	0	-12 249
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	-150 673	-150 673
Siirrot erien välillä	0	199 050	-199 050	0
Tilikauden poisto	-341 724	-1 002 508	0	-1 344 233
Poistamaton hankintameno 31.12.	247 570	1 197 709	0	1 445 279

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakomaksut ja kesken-eräiset hyödykkeet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 869 734	166 902 494	280 534	21 507 967	93 637	26 210 885	216 865 251
Lisäykset tilikauden aikana	1 729 111	3 223 984	0	1 711 360	0	29 029 509	35 693 964
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	-35 382	0	0	-35 382
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0	-8 003	0	150 673	142 670
Siirrot erien välillä	2 081 099	422 653	66 972	766 722	0	-3 337 446	0
Tilikauden poisto	0	-11 994 557	-42 345	-7 573 446	0	0	-19 610 347
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0	0	0	-68 356	0	0	-68 356
Poistamaton hankintameno 31.12.	5 679 944	158 554 574	305 162	16 300 862	93 637	52 053 621	232 987 800

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Osakkeet ja osuudet			Muut			Sijoitukset yhteensä
	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet omistus-yhteis-yhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Muut laina-saamiset	Muut saamiset	
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 536 752	729 873	11 742 079	14 008 704	190 000	52 448	14 251 152
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	0	0	2 640 000	0	2 640 000
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	-8 000	-8 000	0	0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 536 752	729 873	11 734 079	14 000 704	2 830 000	52 448	16 883 152
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 536 752	729 873	11 734 079	14 000 704	2 830 000	52 448	16 883 152

Hämeen Tekstiilihuolto Oy:lle on myönnetty vuonna 2025 lainaa yhteensä 2 640 000 euroa aluehallituksen päätöksen mukaisesti.

Maa- ja vesialueet erittely	Konserni		Hyvinvointialue	
	2025	2024	2025	2024
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	523 502	523 502	521 783	521 783
Muut maa- ja vesialueet	5 182 282	1 372 072	5 158 161	1 347 951
MAA- JA VESIALUEET YHTEENSÄ	5 705 784	1 895 574	5 679 944	1 869 734

Liitetieto 17-20

Nimi	Yhtiön virallinen tunnus	Hyvinvointialueen omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt						
Hämeen Tekstiilihuolto Oy	0213162-9	78,52 %	78,52 %	865	3 026	105
Osakkuusyhteisöt						
Harjun terveys oy	3161392-6	49,00 %	49,00 %	533	3 783	930
Lahden Sairaalaparkki Oy	2417816-1	38,00 %	38,00 %	358	1 452	47
Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy	2828895-8	35,34 %	35,34 %	555	784	113
Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy	2828893-1	42,67 %	42,67 %	926	2 090	282
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	3221309-4		100,00 %	-30 264	377 892	-8 874
YHTEENSÄ				-27 026	389 027	-7 397

Liitetieto 21

Saamisten erittely

	2025		2024	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhtiöiltä				
Myyntisaamiset	0	357 150	0	431 581
Muut saamiset	0	543 745	0	44 147
Siirtosaamiset	0	900 895	0	475 729
SAAMISET YHTEENSÄ	0	900 895	0	475 729

Liitetieto 22

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Hyvinvointialue	
	2025	2024	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Harjun terveyden myyntijaksotus	42 989	11 466	42 989	11 466
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	2 107 613	1 513 746	2 107 613	1 513 746
TVR-koulutuskorvaus	178 450	268 224	178 450	268 224
Potilasvakuutus	288 456	230 869	288 456	230 869
Hankejaksotukset	3 991 855	13 101 876	3 991 855	13 101 876
Muut siirtosaamiset	1 616 103	1 657 792	1 533 797	1 519 543
Tulojäämät yhteensä	8 225 467	16 783 973	8 143 161	16 645 725
LYHYTAIKAISET SIIRTOSAAMISET YHTEENSÄ	8 225 467	16 783 973	8 143 161	16 645 725

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Liitetieto 23

Oman pääoman erittely	Konserni		Hyvinvointialue	
	2025	2024	2025	2024
Peruspääoma 1.1.	59 833 931	59 833 931	59 833 931	59 833 931
Lisäykset	52 498	0	52 498	0
Peruspääoma 31.12.	59 886 429	59 833 931	59 886 429	59 833 931
Rahastopääomat 1.1.				
Lisäykset	88 467	0	0	0
Rahastopääomat 31.12.	88 467	0	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	-87 014 790	-43 896 315	-88 538 850	-44 603 778
Edellisiin tilikausiin kohdistuvat korjaukset*	7 309 835	-149 962	7 262 277	-149 962
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	-79 704 955	-44 046 278	-81 276 573	-44 753 740
Tilikauden ali-/ylijäämä	-9 346 473	-42 968 513	-8 874 125	-43 785 109
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	-29 076 533	-27 180 860	-30 264 269	-28 704 919

Peruspääoman muutos 52 498,00 euroa muodostuu Etevalta tulleesta jako-osuudesta

Edellisiin tilikausiin kohdistuvat korjaukset ovat yhteensä 7 262 276,60 euroa, joka koostuu seuraavista:

- Alv-oikaisut vuosilta 2022–2024: 102 141,26 euroa

- Kiinteistöveropalautukset vuosilta 2015–2024: 7 160 135,34 euroa

Liitetieto 25

Pitkäaikaiset velat	2025	2024
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	134 497 522	146 340 186
PITKÄAIKAISET VELAT YHTEENSÄ	134 497 522	146 340 186

- esitetään velat ja velkojen osat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Liitetieto 27

Pakolliset varaukset	Konserni		Hyvinvointialue	
	2025	2024	2025	2024
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	8 070 508	11 097 658	8 070 508	11 097 658
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	8 070 508	11 097 658	8 070 508	11 097 658

Liitetieto 28

Vieras pääoma	2025		2024	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0	270 166	0	292 446
Yhteensä	0	270 166	0	292 446
Velat osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöille				
Ostovelat	0	2 048 392	0	2 338 026
Siirtovelat	0	141 594	0	832 200
Yhteensä	0	2 189 986	0	3 170 226
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	0	2 460 152	0	3 462 672

Liitetieto 29

Sekkilimiitti	2025	2024
Luotollisen sekkitilin sekkilimiitti 31.12.	20 000 000	20 000 000
- siitä käyttämättä oleva määrä	20 000 000	20 000 000

Liitetieto 30

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Hyvinvointialue	
	2025	2024	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	64 394 233	61 963 992	64 009 038	61 576 603
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	8 268 983	5 917 049	8 268 983	5 917 049
Potilasvakuutus	470 000	465 600	470 000	465 600
Potilasvakuutus tasausmaksu	3 051 759	3 444 432	3 051 759	3 444 432
Korkojaksotukset	932 713	1 500 672	932 713	1 500 672
Kiinteistövero ja verovelat	21 882	1 243 841	0	1 227 922
Palkkaharmonisaatio	150 736	438 827	150 736	438 827
Vakiinnuttamisrahaennakko	0	8 058 650	0	8 058 650
Maksuvaraus lastensuojelu	574 069	1 136 845	574 069	1 136 845
Muut menojäämät	753 419	1 796 578	753 419	1 796 578
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	78 617 794	85 966 486	78 210 717	85 563 179
SIIRTOVELAT YHTEENSÄ	78 617 794	85 966 486	78 210 717	85 563 179

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Liitetieto 35

Vuokravastuut	Konserni		Hyvinvointialue	
	2025	2024	2025	2024
Toimitilojen vuokravastuut	308 818 222	329 113 287	308 809 475	329 102 161
Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	9 403 961	10 827 293	9 400 161	10 827 293
VUOKRAVASTUUT YHTEENSÄ	318 222 183	339 940 580	318 209 636	339 929 454
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	43 841 628	45 143 595	43 829 082	45 132 469

Leasingvuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

Liitetieto 38

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni		Hyvinvointialue	
	2025	2024	2025	2024
Sopimusvastuut				
Lahjakirjat professuureista yliopistoille	361 000	326 000	361 000	326 000
Perusterveydenhuollon vastaanottopalvelut	359 669 750	393 867 790	359 669 750	393 867 790
Logistinen ratkaisu	3 217 488	7 325 496	3 217 488	7 325 496
Perustietotekniikka	7 450 000	6 666 667	7 450 000	6 666 667
Ateriapalvelut	14 547 476	21 311 232	14 547 476	21 311 232
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	385 245 714	429 497 185	385 245 714	429 497 185
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	79 471 526	75 034 662	79 471 526	75 034 662

Potilasvakuutusmaksuihin liittyvä laina vakuutuskausilta 1987–2018 yhteensä 8 540 503 euroa.

Pakollisiin varauksiin on kirjattu 8 070 508 euroa ja muihin siirtovelkoihin 470 000 euroa.

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän palkkaharmonisoinnin kustannusvastuusta on käynnissä oikeusprosessi, sillä kunnan kiistävät maksuvastuun. Hyvinvointialue saattanut asian käräjäoikeuden käsiteltäväksi. Harmonisoinnin kustannukset on laskutettu kunnilta, ja 22 687 317,15 euron suuruiset saatavat ovat avoinna 31.12.2025.

Työnantajan edustajat ja henkilöstön edustajat ovat neuvotelleet sairaalalääkärien palkkojen yhdenmukaistamisesta niin, että samasta työstä maksetaan samaa palkkaa hyvinvointikuntayhtymän aikana ja hyvinvointialueella ennen 1.6.2023, jolloin lääkäreille otettiin käyttöön uraporraspalkkajärjestelmä. Paikalliset neuvottelut päättyivät erimielisinä.

Työnantajan edustajat ja henkilöstön edustajat ovat neuvotelleet viikko- ja vuorokausilevon toteutumisesta ja niihin liittyvistä mahdollisista korvauksista työaikalain uudistuttua vuonna 2020. Selvitystyö ja neuvottelut jatkuvat.

Koronvaihtosopimus 1 / 26449494 Osuuspankki**Konserni 2025 Hyvinvointialue 2025**

Koronvaihtosopimus on tehty lainasalkun korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Yksittäisen lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan olennaisilta osin. Johdannaissopimus suojaa pääasiassa 61,5 miljoonan euron suuruista lainaa, jonka vaihtuvan koron tarkistus- ja maksupäivät vastaavat johdannaissopimuksen maksupäiviä. Koronvaihtosopimus on alkanut 12.12.2023 ja erääntyy 12.12.2035.

Korkoa maksetaan	Kiinteä korko 1,005 %		
Korkoa saadaan	6 kk euribor (sis.mahd.marginaalin)		
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo		75 000 000	75 000 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)		11 272 879	11 272 879
Tasalyhenteinen, kustomoitu			

Koronvaihtosopimus 2 / PAIJATHAM2 Osuuspankki

Koronvaihtosopimus on tehty nykyisen lainasalkun korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Koronvaihtosopimus suojaa osaa 70,0 miljoonan euron suuruista lainaa. Koron-tarkistus- ja maksupäivät vastaavat toisinaan. Kumpikin sopimus on kerta-lyhenteinen. Sopimus alkaa 27.1.2026 ja erääntyy 27.12.2038.

Korkoa maksetaan	Kiinteä korko 2,630 %		
Korkoa saadaan	6 kk euribor (sis.mahd.marginaalin)		
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo		15 000 000	15 000 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)		149 003	149 003
Tasalyhenteinen, kustomoitu			

Koronvaihtosopimus 3 / PAIJATHAM1 Osuuspankki

Koronvaihtosopimus on tehty nykyisen ja taloussuunnitelmassa olevan laina salkun korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainasalkun ja koronvaihtosopimuksen pääomat, eräpäivät sekä koronmaksupäivät eivät täysin vastaa toisiaan. Sopimus alkaa 12.12.2035 ja erääntyy 12.12.2044.

Korkoa maksetaan	Kiinteä korko 2,370 %		
Korkoa saadaan	6 kk euribor (sis.mahd.marginaalin)		
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo		33 000 000	33 000 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)		798 468	798 468
Tasalyhenteinen			

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Liitetieto 39

Henkilöstön lukumäärä 31.12. (HTV/2)	2025	2024
Vakinaiset		
Aluehallituksen toimiala	98	85
Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus	2 108	2 025
Perhe- ja sosiaalipalvelut	1 584	1 504
Terveys- ja sairaanhoitopalvelut	1 814	1 761
Pelastustoimen palvelut	192	194
Tukipalvelut	481	490
VAKINAISET YHTEENSÄ	6 276	6 059
Määräaikaiset yhteensä		
Aluehallituksen toimiala	20	4
Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus	328	401
Perhe- ja sosiaalipalvelut	327	353
Terveys- ja sairaanhoitopalvelut	516	434
Pelastustoimen palvelut	10	12
Tukipalvelut	102	127
MÄÄRÄAIKAISET YHTEENSÄ	1 302	1 332
HENKILÖSTÖN LUKUMÄÄRÄ YHTEENSÄ	7 577	7 391

Liitetieto 40

Henkilöstökulut	2025	2024
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	489 377 071	457 729 816
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	599 325	559 236
HENKILÖSTÖKULUT YHTEENSÄ	489 976 396	458 289 052

Liitetieto 41

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2025	2024
Kokoomus Häme	20 300	18 510
Keskusta	10 455	9 777
SDP Häme	22 027	21 574
Perussuomalaiset Lahti	0	521
Vihreät Häme	3 582	2 673
Suomen Kristillisdemokraattien Hämeen piiri ry	3 750	4 034
Vasemmistoliitto Häme	7 597	4 825
Perussuomalaiset Häme	4 984	5 577
Liike Nyt Lahti	0	623
Hämeen sitoutumattomat	345	435
HENKILÖSTÖKULUT YHTEENSÄ	73 039	68 549

Liitetieto 42

Tilintarkastajan palkkiot	2025	2024
KPMG Oy Ab		
Tilintarkastuspalkkiot (lakisääteinen tarkastus)	32 288	43 912
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät	79 038	45 266
Tarkastuslautakunnan avustaminen	14 006	17 566
Muut palkkiot	88 646	8 303
PALKKIOT YHTEENSÄ	213 978	115 046

Liitetieto 43

Hyvinvointialue on antanut osakkuusyhteisölleen Lahden Sairaalaparkki Oy:lle osakaslainaa 190 tuhatta euroa, josta on 31.12.2025 avoimena 190 tuhatta euroa. Lainasta peritään korkoa. Osakaslainasopimuksen mukaan velan pääoma saadaan palauttaa ja korkoa maksaa vain siltä osin, kun yhtiön vapaan oman pääoman ja kaikkien pääomalainojen määrä maksuhetkellä ylittää yhtiön viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan tai sitä uudempaan tilinpäätökseen sisältyvän taseen mukaisen tappion määrän.

Hyvinvointialueen arvion mukaan lainaan ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä.

Aluevaltuusto valitsi 27.6.2022 hyvinvointialuejohtajan, jonka kanssa on solmittu hyvinvointialuelain mu-

kainen johtajasopimus, jossa on sovittu 3–6 kuukauden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta.

Konsernin lähipiirin tai intressipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

Konsernin lähipiiriin kuuluvia henkilöitä ja toimijoita ovat:

- Lahden Sairaalaparkki Oy
- Päijät-Hämeen Ateriapalvelut Oy
- Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy
- Harjun terveys Oy
- Hyvinvointialuejohtaja, toimialajohtajat, aluehallituksen jäsenet sekä aluevaltuustonvaltuuston ja lautakuntien puheenjohtajat.

6. Eriytetyt laskelmat

Eriytetyt laskelmat

Eriytetyssä tuloslaskelmassa on esitetty kilpailulain 30 d §:n edellyttämä tuloslaskelma hyvinvointialueen taloudellisesta toiminnasta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla. Tuloslaskelma on kooste eriyttämismuutoksen piiriin tunnistetusta myynnistä ja niihin liittyvistä kustannuksista. Hyvinvointialueen kaikki toiminta on lähtökohtaisesti olemassa yhtymän omaa palvelutuotantoa varten ja vain pieni osa palveluista on niin sanottua eriytettävää ulosmyyntiä. Eriyttämismuutoksen piiriin on tunnistettu kuuluvaksi osa seuraavien yksiköiden myynnistä: ICT-tietohallinto, keskusvarasto (valikoimanhallinta ja logistiikka), toimistopalvelut, välinehuolto sekä toimitilapalvelut. Lisäksi eriytettyyn tuloslaskelmaan on sisällytetty käytettyjen ajoneuvojen tai muun irtaimen käyttöomaisuuden myynnit.

Eriyttämisen pohjaksi on otettu kuhunkin toimintoon liittyvien kustannuspaikkojen tuloslaskelmat.

Toimintoon kohdistuvista kokonaiskustannuksista on tämän jälkeen selvitetty eriytettävää myyntiä vastaavat kustannukset. Ei-eriytettävään ja eriytettävään osuuteen kohdistuvien kustannusten jakamisessa on käytetty erilaisia menetelmiä:

- Toimintakulut on laskettu eriytettävään myyntiin kohdistuvan työpanoksen palkkakustannusten suhteessa (sihteerityöpanos, välinehuollon työpanos).
- Toimitilojen kustannukset on pääosin kohdistettu tilahallintajärjestelmästä saatujen toteutuneiden kustannusten suhteessa ja osa tositetasolta aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.
- Läpilaskutettavien palvelujen osalta huomioitu vastaava ostokustannus.
- Hoitotarvikemyynnin osalta on huomioitu ostohinta sekä arvioitu aiheutuneet työkustannukset.

Kirjanpidossa eriyttämismuutoksen alainen toiminta oikaistaan omalle laskentatunnisteelleen tilinpäätöksen yhteydessä. Tilikauden aikainen jatkuva kirjaaminen on mahdollista vain toimintatuottojen osalta. Toimintakulut joudutaan laskemaan erillislaskelmilla tilinpäätöksen valmistelun yhteydessä.

Eriytetty tuloslaskelma	2025	2024
Toimintatuotot		
Myyntituotot	284 431,54	308 224,19
Muut toimintatuotot	2 170 688,85	2 448 183,20
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 455 120,39	2 756 407,39
Toimintakulut		
Henkilöstökulut	-171 546,99	-244 568,21
Palkat ja palkkiot	-141 828,63	-202 708,33
Henkilösivukulut	-29 718,36	-41 859,88
Eläkekulut	-24 047,14	-36 353,70
Muut henkilösivukulut	-5 671,22	-5 506,18
Palvelujen ostot	-214 532,69	-282 373,04
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-255 816,87	-246 032,98
Muut toimintakulut	-596 048,74	-696 563,21
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 237 945,29	-1 469 537,44
TOIMINTAKATE	1 217 175,10	1 286 869,95
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkokulut	-10 437,69	-11 970,14
Muut rahoituskulut	-1 250,20	-5 214,96
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	-11 687,89	-17 185,10
VIISIKATE	1 205 487,21	1 269 684,85
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-556 809,61	-515 550,73
POISTOT JA ARVON- ALENTUMISET YHTEENSÄ	-556 809,61	-515 550,73
TILIKAUDEN TULOS	648 677,60	754 134,12
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ ALIJÄÄMÄ	648 677,60	754 134,12

7. Allekirjoitukset ja merkinnät

Hyvinvointialuelain 117 §:n mukaan hyvinvointialueen tilinpäätöksen allekirjoittavat hyvinvointialueen hallitus ja hyvinvointialuejohtaja.

Lahdessa 30. päivänä maaliskuuta 2026

Päijät-Hämeen hyvinvointialue

Aluehallitus

Tuomo Nieminen
VS. Hyvinvointialuejohtaja

Minna Lampinen
Aluehallituksen puheenjohtaja

Hannu Rahkonen

Hanna Nohynek

Ville-Veikko Elomaa

Marjo Loponen

Hanna Hasala

Pentti Lampi

Kari Lempinen

Harri Pikkarainen

Mari Raininko

Anneli Viinikka

Suoritetusta tilintarkastuksesta on annettu tänään kertomus.

Lahdessa 6.5.2026

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Martin Slotte JHT, HT

8. Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

Pääkirjanpito

- Päiväkirja
- Pääkirja
- Tilinpäätös

Osakirjanpidot

- Kassanhallinta
- Käyttöomaisuuskirjanpito
- Myyntireskontra
- Ostoreskontra
- Palkkakirjanpito
- Varastokirjanpito
- Raindance – kirjanpito

Myyntireskontra, ulkoinen järjestelmä

- Effector – apuvälineet / kuntoutus
- Atos – kuljetuspalvelut
- Pandia – sosiaalinen luototus
- Terveys Lifecare – potilasmaksut, terveys kunta, avohoito, hoitopäivälaskutukset, hammashoito yms. (erikoissairaanhoido, perusterveydenhuolto)
- Codea- ensihoito
- Haahtela – vuokralaskutus
- Merlot – palotarkastukset

Tase-erittelyt

- Tilinpäätös säilytetään sidottuna pysyvästi.
- Tase-erittelyt liitteineen ja liitetietotositteet säilytetään sähköisesti.

Luettelo kirjanpidosta ja aineistoista

TOSITELAJI	NUMEROSARJA	KIRJANPITOJÄRJESTELMIEN KESKINÄISET YHTEYDET	MITEN JA MISSÄ SÄILYTETÄÄN	
Tilinpäätös		Tilinpäätöskirja, Tase-erittelyt liitteineen, Liitetietositteet, Tilikartta	Tilinpäätöskirja paperilla, muut sähköisesti	
Pääkirjanpito	Pää- ja Päiväkirjat	Pääkirjanpitoon kootaan yhteenveto esijärjestelmien tapahtumista	Tapahtumat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa	
Pysyvien vastaavien käyttöomaisuus kirjanpito				
KOMTOS	34001	Käyttöomaisuusositteet	KOM-moduulissa syntyvät tositteet; osa Raintance-järjestelmää, joka on integroitu suoraan pääkirjanpitoon	
KOMKOR	390001	Käyttöomaisuus muistiotositteet	Pääkirjanpidossa muodostettava muistiotosite hyväksyntäkierrolla	
Pääkirjanpito-tositteet				
ALKUSA	1001	Alkusaldot	Tiedot viedään pääkirjanpitoon RD Excel-tiedostosiirtona	
MUIJAK	30001	Muistiot, ulkoinen	Pääkirjanpidossa muodostettava muistiotosite hyväksyntäkierrolla. Jaksotusositteet muodostuvat ohjelmaan määriteltynsä sääntöjen perusteella.	
PURKU	35001	Muistiot, ulkoinen	Pääkirjanpidossa muodostettava automaattisesti purkautuva muistiotosite ilman hyväksyntäkiertoa.	
MUISPA	630001	Muistiot, ulkoinen palvelukeskus	Pääkirjanpidossa muodostettava muistiotosite hyväksyntäkierrolla	
MUISRD	15001	Muistiot, ulkoinen		
MUISRS	25001	Muistiot, sisäinen		
MUIST1	10001	Muistiot, ulkoinen		
MUISTP	32001	Muistiotositteet, tilinpäätös		
VYÖR	31001	Vyörytysositteet		
Liittymällä pääkirjanpitoon siirtyvät aineistot				
BUD	2001	Talousarvio FPM	Tapahtumat siirretään liittymän kautta pääkirjanpitoon	
BUDL	3001	Lisätalousarviot FPM	FPM-järjestelmässä, Raintance-kirjanpitojärjestelmässä	
APTEEK	71001	WebMarela	Tapahtumat siirretään liittymän kautta pääkirjanpitoon tapahtumakohtaisesti	
MATKAT	50001	TEM Matkalaskut	Tapahtumat siirretään liittymän kautta pääkirjanpitoon	
ORPIP	8000001	Ostolaskut P2P	Tapahtumat siirretään liittymän kautta pääkirjanpitoon tapahtumakohtaisesti	
ORPPS	116001	PSOP laskut		
PALKAT	100001	Palkkatositteet Personec	Tapahtumat siirretään liittymän kautta pääkirjanpitoon	
SOSTYO	80001	YPH Efficca	Palkkakirjanpito ja siihen liittyvät erittelyt ja laskelmat säilytetään sähköisenä IR-arkistossa	
VARAST	70001	WebMarela	YPH Efficca -järjestelmässä, Raintance-kirjanpitojärjestelmässä	
Myyntireskontra, paperiset ja verkkolaskut				
MRP01	1000001	Myyntiresk. ennakkomaksut	Myyntireskontran tapahtumat ovat osa Raintance-järjestelmää, joka on integroitu suoraan pääkirjanpitoon	
MRPMAK	8990001	MRP Ulosmaksut	Sähköisenä IR-arkistossa	
MRPMK	5410001	MRP Tileistä poisto	Raintance-kirjanpitojärjestelmässä	
MRP10	10000001	Yleislaskutus (Phpela)	Sähköisenä IR-arkistossa	
MRP27	27000001	Avohoitolaskutus		
MRP29	29000001	Hoitopäivälaskutus		
MRP32	32000001	Terveystuhoon kuntalaskutus		
MRP35	35000001	Hammashoito		
MRP38	38000001	Ensihoito		
MRP39	39000001	Poliklinikamaksut		
MRP40	40000001	Lääkärintodistus		
MRP41	41000001	Kotihoito		
MRP42	42000001	Yleislaskutus		
MRP43	43000001	Muut potilasmaksut		
MRP44	44000001	Apuvälineet		
MRP45	45000001	Kuntoutus-sairaanh. ostopalvel		
MRP46	46000001	Vuokralaskutus		
MRP47	47000001	Kuljetuspalvelut		
MRP48	48000001	Palotarkastus		
MRP49	49000001	Sosiaalipalvelut		
MRP50	50000001	Pandia sosiaalinen luototus		
MRP98	98000001	Korkolaskut		
MRPK	5410001	Luottotappio		
MRPMAN	5110001	MRP Manuaalisuoritukset		
MRPVII	5210001	MRP Viitesuoritukset		
Tiliotteet				
ORPMAK	89900001	ORP Maksut		Ostolaskujen maksut tapahtuvat RD-järjestelmästä siirtoina pankkiohjelmaan.
PANKKI	101001	Pankkien tiliotteet		Tapahtumat siirretään liittymän kautta pääkirjanpitoon.

Konsernitilinpäätöksen laadinnassa käytetyt tositesarjat

Tositenumero	Nimi
10000	Erillistilinpäätös (Tuloslaskelma ja tase)
20000	Sisäiset erät
30000	Vähemmistöosuudet, erillistilinpäätös
32000	Vapaaehtoisten varausten purku, erillistilinpäätös
110000	Erillistilinpäätöksen oikaisut, ulkoisten vientien oikaisut
120000	Erillistilinpäätöksen oikaisut, sisäisten erien oikaisut
130000	Vähemmistöosuudet, erillistilinpäätöksen oikaisu
410000	KK-oikaisut erillistilinpäätökseen
60000	Sisäisen omistuksen eliminointi
80000	Pääomaosuusmenetelmä konsolidointi
800100	Rahoituslaskelma avaava tase, Erillistilinpäätös (Tuloslaskelma ja tase)
800200	Rahoituslaskelma avaava tase, Sisäiset erät
800300	Rahoituslaskelma avaava tase, Vähemmistöosuus, erillistilinpäätös
800320	Rahoituslaskelma avaava tase, Vapaaehtoisten varausten purku, erillistilinpäätös
800600	Rahoituslaskelma avaava tase, Sisäisen omistuksen eliminointi
800800	Rahoituslaskelma avaava tase, Pääomaosuusmenetelmä konsolidointi
804100	Rahoituslaskelma avaava tase, KK-oikaisut erillistilinpäätökseen

Konsernikirjanpidon tapahtumat muodostetaan ja säilytetään Clausion FPM -järjestelmässä.